Leto VI., štev. 187 | Ljubljana, četrtek 13. avgusta 1925 | Poštnina paviačirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien' Nr. 105.241.

Ljubljana, 12. avgusta.

V demokratično urejenih parlamentarnih državah se politična moč stranke presoja po številu pri volitvah oddanih glasov. Politične organizacije in njih pristaši se štejejo, a se na drugi strani tudi tehtajo.

Po vsem svetu je tako in tudi slovenska demokracija je bila in je pomemben političen faktor, dasi še ne stoji v njenem taboru večina slovenskega ljudstva. Manjšo politično moč povečuje sila njene ideje, neomajnost in načelnost njene politike, zlasti pa duševna in moralna potenca njenih voditeljev, ki so v vsakih razmerah bili vztrajni borci za cilje jugoslovenske ideje ter samozavestni in razboriti graditelji njene organizacije.

Še kaj posebno upoštevanje je pribori slovenski SDS dejstvo, da so v njenih vrstah pristaši vseh slojev, vseh stanov, med njimi pa ogromna večina onih, ki so po svoji politični, kulturni in socijalno - ekonomski sposobnosti poklicani in zmožni biti nosilci napredka in razvoja v narodni državi. Tudi najbolj odlični nasprotniki in najbolj zagrizeni osebni sovražniki samostojnih demokratov priznavajo, da je SDS v Sloveniji edina stranka, ki je z dejanji dokazala svojo odlično kvalifikacijo za vodstvo in upravljanje javnih poslov. Vse drugo za njo daleč, daleč zaostaja in celo pri številčno tako močni stranki kot je SLS, se na drastičen način vidi, kako katastrofalno lahko uniči nezrelost in nesposobnost strankinih voditeljev vpliv in pomen numerične nadmoči.

Od 250.000 volilnih kroglic SDS so jih dobili dr. Žerjav in dr. Pivko in Mohorič 25.000. Vsi ti glasovi so bili oddani v Sloveniji za čisto napredno in nacijonalno zastavo. S temi glasovi skupaj pa je bilo v ljubljanski in mariborski oblasti oddanih 81.000 neklerikalnih glasov nasproti 105.000 klerikalnim. Kakor je na eni strani žalostno, da so klerikalci radi razcepljenosti naprednih glasov kot relativno po številu najmočnejša stranka odnesli nesorazmerno velik del mandatov, vendar so na drugi strani te številke dokaz, da klerikalizem v Sloveniji ni nepremagljiv in da treba le še malo potrpljenja, da bo njemu kot večinski stranki odklenkalo. Vse to navajamo, ker hočemo konštatirati, da bi brez SDS klerikalizem v Sloveniji sploh ne imel resnega nasprotnika in da ugotovimo, da je v glavnem zasluga SDS in njenega novinstva, ako SLS navzlic konservativnosti in zaslepljenosti ljudstva ni več na trdnih nogah. Sedaj, ko je dr. Koroščeva in Škofovska stranka doživela s svojim separatizmom definitivni polom, ko ni nobene nade več, da se povrnejo za federaliste še kedaj nadebudni časi, je pričakovati, da se bodo politične razmere v Sloveniji hitreje razvijale ter da nastopi tudi pri pristaših SLS skorajšno iztreznjenje. Bliža se čas državotvorne koncentracije, v kateri bodo Slovenci sposobni zopet zavzeti v državni politiki položaj, ki jim v državi gre. Jasno je, da je taka koncentracija mogoča samo na podlagi priznanja državnega in narodnega edinstva, kar SDS «Kranjcem in Štajercem» že šest in pol let s tako težavo dopoveduje. Bridka razočaranja in absolutni neuspehi dosedanje politike SLS ter drugih njihovih pomočnikov v boju proti SDS ter proti narodni in državni misli, morajo vsem uvidevnim Slovencem odpreti oči, da je bila dosedanja pot zgrešena in da se po njej tudi Slovenije ne da dovesti do zadovoljstva in blagostanja. Ako ničesar druzega, sili to v Sloveniji vse one, ki imajo resno voljo in sposobnost do udejstvovanja, zlasti na socijalno - ekonomskem polju, tudi do politične preorentacije. Pristaši SLS daleč temu stremljenju že prav krepkega izraza in zato ni čudno, da vlada v vodstvu klerikalne stranke tako čudno razpoloženje.

Po zmagi unitaristične ideologije SDS in po kapitulaciji radićevstva pred njo, je dolžnost slovenske demokracije storiti vse, da se bo tudi v Sloveniji ojačala in okrepila unitaristična fronta. Naše organizacije ne le, da se morajo še z intenzivnejšim delom okrepiti, marveč morajo polagati tudi vso važnost na ekstenzivno pridobivanje novih članov in pristašev, zavedajoč se, da se v politiki glasove pristašev najprej tudi šteje. Čim kompaktnejši in številnejši bomo napredni in narodni Slovenci, čim enotnejše in boli žilavo bo naše jedro, SDS, s tem večjim uspehom bomo v bodočnosti spravljali do veljave svoja načela in svoje zahteve.

Na sestanku izvršilnega odbora SDS se je pravilno vsestransko s posebnim poudarkom naglašalo važnost energičnega organizatornega dela v stranki. Uverjeni smo, da bodo bodrilnim besedam sledila tudi odločna dejanja.

Kupujte srečke za sokolski Tabor!

Važni sklepi ministrskega sveta

Včeraj se je dopoldne in popoldne vršila seja vlade, na kateri so se razpravljala važna vprašanja. Vlada in zlet separatističnega Sokola. Revizija carinske tarife?

Beograd, 12. avgusta. p. Danes dopoldne in popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri so se razpravljala važna vprašanja. Dopoldne je najpreje referiral notranji minister Maksimović o imenovanju novih velikih županov, ki jih je za popoldne pozval k sebi, da jim da politične instrukcije. Minister za vere Trifunović je poročal o velikih svečanostih, ki se bodo vršile dne 21. septembra na Cetinju in Lovčenu in na katerih bosta ob navzočnosti kralja zastopala vlado ministra Trifunović in dr. Stojadinović. Zunanji minister dr. Ninčić je referiral o sklepu konference ambasadorjev glede razmejitve z Albanijo, po kateri pripade nam samostan sv. Nauma ter predel Vrmoš, Albaniji pa selo Piškopeja. Ministrski svet je v celoti osvojil to odločitev ambasadorjev, s čemer je vprašanje razmejitve z Albanijo definitivno odpravljeno z dnevnega reda. Pri odhodu s seje so ministri demantirali vesti, da bi se bil g. Pašić izjavil proti tej odločitvi.

Nato je vlada razpravljala o zletu hrvatskega separatističnega Sokola, ki se vrši v proslavo 1000-letnice hrvatskega kraljestva 15. in 16. avgusta v Zagrebu. Zletu bo prisostvoval tudi kralj, vlado pa bo zastopalo več ministrov.

Na popoldanski seji so bila v razpravi predvsem resortna vprašanja. Fin. minister je poročal o proračunu, ki je sedaj gotov in pride v jeseni v razpravo. Nato je ministrski svet razpravljal o Hrvatsko - slavonskem gospodarskem društvu, ki ima preko 30 milijonov deficita. Zadeva pride v končno odločitev na eni prihodnjih sej vlade. Ministrski svet je danes odobril kredit za zgradbo cerkve na Hvaru.

Jutri ob 9. uri dopoldne se sestane ekonomsko - finančni komitet ministrov, da prouči carinske postavke nove carinske tarife. Ministri izjavljajo, da se bodo po možnosti nekatere postavke izpremenile v smislu pritožb iz gospodarskih krogov.

Težkoče pogodbe z Avstrijo in nettunskih konvencij

Obe važni vprašanji pred ministrskim svetom.

Beograd, 12. avgusta, p. Na današnji dopoldanski seji je min. svet razpravljal o sinočnih sklepih finančno-ekonomskega min. komiteta glede trgovinske pogodbe z Avstrijo. Odpor proti dogovoru, kakor ga je sklenila naša delegacija postaja vse močnejši in zlasti iz Slovenije so prispeli ostri protesti. Znižanje carinskih postavk za uvoz industrijskih produktov iz Avstrije zadene predvsem nekatere industrije v Sloveniji ter naravnost ogroža njih obstoj, s tem pa tudi eksistenco tisočih delavcev. To velja zlasti za železno in deloma tudi za kemično industrijo ter za pohištveno mizarstvo. Tudi danes sta bila zaslišana glavna delegata dr. Todorović in Savić, ki je bil pri pogajanjih strokovnjak za tarifni del.

O sklepih min. sveta se podrobnosti niso izvedela, vendar je gotovo, da vlada ni odobrila pogodbe, kakršna je bila napravljena na Dunaju, temveč da bo zahtevala od Avstrije nekatere spremembe. V tem oziru je naša delegacija dobila nove instrukcije ter se povrne na Dunaj, da obnovi pogajanja.

Vznemirjenje v gospodarskih krogih je še vedno veliko, ker se ne ve, v koliko so bili vpoštevani njihovi ugovori.

Tudi nettunske konvencije navzlic tolažilnim izjavam ministra Ninčića in navzlic temu, da je minister Krajač svoje lastne izjave v «Politiki» demantiral, še vedno razburjajo javnost. Po poročilih iz italijanskega vira je naša vlada pristala glede Reke na najdalekosežnejše koncesije glede tarifov in je osobito se odrekla, da favorizira Sušak proti Reki. Reški trgovci so baje poslali g. Ninčiću še posebno zahvalno brzojavko. Na današnji seji min. sveta je dr. Ninčić ponovno referiral o nettunskih konvencijah. Za njim je finančni minister Stojadinović obrazložil finančna vprašanja, ki so s konvencijami rešena. Radi številnih deloma zelo neugodnih komentarjev, ki po izjavah ministra Ninčića nikakor ne odgovarjajo dejanskemu stanju, je vlada sklenila, da se te konvencije čim preje objavijo. V to svrho je bil naš prvi delegat doktor Rybař brzojavno pozvan v Beograd.

Po seji je minister Stojadinović izjavil novinarjem, da bo zamenjava kronskih novčanic v bivši III. coni v Dalmaciji se izvršila po ključu, ki so se ga poslužili tudi Italijani.

Beograd, 12. avgusta. r. Spor med trgovinskim ministrom dr. Krajačem in zunanjim ministrom dr. Ninčićem je svršil s popolnim fijaskom radićevcev. Današnji listi podčrtujejo kapitulacijo ministra Krajača, obeleženo z njegovim demantijem, ki v ničemer ne govori o konvencijah samih, marveč ima samo poslužiti kot oficijelen popravek italijanski vladi.

Radić kot delegat v Zvezi narodov

Komentarji beograjskih listov.

Beograd, 12. avgusta, p. Imenovanje Stjepana Radića za našega delegata na zasedanju Lige narodov je izzvalo v beograjskih listih zelo živahne komentarje. Radikali odkrito priznavajo, da je bil Stjepan Radić imenovan zato, da ne bi s svojimi neprestanimi izjavami pokvaril politične situacije doma. Izražajo pa obenem bojazen, da Radić tudi v Ženevi ne bo varčeval z izjavami tuiim misijam in novinarjem. Današnje večerne «Vreme» mu zato priporoča, naj bo štedljiv z dajanjem svojih izjav in naj se zaveda, da potuje v Ženevo kot delegat kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Stjepan Radić pride te dni v Beograd, da se udeleži seje delegatov, ki so določeni za zborovanje Lige narodov in stopi obenem v kontakt z radikalnimi krogi. Konferenco delegatov je sklical zunanji minister dr. Ninčić in se bo na njej sestavil program in razdelil material, ker obstoja v Ligi narodov šest komisij.

Boji med radičevci in orjunaši v Dalmaciji

Split, 12. avgusta, n. Sinoči je prišlo v Kaštel Sućurcu do hudega spopada med radičevci in Orjunaši. Razmerje je že prej bilo napeto, sinoči pa je prišlo do poboja. Streljali so z obeh strani iz revolverjev, slučajno pa je bila v glavo zadeta 20 letna Pavlina Šistov, ki je na mestu ostala mrtva. V Kaštel Sućurac je bilo poslano orožniško ojačenje.

Skrzynski v Parizu.

Pariz, 12. avgusta s. Poljski zunanji minister Skrzynski je včeraj pripotoval iz Amerike semkaj. Kakor poroča »Petit Parisien«, bo odšel iz Pariza šele po razgovoru z Briandom.

Kaj namerava Grška?

Nadaljuje s koncentracijo čet proti Bolgariji in zbira vojaštvo tudi na naših mejah.

Beograd, 12. avgusta. r. **Po poročilih iz Aten nadaljuje grška vlada koncentracijo svojih čet ob bolgarski meji. Z merodajne naše strani se izjavlja, da ostane Jugoslavija v slučaju spopada med Grško in Bolgarijo nevtralna.**

Beograd, 12. avgusta. r. **Po dosedaj še nepotrjenih poročilih, ki so prispele tekom današnje noči, Grška ni izvršila samo koncentracijo svojih čet ob bolgarski meji, temveč deloma tudi proti Jugoslaviji. Grški poslanik na našem dvoru, Zamados, je povodom teh vesti posetil danes zunanjega ministra dr. Ninčića in mu izjavil, da so vse podobne informacije nepravilne. Na drugi strani se zatrjuje, da ima naša vlada o vseh teh dogodkih avtentične informacije.**

Kralj pride v soboto v Zagreb.

Beograd, 12. avgusta. p. Minister za agrarno reformo Pavle Radić je danes zvečer odpotoval v Zagreb, kjer se sestane s svojim stricem Stjepanom Radićem, nakar odpotujeta oba na Bled. V soboto pride kralj Aleksander s Stjepanom Radićem v Zagreb, da se udeleži proslave tisočletnice hrvatskega kraljestva in zleta hrvatskih Sokolov. Vlado bodo zastopali na teh svečanostih ministri dr. Ninčić, Maksimović, Pavle Radić in Šuperina.

Zdravje g. Pašića

Beograd, 12. avgusta, p. Po poročilih iz Karlovih Varov je ministrski predsednik Nikola Pašić danes prvič izvršil kratko vožnjo z avtomobilom in se nekaj časa tudi peš izprehajal v okolici. Danes bi moral posetiti predsednika Masaryka v Pragi. Domneva se, da ostane Pašić v Karlovih Varih še dva do tri dni, nakar odpotuje v Evians les Bains.

Londonski razgovori o varnostnem paktu zaključeni

Odločen odgovor na nemško noto. — Angleška vlada odobrava francoski odgovor in angleško stališče glede varnostnega pakta. — O vojnih dolgovih se ni razpravljalo.

London, 12. avgusta s. Včeraj popoldne sta francoski zunanji minister Briand in angleški zunanji minister Chamberlain še enkrat proučila besedilo odgovora na nemško noto o garancijskem paktu z dne 20. julija t. l. Doznava se, da je odgovor sestavljen v vljudni, toda odločni obliki. Nota ne odgovarja na vse točke nemške note, ter v njej tudi ni govora o kaki mednarodni konferenci.

Pariz, 12. avgusta a. Havas javlja iz Londona: V angleških političnih krogih so zelo ugodno sprejeli francoski odgovor Nemčiji glede garancijskega pakta. Francoski zunanji minister Briand bo takoj, ko se vrne v Pariz, sporočil ta odgovor Italiji, Belgiji, Češkoslovaški, Poljski in Japonski.

Pri pretresanju nekaterih točk garancijskega pakta, zlasti tistih, ki se nanašajo na sankcije Nemčije, sta se Briand in Chamberlain sporazumela, da bo obojestransko popuščanje najbolj zadovoljilo obe vladi. V diplomatskih krogih smatrajo, da se bo še tekom današnjega dneva dosegel sporazum. Zdi se, da bo prišlo do kompromisa, ki bo dovolil Franciji, da bo v nekaterih slučajih ki bi imeli značaj casusa belli nastopila direkino in da bo ta sporazum določal razliko med prestopkom meje in pohodom v okupirani pas.

V razgovoru z novinarji je Briand izjavil, da more po sedanjih razgovorih pričakovati, da bo v vseh točkah še danes dosežen popoln sporazum.

London, 12. avgusta s. Kakor poroča Reuterjev urad, so razgovori med Briandom in Camberlainom zaključeni. Domneva se, da je besedilo francoskega odgovora Nemčiji odobreno. Uradno obvestilo o tem bo izdano danes popoldne. Briand je bil, ko je zapuščal poslopje, kjer so se vršila pogajanja najboljše volje.

Koncem tega meseca pričakujejo v Londonu belgijskega zunanjega ministra Vanderveldeja, ki bo odobril dogovore, v kolikor bodo do takrat med Parizom in Londonom izdelani. Opazilo se je, da pri včerajšnjem sestanku ni bil navzoč angleški zakladni kancelar Churchill. Radi tega sklepajo, da vprašanje vojnih dolgov ob sedanji navzočnosti Brianda ni prišlo v razpravo.

Amerika zahteva takojšnje odplačevanje evropskih dolgov

Neugoden potek pogajanj med Belgijo in Zedinjenimi državami.

London, 12. avgusta a. Iz Newyorka poročajo, da je takoj v začetku pogajanj med belgijsko in ameriško komisijo za ureditev medzavezniških dolgov prišlo do nesporazuma. Ameriška komisija je zahtevala, da evropske države dolžnice začno takoj odplačevati dolgove, četudi v manjših obrokih. Belgijski delegati vztrajajo na tem, naj se odplačevanje uredi po plačilni možnosti posameznih držav. Ako bodo pogajanja med Belgijo in Ameriko ugodno zaključena, bodo sledila tudi pogajanja s Francijo in Italijo. Ako pa se bodo sedanja pogajanja izjalovila, zastopa ameriška komisija stališče, naj se pogajanja z ostalimi evropskimi državami odgode na nedoločen čas.

Nepričakovan Orlandov povratek v Rim

Tajnik Farinacci grozi opoziciji z internacijo. — Odhod drugih poslancev iz Italije. — Skrivnostne Mussolinijeve izjave

Rim, 12. avgusta. l. Iz opozicijonalnih krogov se doznava, da je bivši ministrski predsednik Orlando odgodil svojo izselitev v Francijo in sicer na kraljevo željo. Začasno se je nastanil v Santi Marinelli ne daleč od Rima.

Min. predsednik Mussolini, ki se je radi Orlandove demisije nenadno pojavil v Rimu, skuša pomiriti bojno razpoloženje svojega strankinega tajnika Farinaccija, ki je predlagal, naj bi se političnim emigrantom kratkomalo odvzele vse državljanske pravice in se konfiscirala njihova posestva. Farinacci je tudi predlagal, naj bi se voditelji opozicije internirali, da ne pobegnejo v Francijo.

Poslanec Amendola je v spremstvu komendatorja Donnarumme odpotoval sinoči v Chamonix, odkoder potuje v Vichy, kjer se sestane z bivšim ministrskim predsednikom Giolittijem. Tudi socijalistični poslanec Labriola namerava v kratkem odpotovati v Francijo.

Ministrski predsednik Mussolini je danes pregledal turinsko brigado v spremstvu načelnika generalnega štaba Badoglie in drugih vojaških dostojanstvenikov. Mussolini je imel ob tej priliki važen nagovor, ki ga pa časopisi ne smejo priobčiti, ker je državna oblast izdala nalog, da morajo prefekture prepovedati objavo Mussolinijevih izvajanj.

Priprave za ofenzivo v Maroku

Po vesteh iz Madrida se je ofenziva že pričela. — Ponovni odhod maršala Petaina na fronto. — Politična stavka v Tunisu.

Pariz, 12. avgusta. a. Maršal Petain odpotuje v kratkem zopet v Maroko. Francoske priprave za splošno ofenzivo zelo napredujejo. Za fronto najbrže med Fezom in Tazo bosta nameščeni dve diviziji oboroženi po najmodernejšem načinu. Ofenzivne operacije se bodo pričele začetkom septembra.

Pariz, 12. avgusta k. Komunike iz Madrida javlja, da se je franc.-španska ofenziva, ki je bila v zadnjem tednu napovedana, dne 11. t. m. pričela v dolini Lukos. Podrobnosti še manjkajo.

Pariz, 12. avgusta a. Iz Tunisa javljajo, da je tamošnje pristaniško delavstvo stopilo v stavko. Ta stavka ni izbruhnila toliko zaradi mezdnih zahtev, temveč iz političnih vzrokov, ker delavstvo odklanja nakladanje in razkladanje živil, ki so namenjene za čete na maroški fronti.

Pariz, 12. avgusta a. Maršal Lyautey je te dni odlikoval s križcem častne legije kapitana Pecikova od prve čete tujske legije. Pecikov je sin ruskega pisatelja Maksima Gorkega in služi že delj časa v tujski legiji. Avgusta 1924. je v boju izgubil roko. Zatrjuje se, da je služil prej v Vranglovi in Kolčakovi armadi.

Katastrofalna nevihta na Češkem

Praga, 12. avgusta s. V noči od torka na sredo je divjala po vsej Češki strašna nevihta, ki je napravila nepreračunljivo škodo. V Pragi je poplavila številna stanovanja in povzročila ogromno škodo v parkih. Železniška proga iz Prage v Tešin je bila na več mestih prekinjena, vendar se promet z brzovlaki vrši po pomožni progi. Tudi proga Praga-Plzen je bila v bližini Prage vsled nekega razdrtega nasipa razdejana, tako da se je promet vršil le s prestopanjem.

Najhujše je divjala nevihta v okolici Jablonca, kjer je vihar odnašal strehe, udiral zidove, podiral drevje in trgal žične naprave po strehah in drogovih. Številne rodbine so brez strehe. Škoda v teh pokrajinah se ceni na več milijonov Kč. Tudi mesto Ustj na Labi je trpelo vsled nevihte. Celi potoki vode so divjali po cestah in nosili s seboj kamenje in cela drevesa. V Litomericah je nevihta zahtevala tudi človeško žrtev. Neurje je podrlo neko hišo in razvaline so zasule nekega moža. Veliko škodo je povzročilo tudi v okolici Budjevic in Češkega Tesa. Moldava in Laba sta na nekaterih krajih prestopili bregove ter poplavili okolico.

Nezaupnica posl. Žaniču

Zagreb, 12. avgusta, n. Pokrajinska organizacija radićevske stranke je izrekla nezaupanje poslancu dr. Žaniču in ga pozvala, da na mestu odloži svoj mandat, ker se je oddaljil od hrvatskega seljaškega naroda s tem, da ni izrekel zaupanja zastopniku hrvatskega naroda Stjepanu Radiću.

Upor v Siriji

London, 12. avgusta s. »Times« poročajo, da so številne francoske rodbine odpotovale iz Damaska. Damask in Bajrut sta najstrožje zastražena. Patrulje hodijo po cestah in tajna policija nadzoruje vse sumljive osebe. Govori se, da nameravajo proglasiti nad Damaskom obsedno stanje in imeti sirske voditelje tako dolgo v ujetništvu, dokler ne bo udušen upor. Časopisje je pod strogo cenzuro. Druzi so dobili močna ojačenja pri raznih beduinskih plemenih.

Tržaška borza

Trst, 12. avgusta a. V današnjem prostem prometu so se prodajali papirji Assicurazioni Generali po 8.600, obe Riunione pa po 3900. Angleški funti so veljali 134.25 do 134. 80, dolarji 27.70, francoski franki 129.35 dinarji pa 49.72 do 50.

K londonskemu sestanku

Pariz, 11. avgusta.

Namen Briandovega potovanja v London je — povedano v praktičnih besedah — ugotovitev položaja, ki bi nastal v slučaju konflikta med Nemčijo in njenimi vzhodnimi ali zahodnimi sosedi.

Ta slučaj je predviden v čl. 16. statutov Zveze narodov, po katerem so članice Zveze dolžne pomagati državi, ki je bila neupravičeno napadena. Svet Zveze narodov pa ima pravico, da priporoči v takem slučaju vojaško intervencijo, ni pa rečeno, da mora svet Zveze narodov ukazati oboroženo intervencijo. Na ta način je rešeno vprašanje suverenosti posameznih držav, včlanjenih v Zvezi.

Angleško stališče v tem vprašanju pa se razlikuje od francoskega v toliko, da bi po angleškem mnenju prenehala suverenost v trenutku, ko bi države, oziroma narodi ne mogli več sklepati neodvisno od Zveze o miru in o vojni.

Treba je bilo torej približati angleško stališče francoskemu. In to je bil namen Briandovega sestanka s Chamberlainom.

Kakor znano stoji Francija na stališču, da mora imeti za «casus belli» s strani Nemčije popolno akcijsko svobodo.

Že prvo uradno poročilo o poteku londonskega sestanka dokazuje, da sta se obe vladi sporazumeli glede te točke, ki je bila v zadnjih dveh tednih predmet običajnih diplomatskih razgovorov med Parizom in Londonom.

Ne sme se pozabiti, da gre Angliji tudi to pot za praktično stran sporazuma. V tem smislu piše «Temps», ki pravi:

Naši angleški prijatelji morajo razumeti, da mora vsebovati varnostni pakt poleg starih tudi nove garancije, kajti vsak korak nazaj bi pomenil omalovaževanje zmag naših rojakov in bi se ustvarila nova nevarnost za evropski mir. Francija hoče imeti mir, ki ga ne bo moglo ogrožati to ali ono iznenadenje.

«Gaulois» piše, da bi se v najkrajšem času ponovila predvojna nemška hegemonija, ako bi London zapustil stališče, ki ga je zavzel v Ženevi skupno s Chamberlainom.

Kakor poroča Havas iz Londona, je sporazum med francosko in angleško vlado glede garancijskega pakta gotova stvar. Obe vladi sta nekoliko popustili v vprašanju sankcij napram Nemčiji. Anglija tudi «dovoljuje» Franciji gotove pravice v posameznih slučajih neupravičenega napada s strani Nemčije na njene sosede.

Razpad levičarskega kartela v Franciji

Pariz, 10. avgusta.

Te dni zborujejo pokrajinske organizacije socijalistične stranke Francije. Skoro vse so se postavile na isto stališče, kot nedavno seinska federacija. Ničesar nočejo čuti o sistematični podpori Painlevéjeve vlade, še odločnejše pa se obračajo proti vstopu v njegov kabinet.

Departement, katerega zastopa poslanec Varenne, je celo vstal proti lastnemu izvoljencu. Postavil ga je pred alternativo, da položi svoj poslaniški mandat in obdrži guvernerstvo Indo-Kine, ali pa se podredi strankini disciplini in se odreče sleherni udeležbi pri vladnih poslih današnjega francoskega kabineta.

Veliki mojster francoskega socijalizma Leon Blum, ki je edini pravi in zmožni naslednik duhovitega ljudskega tribuna Jeana Jauresa, zopet praznuje zmagoslavje. Blum je bil tisti, ki je postavil na noge levičarski kartel v Franciji. On je po vzgledu svojega zavratno umorjenega prednika usmeril francoski socijalizem na pot aktivne podpore pri državnih poslih. Prevzel je ono politiko, ki je več predvojnih let prinesla neizmernih koristi ne-le francoskemu delavstvu, ampak je povzdignila francosko nacijo na vzgleden položaj na polju socijalne politike.

Blum je že na kongresu svoje stranke v Grenoblu čisto odkritosrčno izjavil, da gre njegova politika podpore za tem, da požre kot volk ovco francosko radikalno socijalistično stranko. Razlikoval je socijalistične radikalce, ki jih nikakor ne gre soditi po imenu, saj so navzlic pompoznemu nazivu tipična malomeščanska stranka, na stare in mlade radikalce, na one, ki so ohranili staro revolucijonarno tradicijo in so torej zelo prebavljivi za socijalistične želodce in na radikale, ki so zastopniki malomeščanstva in deloma tudi industrijskih in trgovskih slojev, zategadelj nedostopni socijalističnim utopijam. Tako občinske volitve kot departementalne volitve so pokazale, da se sposobni in izredno duhoviti voditelj francoskega socijalizma — sekcije druge internacijonale — ni čisto zmotil v svojih računih. Pri obeh glasovanjih je ravno njegova stranka najbolj napredovala, čeprav ni sedela v vladi in čeravno je imela izbojevati hudo konkurenčno bitko proti komunističnim demagogom. Leon Blum smatra, da je nastopil trenutek, ko lahko začne odkrit boj proti svojim bivšim zaveznikom, socijalističnim radikalom in poda signal za razkroj te stranke, ki je pred vojno desetletje krojila usodo francoske republike. K temu ga vzpodbuja dejstvo, da niso glasovale proti Caillauxovi finančni politiki samo socijalisti, ampak tudi čisto lepo število socijalističnih radikalov.

Ni dvoma, da bo Leon Blum zmagal tudi na državnem kongresu francoskih socijalistov, ki se vrši 15. t. m. Z njegovo zmago pa nastaja čisto nov položaj v francoski strankarski politiki.

Levičarski kartel, ki je v lanskih volitvah porazil Millerand-Poincaréjev nacijonalni blok in spravil na površje levodemokratično Herriotovo vlado, je pokopan. Painlevé se ne sme več zanašati na socijaliste. Te skrbi v prvi vrsti strankina organizacija in demagoška tekma s komunisti.

Painlevé bo moral pogledati drugam. Radi svojega patrijotičnega zadržanja v maroškem vprašanju in na temelju realne finančne politike ministra Caillauxja je našel vso zaželjeno podporo pri bivšem nacijonalnem bloku.

Vprašanje pa je, če se bo nacijonalni blok, sedaj ko postane dejanski član vladne večine, zadovoljil s svojo pasivno vlogo podpore vladi, ki v resnici izhaja iz nasprotnega tabora. Vsa znamenja nasprotno kažejo, da se vladni blok po emigraciji socijalistov razširi na desno. Mnogi smatrajo, da Painlevé v tem slučaju ne bo več na mestu in imenujejo kot njegovega naslednika Brianda in celo Loucheurja.

Iz najnovejšega "Doma"

Radić je pregrešil umorstvo tisočerih hrvatskih seljakov! Seljaška republika se je umaknila v občine. Politika RR je «novost v Evropi in na vsem svetu».

Zagreb, 12. avgusta.

Mnogo nekdanjih radićevskih parol je že odplavila motna voda, toda dveh se krčevito držijo in obstojata v tem, da se na eni strani konstantno poudarja seljaštvo s primesjo hrvatstva, na drugi pa se glupo in besno izpada proti samostojnim demokratom. V znamenju teh dveh parol je izšel tudi današnji «Dom», ki je natrpan vsega mogočega «seljaštva» — za lahkoverne seljake, obenem pa drznega prostaštva — proti samostojnim demokratom. Oboje opravlja predvsem sam veliki mojster Stjepan Radić, ki objavlja članek «Hrvatsko seljaštvo i narodni sporazum».

V dobrem spominu je še, kako je Radić po Evropi ježil novinarjem lase s strahotnimi navedbami, kako Srbi mrcvarijo hrvatsko, črnogorsko in makedonsko seljaštvo, kako ga pražijo na ognju in sušijo v dimu. V današnjem «Domu» pa slično halucinira o SDS: «Obznana je hrvatski seljaški narod dovedla na politično Kalvarijo, a že je bila gotova peklenska namera Pribićevića, da vse seljaške prvake (na tisoče njih!) pomori in, v pravem smislu te besede, pribije na križ. Tega je jedva čakala takšna pokvarjena gospoda (to so zajedničarji!), ki je sposobna s hrvatskim seljaškim mandatom voditi protihrvatsko in protiseljaško politiko. V tem primeru, če bi se resnično bilo ugonobilo na tisoče naših prvakov seljakov, bi takšni gosposki špekulanti zamogli ves seljaški narod zavesti s svojimi gosposkimi frazami!» . . .

Pobijati Radićeve izmišljotine, je naravno odveč, ker zadostuje sama konštatacija: ako je Svetozar Pribićević s svojo «vidovdansko politiko» — po radićevskem žargonu — tiral «hrvatsko seljaštvo» na politično Kalvarijo, naravno v zajednici z radikali, tedaj ravnajo zdaj radićevci isto. Smešno je zato, ako Radić svoje sedanje «grehe» podtika Pribićeviću in samostojnim demokratom, ki so stoprav delovali na tem, da rešijo hrvatsko seljaštvo križa, katerega mu je pripravljal ravno Stjepan Radić s svojim protidržavnim ravnanjem.

V nadaljnem priobčuje Stjepan Radić članek o «stvaranju seljačke države», kjer med drugim pravi: «Seljaška država za nas Hrvate, a k sreči tudi za Srbe ni samo prazno geslo, samo lepa želja ali morda osnova nekaterih šolanih gospodov. Seljaška država je program organiziranega hrvatskega in v glavnem tudi srbskega seljaštva, še več, to je danes aktualna državna politika današnje parlamentarne večine in njene vlade. Seljaška država je danes še novost v Evropi in na vsem svetu. Tudi seljaške politike je malo celo v najboljših seljaških državah. Sam pojm seljaške države ne dopušča niti malo uradniške samovolje v upravi, niti gosposkega lenarenja, niti razsipnosti in pljačke v vseh ostalih področjih državnega življenja. Seljaška država znači predvsem, da je seljaško ljudstvo pravi in edini popolni gospodar v vseh občinah. Seljaška država vnaša narodni duh i v šole i v sodišča. Javne beležnike je treba ukiniti in njihov posel poveriti sodiščem. Je še cela vrsta seljaških potreb, o čemer se bo z radikalno stranko dosegla enodušnost. Prva in glavna stvar pa je, da se seljaška država že ustvarja.» Radić zaključuje, da bo šele s tem doseženo pravo jugoslovenstvo, ki mora objeti tudi Bolgare ter se zahvaljuje Bogu, ki je dober — «hvala mu i dika budi!» . . .

Med podrobnostmi navaja «Dom» z velikim zadovoljstvom, da utegne tudi kralj priti na zlet hrvatskega separatističnega Sokolstva, hrvatskim Sokolom iz Amerike pa daje nastopni zanimivi pouk: «Ne zamerimo našim ameriškim Hrvatom, ako so mnogi, a morda njih večina, dospeli tudi zato, da opravijo i razne svoje trgovske in druge posle. Toda ne bomo jim samo zamerili, marveč jih tudi najostreje pokarali, ako se po običaju gosposkih politikov razdelijo kar v dve skupini, ter eni pričnó kričati na narodni sporazum, drugi pa pohitijo v Beograd izprosjačit kakšno protekcijo» . . . To se pravi: oni imajo samo pravico, v Zagrebu hvaliti Stjepana Radića. Zato pa so gosti v njegovem Hrvatskem seljaškem domu!

Izmenjava not med Poljsko in Nemčijo

Poljska vlada odklanja odgovornost za nadaljne posledice glede nemških optantov.

Berlin, 12. avgusta.

Poljski poslanik Olszowski je izročil državnemu zunanjemu ministru dr. Stresemannu po naročilu poljske vlade sledečo noto:

»Del nemških optantov, ki se morajo v smislu določb čl. 11 in 12 dunajskega dogovora z dne 30. avgusta 1924. izseliti iz Poljske v Nemčijo najkasneje do 1. avgusta 1925 se ni ravnal po teh določilih in do trenotka še ni zapustil mej poljske republike, dočim so vsi poljski optanti v Nemčiji v določenem roku ugodili zahtevam nemških oblasti in že zapustili nemško ozemlje.

Poljska vlada ugotavlja s posebnim povdarkom, da so postali ti nemški optanti od 1. t. m. inozemci, ki se nahajajo protizakonito na poljskem državnem ozemlju in so zato podvrženi vsem odredbam, ki se uporabljajo po mednarodnem običaju proti osebam nahajajočim se brez dovoljenja na ozemlju kake druge države. Poljska vlada odklanja vsako odgovornost za posledice, ki morejo nastati iz navedenega pravnega stanja za nemške optante, ki so ostali protizakonito na Poljskem. Izjavlja pa pripravljenost, nuditi nemškim oblastim vsako pomoč, da se omogoči odpotovanje teh oseb na način, da ne bodo imeli prevelikih neprilik«.

Nemško zunanje ministrstvo je odgovorilo na poljsko noto, da je nemški poslanik v Varšavi že ponovno skušal doseči s poljsko vlado sporazum v tem smislu, da bi se obe vladi odpovedali izgonu optantov. Toda poljska vlada je že pozvala nemške optante, da morajo v 48 urah zapustiti nemško ozemlje, vsled česar je bila tudi Nemčija prisiljena, da se posluži protiodredb. Nemčija zavrača zato moralično odgovornost za vse posledice teh prisilnih odredb na poljsko vlado.

Varšava, 11. avgusta s. Korfanty je po nalogu poljske industrije odpotoval v Berlin, kjer se bo posvetoval z nemškim zunanjim ministrom o tekočih zadevah carinske vojne med Poljsko in Nemčijo.

Politične beležke

+ **Buna med ljubljanskimi radikali.** NRS ima v Ljubljani zelo šibko organizacijo, ki je povrh bila zadnje mesece še razcepljena. Obstojala sta dva mestna odbora, eden «pašićevski», drugi «protipašićevski», enemu je načeloval g. Hribar, drugemu g. Ravnihar. Večina članstva, organiziranega v tako zvanih pododborih se ni strinjala s politiko premnogih slovenskih radikalskih voditeljev, katerim so očitali koritarstvo in kamarilovstvo. Že dalj časa se je pripravljal v teh pododborih očiten odpor proti dosedanjemu vodstvu mestne organizacije. Za včeraj so trije pododbori NRS sklicali potom posebnih vabil pristaše NRS na sestanek, na katerem se je pripravljal baje prav popran obračun z dosedanjim vodstvom mestne organizacije radi nepovoljnega razvoja stranke in radi političnih neuspehov voditeljev v zadnjem času. Buntovniki pa so se zastonj pripravljali, sestanek je bil — prepovedan na intervencijo gospoda Hribarja, ki se je medtem pobotal tudi s svojim dosedanjim konkurentom g. Ravnikarjem.

+ **Ne potvarjajte.** «Slovenec» razpravlja o sobotnem političnem poročilu drja. Žerjava ter skuša dokazati bistvena protislovja v njegovih izvajanjih. Ugotovitev drja. Žerjava, da je stališče SDS napram sedanji vladi načelne prirode potvarja glasilo SLS izvajajoč, da je dr. Žerjav proglasil «načelno opozicijo». Dr. Ž. je pa nasprotno izvajal, da stališče SDS napram vladi ni za vsako ceno opozicijonalno, temveč se strogo naslanja na n a č e l a, ki jih zastopa SDS. Ako in kolikor bo vlada ta načela spoštovala in jih v svoji politiki izvajala, ji SDS ne bo nasprotnik, kakor SDS nove vlade tudi ne proglaša za ničvredno in škodljivo radi tega, ker ona v njej ne sodeluje. To je baš razlika med načelno in partizansko taktiko! Ravno tako potvarja «Slovenec» smisel Žerjavovih izvajanj o hrvatskem in slovenskem «vprašanju». Dr. Žerjav je baš dokazal, da so ta «vprašanja» ustvarjali federalisti in separatisti. Glede Hrvatov je sedaj stvar urejena s kapitulacijo federalističnega programa in pristankom HSS na vidovdansko ustavo ter narodno in državno edinstvo, glede Slovencev pa ustvarjajo «slovensko vprašanje» klerikalci v tem smislu, ker spravljajo s svojo politiko slovenski del našega naroda v pogubna nasprotstva proti državni ideji, ki je danes priznana od ogromne večine celega naroda. Odpor proti tej ideji ustvarja «slovensko vprašanje», pa ne za državo, temveč za nas Slovence same. Gospodje vse to dobro vedo, oni le polemizirajo, da bi potolažili svojo vest...

+ **Italijanska sodba o nettunskih konvencijah.** Politično-gospodarski časopis «Ecchi e Commenti», ki izhaja tromesečno v Rimu v uredništvu znanega senatorja Achilla Lorija, piše o nettunskih konvencijah: «Dne 20. julija v Nettunu od italijanske in jugoslovenske vlade podpisane konvencije izgledajo tako, da mo[re] z njima biti zadovoljni obe stra[ni] Rapallska pogodba ni zasigurala Ita[lija]nom na Reki in v Zadru niti najelementarnejših pogojev za obstanek, ker nikakor ni zajamčila niti reškemu pristanišču niti dalmatinskemu mestu (Zadru) prometa z zaledjem, preskrbovanja z vodo ter gospodarskih in pravnih odnošajev z Jugosloveni. Dolge konference so zdaj rešile te probleme. Tako so zdaj za Zader odpravljene vse carinske in železniške ovire in bo to mesto postalo središče zamenjavanja blaga med Italijo in Jugoslavijo. A Reka postane luka ne samo za jugoslovenske proizvode, marveč tudi za jugoslovensko tranzitno trgovino. Beograjska vlada se odreka tega ,da bi Sušak bil konkurenčno pristanišče na škodo Reke, ter dopušča, da se koordinirajo vse jugoslovenske gospodarske sile z italijanskimi silami v reškem pristanišču. Kar se tiče italijanskih podanikov, živečih v Jugoslaviji, bodo odslej lahko svobodno kupovali hiše in zemljišča, akoprav so n. pr. kot dalmatinski domorodci optirali za Italijo. Lahko se bodo tam tudi v uradih posluževali italijanščine ter bodo nemoteno izvrševali svojo profesijo.» S temi italijanskimi strokovnjaškimi navedbami je povedano dovolj in — preveč.

+ **Ni sile.** «Slovenec» z zadovoljstvom poroča, da radićevci izgubljajo tla med Bunjevci in Šokci, ter da je pričela živahna agitacija za stranko znanega popa Blaška Rajića, ki je bil svoje dni član klerikalnega kluba. Je že menda res, da tudi pop Blaško pričenja vnovič razvijati agitacijo; toda koliko ima uspeha, je drugo vprašanje, ker je obenem tudi res, da je močnejša frakcija bunjevačke stranke pod vodstvom Ivkovića in Mandekića sklenila se pridružiti ali radićevcem ali pa radikalom. Pop Blaško pa ostane zvest avtonomist z našimi klerikalci vred.

+ **Oficijelna radikalska lekcija Stjepanu Radiću.** Pod naslovom «Pogrešne ocene» obračunava radikalska «Samouprava» v daljšem uvodniku z najnovejšimi Radićevimi izjavami, ki jih je podal na Sušaku in v katerih je glede radikalov trdil, da pojmujejo državo nad narodom, odnosno zamenjajo tudi državo s svojo stranko, dočim on postavlja devizo «narod nad vse». Radikalski službeni organ daje svojemu zavezniku v vljudni obliki ostro lekcijo, češ, da takšna pojmovanja lahko obstojajo samo v tujčevskih državah, dočim radikali istovetijo narod in državo. Zaključuje pa: «Skupnemu delu HSS in NRS pri upravi države je glavni cilj in naloga, da se izenačijo pojmovanja o državi pri Hrvatih in Srbih, da jih ona napotijo k vestnemu in razumnemu rodoljubnemu delu za napredek naroda in države. V minulih sedmih letih se proces političnega niveliranja ni mogel izvršiti in iz tega so tudi izvirale mnoge zmote. Skupno sodelovanje pri upravi države, iskrenost in vdanost za javni blagor na obeh straneh, lojalna in iskrena pojasnjevanja, vse to bo pripomoglo k ubrzanju tega procesa na veliko srečo celokupnega našega troimenega naroda. To je bil edini cilj pričujočih vrst.»

Po svetu

— *Incidenti na poljsko-ruski meji.* Te dni bi imela odpotovati v Jampol poljska delegacija, določena za paritetno poljsko-rusko komisijo, ki ima nalog, da reši obmejne spore med obema državama. Odhod delegacije pa se je odgodil, ker je sovjetska vlada protestirala proti udeležbi bivšega poljskega konzula v Minsku, Karszewskega. Poljska vlada je nato protestirala proti udeležbi bivšega člana sovjetskega poslaništva v Varšavi Luganovskega, ki je moral svoječasno na zahtevo poljske vlade zapustiti Varšavo.

— *Francoski dolgovi.* Finančni minister Caillaux je izjavil ameriškim novinarjem, da je njegovo potovanje v Washington in London še negotovo. Glede medzavezniških dolgov je izjavil, da hoče imeti Francija od Amerike iste plačilne olajšave, kakor so jih dobile druge države.

— *Francoski stroški za marokо vojno* znašajo po izjavi finančnega ministra Caillaux 200 milijonov frankov.

— *Znižanje ministrskih plač v Angliji.* Angleška vlada namerava sklepati o znižanju ministrskih plač, ker hoče na ta način pokazati delavcem — dober vzgled.

— *Dr. Kramář proti ločitvi cerkve od države.* Iz Prage poročajo, da se je dr. Kramář izjavil proti ločitvi cerkve od države, ker bi ločitev mogla povzročiti protidržavno agitacijo. Ako bi prenehalo državno nadzorstvo nad cerkvijo, bi bila cerkev izročena gospodoma Hellmerju in Csernochu, kar bi bila velika nevarnost za državo.

— *Čičerin bo odstopil?* Po poročilih iz Revala namerava ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin podati ostavko. Kot njegov naslednik se imenuje sovjetski poslanik v Pekingu Karahan.

— *Izpraznitev Düsseldorfa.* Berlinsko časopisje poroča, da so dobile francoske družine v Düsseldorfu nalog, naj se izselijo med 18. in 20. t. m. iz mesta. 21. t. m. se prične izpraznitev. Oblasti so večinoma že izpraznile javna poslopja.

— *Francija in sovjetski naklepi na zapadnih mejah.* V angleških socijalističnih krogih se razširja vest, da zahteva Francija za slučaj potrebe pravico prehoda preko nemškega ozemlja na Češkoslovaško in Poljsko, da si tako zagotovi možnost sodelovanja v slučaju sovjetskega nastopa. Ker Poljska in Češkoslovaška mejita na sovjetsko Rusijo, ju namerava Francija zavarovati pred napadi od vzhoda.

— *Stavka ameriških rudarjev neizogibna.* Po mnenju predsednika Zedinjenih držav Coolidgea bo spor med lastniki rudnikov in rudarji dovedel neizogibno do stavke rudarjev. Stavka pa bo kratka in bo nudila lastnikom rudnikov priliko, da prodajo svoje zaloge za visoke cene. Splošno se računa, da bosta morali popustiti obe stranki.

— *Zbližanje baltskih držav.* Letonski zunanji minister Meierowicz je izjavil novinarjem, da je imelo njegovo zadnje potovanje v inozemstvo popoln uspeh. V Kovnu je bil dosežen med Litvinsko in Letonsko popoln sporazum glede sklenitve arbitražne konvencije in gospodarske pogodbe med obema državama. Namen arbitražne pogodbe je v prvi vrsti tesno zbližanje med baltiškimi državami, gospodarska pogodba pa se bo opirala na načelo največje pogodnosti. Obe pogodbi bosta podpisani v Rigi najkasneje do 1. maja 1926. Letonska je pripravljena, vstopiti v carinsko unijo z Litvinsko.

Nadprodukcija na učiteljiščih

Naši šolski zavodi so po svoji učni snovi različnega značaja. Nekateri nudijo poleg vzgoje gotovo množino znanja brez opredeljenega ali omejenega smotra glede življenskega poklica. Gimnazija nudi iz vseh strok srednjo stopnjo splošnega znanja. Ako pa hoče stopiti absolvent srednje šole v praktično življenje, se mora še posebej za svoj poklic v gotovi stroki izpopolniti, ker srednja šola ni nikaka strokovna šola.

Na učiteljišče vstopajo dijaki in dijakinje z namenom, da se posvetijo po končanih štirih letih praktičnemu učiteljskemu delu. Na te zavode pošiljajo stariši svojo deco, da bi prišla čim preje do poklica in s tem do primernega kruha. Ves ustroj teh šol je zasnovan tako, da se na njih učiteljski naraščaj vzposobi za svoj vzgojni in izobraževalni poklic na osnovnih in meščanskih šolah.

Od vseh strani prihajajo zasebne in uradne vesti, da visok odstotek mladih učiteljic ne bo mogel dobiti v prihodnjem šolskem letu službenega mesta, ker je v zadnjih letih nadprodukcija ženskega učiteljskega osobja tako narastla, da bodo morale mlade učiteljice čakati celo vrsto let na svojo službeno namestitev. Stariši, ki v sedanjih težkih časih jedva čakajo, da so hčerke preskrbljene, so postavljeni pred težko rodbinsko socijalno vprašanje. Žrtvovali so mnogo ali celo vse za vzgojo svojih hčera in nepričakovano pride vrnjena odklonjena prošnja za namestitev. Država stoji na stališču, da zrelostni izpit na učiteljišču še ne pomenja obveznosti za državo, da mora biti učiteljska maturantka prevzeta v državno službo, ker ni zadosti praznih učnih mest.

Težko je zavzeti k temu prekarnemu vprašanju pravo stališče. Najmanj pa, kar upravičeno zahtevamo od učne uprave, je to, da mora ona biti regulator za strokovne šole. Ona mora vedeti, koliko oseb približno potrebuje letno za pedagoški poklic na osnovnih šolah. Šolska uprava mora voditi svoje zavode tako, da ne nastane toliko nesrečna nadprodukcija, kot se je to zgodilo letos in kakor bo to še tudi v bodočih letih, ako se za nekaj let ne ukinejo prvi letniki na učiteljiščih. V. B.

Sokol

Sokol I. obvešča svoje članstvo, katero se namerava udeležiti sokolskega zleta v Crikvenico, naj se nemudoma javijo pri br. načelniku na Taboru. Odhod v petek ob 19. uri.

Sokol v Kamniku priredi v nedeljo dne 23. avgusta svoj običajni letni telovadni nastop. Po telovadbi narodna veselica. Pozivljajo se vsa bratska društva, da ta dan posetijo Kamnik. Železniška zveza zelo ugodna. 1631

Okrožni sokolski zlet na Bledu se vrši v soboto dne 15. avgusta ob pol 4. uri v Zaki. V slučaju dežja se premesti veselica v vse prostore Zdravilišča doma. Avto v Zako vozi od kavarne Toplice. 1639

Novo sokolsko društvo. V Škocjanu pri br. Globevniku se vrši v nedeljo dne 16. avgusta ob 4. uri popoldne ustanovni občni zbor sokolskega telovadnega društva.

Sokolsko društvo v Višnji gori priredi na praznik dne 15. avgusta javno telovadbo v proslavo petletnice s sledečim sporedom: 1.) sprejemi na kolodvoru; 2.) ob 10. uri skušnje za popoldanski nastop; 3.) ob 14.45 slavnostni sprevod skozi mesto; 4.) ob 16. uri javna telovadba: a) proste vaje članic za l. 1925.; b) vaje moškega naraščaja s kiji; c) vaje žen. naraščaja s palicami; č) proste vaje moške in ženske dece za l. 1925.; d) proste vaje članov za l. 1925.; e) orodna telovadba. — Po telovadbi narodna veselica s plesom, šaljivo pošto in drugimi zabavami. — Vabimo vse Sokolstvo in prijatelje, da nas posetijo in pripomorejo do čim večjega moralnega in gmotnega uspeha. Na svidenje! Zdravo! 1637

Sokolsko društvo na Jesenicah priredi v nedeljo dne 16. avgusta ob 15. uri svoj letni javni telovadni nastop, združen z veliko ljudsko veselico, srečolovom, plesom itd. Sodeluje lastna društvena godba pod vodstvom kapelnika g. Ribola. Vsled skrajno neugodnega vremena dne 2. avgusta se je morala prireditev preložiti na 16. avgusta, kar je povzročilo društvu velike stroške. Radi tega se vabi vse sokolsko mišleča publika, da ne zamudi ugodne prilike v nedeljo na Jesenicah. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev dne 23. avgusta. Zdravo! 1640

Damski filc klobuki

v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu

Z. Mahnič-Gorjanc

Kopitarjeva ulica štev. 1.

OBLEKE

kupite najceneje pri

Josip Rojina, Ljubljana

Naši kraji in ljudje

Občni zbor "Udruženja gledaliških igralcev"

V pondeljek 10. t. m. je v Beogradu začela zborovati sedma redna skupščina «Udruženja gledaliških igralcev» v kraljevini SHS.

Delegati iz vseh pokrajin Jugoslavije so se zbrali v Maneži, kjer je podpredsednik organizacije gosp. Dragoljub Gošić pozdravil vse navzoče odposlance in člane, proglasil občni zbor za otvorjen ter naznanil, da bo skupščina takoj popoldne začela z delom. Zborovalci so nato poslali brzojaven pozdrav kralju na Bled in prosvetnemu ministru Velji Vukičeviću. Nato je bil izvoljen za predsednika občnega zbora g. Milorad Petrović, za podpredsednika pa g. J. Cvijanović. Gosp. Petrović je takoj prevzel vodstvo zborovanja, zahvalil se je na izkazanem zaupanju ter je pozval prisotne delegate in člane, naj se udeleže skupne maše - zadušnice v Saborni cerkvi.

Igralci so odkorakali v cerkev, kjer se je vršila ob 11. služba božja. Maša je veljala vsem umrlim članom in dobrotnikom društva ter so ji prisostvovali poleg igralcev in predstavnikov kulturno - prosvetnih društev v Beogradu tudi odposlanec prosvetnega ministra gosp. dr. Ranko Mladenović, v imenu beograjskega Narodnega gledališča pa je bil navzoč intendant gosp. Živojinović.

Popoldne ob 4. se je začelo delovno zborovanje. Kot prva točka je bilo na dnevnem redu poročilo uprave.

V uvodu poročila opominja uprava vse svoje člane, da so dolžni tople hvale prosvetnemu ministru za dobrote, ki so bile društvu izkazane pri reševanju vprašanj gledaliških igralcev.

Po navodilih šestega občnega zbora se je osrednja uprava takoj obrnila na merodajne činitelje ter je intervenirala v številnih zadevah, ki so se tikale koristi članov. Javila se je ter je bila večkrat sprejeta od prosvetnega, finančnega in pravosodnega ministra ter od načelnika umetniškega odelenja. Posebno je uprava zahtevala, da se subvencija oblastnih gledališč vpiše med redne podpore za gledališča, da bi bili igralci na ta način dosegli preskrbljeni v gospodarskem pogledu. Intervencije so imele uspeh v toliko, da je prosvetno ministrstvo privolilo v to, da se najprej kategorizirajo najstarejši gledališki igralci, ki imajo pravico do pokojnine. Rešilo se je s tem vprašanje novosadskega gledališča, kjer je bilo upokojenih 16 članov. Položaj ostalih najstarejših gledaliških igralcev v državi se urejuje sedaj in bo v doglednem času regulirano, kakor je predpisano.

Centralna uprava je podvzela tudi potrebne korake glede reaktivacije tistih članov, ki so še sposobni za delo, pa niso iz katerihkoli vzrokov angažirani. Seznam teh oseb je sestavljen in predložen prosvetnemu ministru ter čaka njegove rešitve.

Umetniško odelenje v ministrstvu za prosveto je poslalo Udruženju igralcev načrt zakona o gledaliških igralcih. Uprava je zaslišala v zadevi vse krajevne odbore ter je sprevidela, da igralskemu stanu najbolj odgovarja zakon o državnih uradnikih, nakar je sprejela ta zakon za podlago igralskega zakonskega osnutka. Kot odposlanci in zastopniki Udruženja gledaliških igralcev so bili delegirani v odbor, ki se je bavil s temi zadevami, gg.: Dragoljub Gošić, Sotirović, Dragomir Popović in Milorad Jovanović. Na predlog teh delegatov je bila dodana načrtu posebna stilizacija, glasom katere plačuje država igralce iz državnega proračuna, ker so igralci člani državnih zavodov. Oblastna in osrednja gledališča so državne inštitucije. Vsled tega uživajo igralci iste pravice kakor državni uradniki.

Tekom poročila se je razvila o stvari daljša debata, v katero so posegli gg.: Joca Cvijanović, Branko Cvetković, Jovan Jeremić ter I. Jerman iz Ljubljane.

S tem je bil prvi dan zborovanja zaključen. V naslednjih dneh pride na vrsto poročilo finančne ankete in druge zadeve. Po zaključenem občnem zboru se objavijo tudi morebiti potrebne in primerne resolucije.

Včeraj je končal kongres Udruženja jugoslovenskih gledaliških igralcev. Za predsednika je bil izvoljen Dragutin Gošić, član Narodnega gledališča v Beogradu. S kongresa je bil poslan bivšemu ministru prosvete Svetozarju Pribičeviću brzojavni pozdrav, v katerem se mu kongres zahvaljuje za naklonjenost, ki jo je izkazal za časa svojega ministrovanja gledališkim igralcem.

Mariborsko pismo

(Počitnice — mladinska kaznilnica.)

Maribor, 12. avgusta.

Danes bi rad pričel s psihologijo nehumane časopisne publike, ki niti v teh pasjih dneh ne da počitka žurnalistu. Takšna je pač ona in ostane: zabava se in hoče naslednji dan čitati v svojem dnevniku, kako se je zabavala in na zborovanje hodi tudi v teh dneh, pa se pri tem hladi s pivom in ne posluša požrtvovalnega govornika, češ, saj bo jutri vse v časopisih. Solnce pa žge neutrudno razbeljene ulice in meščani zapuščajo zidovje. Celo vedno skromni in korajžni dr. Pivko je ušel k Sv. Marku in čaka vsak dan svežega «Jutra». Žurnalistu torej ne preostane drugega, kakor da prijaznim znancem in ljubim radovednim prijateljem nekaj tednov laže, da bo šel k morju in na planine in potem zopet, da je že bil. Moda in ugled avtoritete to zahtevata. In tako vam mrcvarimo sedaj dravsko kopališče, klerikalno kulturo, pri bencinu nam že celo drugi pomagajo, kratkomalo, dražimo jih te večne prijatelje murčke, pa nočejo iz luknjic, da bi nam pokazali pravo barvo.

Včasih pa pridemo vendar tudi mi na zeleno deželo v sence gostoljubnih vrtov. Ali kaj, ko nam preženejo poezijo na povratku razbeljeni vagoni in nas naenkrat zopet zavabijo v nove nič zabavne ekspedicije. Nedavno sva se vozila z arhitektom od Tezna čez železni most v mesto. Radovednemu tujcu sem moral razlagati lepo novo ograjo s kapelico poleg moške kaznilnice, ki jo gledamo že par let iz vlaka, kadar se vozimo od juga proti Mariboru. Arhitekta je čisto novo, nedograjeno zidovje tako zanimalo, da sva si že čez par dni priborila dovoljenje za obisk teh ograj, ki sva si jih tudi res ogledala pri — 30 stopinjah Celzija. Obisk spada prav za prav v serijo stoterih mariborskih stanovanjskih akcij, za katere se mi Mariborčani vsi tako silno zanimamo, da bomo po 7. letih študiranja baje res začeli tudi zidati dve hiši. In zato bom sedaj v dobi duševnega spanja izdal zidanja željnim someščanom tajne, ki sva jih s prijateljem arhitektom odkrila za tisto skrivnostno ograjo:

Leta 1914. je Avstrija sklenila na obširnem prostoru med mariborsko moško kaznilnico in železniško progo postaviti veliko kaznilnico za mladostne zločince, ki bi naj zadostovala za vse alpske dežele in južne kraje. Do 250 mladeničev bi čuvala tam stroga roka pravice. Razen tega bi imeli tam svoje tkalstvo, knjigoveznico, mizarstvo, krojaštvo in čevljarsko delavnico. Po proračunu bi smela stati ta moderna mladinska kaznilnica za tedanje čase ogromno vsoto 782.894 K. S stavbo so pričeli avgusta 1915., torej ravno pred 10. leti. Kakor pa se je za Avstrijo spodobilo, so napravili najprej reprezentančno visoko zidno ograjo, močno za kanone in pa kapelico seve. Uiti ne sme in pa moliti mora grešnik, to jim je bila pač prva srečna misel skrbnim Avstrijcem na Dunaju. Potem šele so začeli riti po zemlji in so do prevrata izdelali temelje, kleti in podzemeljske hodnike, po katerih sedaj počiva ostali železni in leseni inventar, katerega so medtem tudi dobavili razni obrtniki in drugi podjetniki. Samo stavbna tvrdka Kiffmann je zaslužila pri tem za zidarska in tesarska dela okrog 200.000 K — v tistih časih velikanska vsota. Po kleteh in v kapeli so naloženi ogromni kupi novih okvirjev za okna, vrata in raznovrstnega železja, ki sedaj že 10 let čaka daljne usode. Pred dvemi leti so samo ta premični inventar in opeko ocenili na 875.000 Din, kar pa vse leži sedaj brez haska in se polagoma pokvarja in razpada ter zgublja na vrednosti.

Prijatelj arhitekt pa si je ogledaval bolj krasno izvedene in solidno zidane temelje zamišljenega poslopja, ki so dobro ohranjeni in široki, da bi mogli nositi tri nadstropja s pritličjem. Takšne mladinske kaznilnice pa mi ne bomo rabili, ker je za naše mlade izgubljence več kot dovolj prostora v sedanji kaznilnici, katera pa ima nebroj nastavljencev-paznikov, ki morajo stanovati po nezdravih luknjah v mestu in celo v okolici, kar znatno otežuje službovanje in še stanovanjsko bedo v mestu nam večajo. Zato se baje vodstvo kaznilnice že dolgo trudi pri državni upravi, da bi na te nedovršene temelje in kleti postavili stanovanjske hiše za kaznilniške uslužbence.

Arhitekt pravi k temu: Krasna ideja leži na dlani in jo bo treba seve čim prej izvesti, če nočejo, da gre milijonska vrednost popolnoma v nič. Na mogočne štiri trakte bi bilo najprimerneje postaviti enonadstropne zgradbe, v sredini pa pritlično poslopje, da dobi okrog 180 kvadratnih metrov veliko dvorišče dovolj luči in zraka. Imeli bi na ta način 46 stanovanj, in sicer 31 z eno sobo za paznike-samce, 14 z dvema sobama in 1 s tremi. Vsako stanovanje bi imelo še predsobo, shrambo, stranišče, povsod električno luč, vodovod in tako dalje. Poleg tega bi bilo 7 pralnic v kleti in še dovolj prostora za drva, premog in drugo v ogromnih kleteh. Vse to bi stalo približno 3.260.000 Din, kar pa bi se še znatno znižalo, ker bi lahko opravili vsa težaška dela kaznjenci, kot tudi okna, vrata, pode itd. Tudi pesek bi lahko kaznilnica kopala na svojem svetu s kaznjenci. Od sedanjega pripravljenega materijala bi lahko uporabili vrata, okna, kanalizacijske cevi in okenska okrižja, vsaj deloma, vse drugo pa bi morali že davno prodati na javni dražbi in bi imeli zopet nekaj dohodkov za zidanje onih stanovanj. Tudi iz prazne kapelice bi lahko napravili še dvoje lepih stanovanj, ker imajo itak v kaznilnici ogromno kapelo. Poleg hiš bi še bilo dovolj prostora za vrtove vseh najemnikov in lepo otroško igrišče.

Tako približno torej izgleda žalostna tajnost za onim novim obzidjem iz betonskih kamnov. Krasen šolski primer za gospodarstvo birokratizma in še marsikaj! Zato tudi ne bomo pisali komentarja. Je mnogo prevroče.

Profesor bi rekel: Difficile est, satyram non scribere! **a. r.**

Paberki po domovini

Kongres za propagando etične kulture v Sarajevu, spomenik vojakom v Nišu in zborovanje židovske omladine v Osijeku.

Zadnje tri dni, 9., 10. in 11. avgusta se je vršil v Sarajevu kongres za propagando etične kulture. Kongres je sklicalo uredništvo «Uzgajatelja», važne pedagoške revije, katero izdaja gosp. Milenko Vidović. Kongres je bil prvo zborovanje te vrste v naši narodni državi. Otvoritveni govor je imel gosp. M. Vidović. Potem so se vršila predavanja. Prof. Stanko Pavičić je govoril o morali in prosvetnem delu, dr. Trbojević o zasebni pobudi v narodni prosveti, Kamilo Broesller o vzgoji značaja v družbi in šoli, ing. Peter Tumin o verstvu kot podnetu morale, Franjo Ivanišević o ljudski prosveti v mestu in na kmetih, Salih Ljubunčić o reformi šole in kulturnem napredku, prof. Segher o pomenu in potrebi ljudsko - prosvetnega dela na sploh in s posebnim ozirom na našo državo. Prof. Peter Ilić je predaval o etičnih ciljih pomladka Rdečega križa, prof. Turić o načinu ljudskega preporajanja, dr. Stan. Župić o nujnosti živahnejšega razvijanja politične in socijalne zavesti. Kongres je napram vsem tem vprašanjem zavzel definitivno stališče ter je določil smernice, ki nudijo jamstvo, da se etična kultura pri nas izboljša. Zborovanje je bilo prav dobro obiskano, udeležili so se ga številni kulturni delavci iz vseh pokrajin Jugoslavije.

•

V soboto 8. t. m. popoldne so odkrili v Gjulinski cerkvi poleg Niša spomenik padlim in pogrešanim vojakom iz tega okrožja. Spomenik so postavili niški meščani iz lastnih sredstev. Odkritje je bilo zelo svečano. Prota Tasa Urošević je imel govor o legendarnih činih srbske vojske. Sledili so še drugi govori. Navzočih je bilo zelo mnogo ljudi, med drugimi tudi veliki župan niške oblasti Petković, narodni poslanec Nikolić ter predsednik niškega mesta Draga Cvetković. Spomenik je zelo lepo izdelan. Nišlije so združili lepo s koristnim. Postavili so svojim borcem v spomin vodnjak iz kamna s križem.

•

V Osijeku je koncem prošlega tedna začel zborovati kongres židovskih omladincev. Trajal je štiri dni. Zborovanja se je udeležilo na 700 odposlancev židovskega prebivalstva v Jugoslaviji. Resen program dela so zaključile zabavne prireditve in sportne tekme.

Odmev ljubavne drame v Omišlju

Junak ljubavne drame na Krku je železniški uradnik iz Trbovelj. Njegova tovarišica v smrti je iz Litije?

Trbovlje, 12. avgusta.

Strašna ljubavna drama v romantičnem mestu Omišlju na otoku Krku, o kateri poroča današnje «Jutro», je morda še najbolj pretresla Trboveljčane, kajti Ivo Kandare je bil železniški uradnik na tukajšnjem kolodvoru.

Pred par dnevi je zvečer nenadoma odšel s postaje, ne da bi o svojem odhodu obvestil poprej svoje tovariše. Nikdo ni vedel vzroka njegovega odhoda, vendar pa se sprva ni mislilo nič slabega.

Ker ga pa le ni bilo v službo, so začeli poizvedovati po njem. Poizvedbe so dognale, da ga ni več v Trbovljah, temveč da se je odpeljal po železnici v neznano smer.

Sedaj je nastalo mučno premišljevanje, kajti Kandare je zapustil blagajno, v kateri je bil denar, zaprto, ključa pa niso mogli nikjer najti. Pojavil se je sum, da morda z blagajno ni vse v redu . . . Končno so s silo odprli blagajno in z nervoznostjo prešteli denar. Izkazalo se je, da je blagajna popolnoma v redu ter da izkazuje še celo nekaj več, kolikor bi moralo biti v njej.

Poizvedbe o Kandareju so šle na vse strani, vendar zaman. Nihče ni vedel ničesar o njem, od nobene strani ni bilo vesti in nikomur se ni javil. To je bilo tem bolj čudno, ker je bil pokojni Kandare vesel mladenič, simpatičnega nastopanja in družabnega vedenja. V Trbovljah so ga precej poznali kljub temu, da je služboval tu komaj par mesecev . . . Današnje «Jutro» je prineslo žalostno razrešitev uganke.

Kdo je dekle, ki je šlo s Kandarom v smrt, še ni povsem jasno. S trboveljskimi dekleti pokojnik ni imel mnogo znanja. Dostikrat so pa ljudje pri njem opazili sredi največjega veselja in razigranosti neko čudno otožnost. Samo z enim dekletom se je rad sestajal. Bilo je to dekle iz Litije in ga je pogostokrat obiskovala. Vse je prepričano, da je njegova tovarišica v smrti iz Litije.

Najbližji dnevi bodo razrešili tudi to zagonetko in morda pride še na svetlost skrivnost samotnega groba, ki krije tam v pečinah nad Jadranskim morjem trupli dveh, ki nista hotela več živeti. Ali ju je ljubezen gnala v smrt?

Nevarna tatinska družba v Novem Sadu

Novosadska policija je že dalje časa zasledovala nevarno tatinsko družbo, ki je izvrševala mesece in mesece tatvine v okolici Novega Sada, Stare Pazove, Vinkovcev itd. Pred par tedni je bilo v Stari Pazovi izvršenih zopet več drznih vlomov. Lopovi so prišli z avtomobilom iz Indije, pokradli v Pazovi velike količine tobaka in cigaret in izginili potem v smeri proti Novemu Sadu. Policija je imela to pot izredno srečo. Zagrabila jih je namreč v Petrovaradinu, zaplenila njihov avtomobil ter ves nakradeni plen. Smola pa je obstojala v tem, da se je posrečilo ubežati najnevarnejšemu lopovu, Karlu Svobodi, znanemu pod imenom Švaba. Tatvine in vlomi so se med tem nadaljevali. Kljub najenergičnejšemu zasledovanju policija zločincem ni mogla priti na sled. Šele pred nekaj dnevi je bil aretiran neki član tatinske tolpe v Bački Topoli, ki je dal dragocene podatke o gibanju svojih ostalih tovarišev. Na podlagi teh podatkov je odpotoval v pondeljek v Vinkovce agent novosadske policije Gajinov, ki je s pomočjo tamošnjih agentov aretiral še tri člane tatinske družbe. Zalotili so jih v neki gostilni v okolici. Orožniki so obkolili gostilno, detektivi pa so s samokresi v roki prisilili tatove k predaji. Med njimi je bil tudi Karlo Svoboda, nazvan Švaba. Le ta se je nekoliko upiral, končno pa se je moral tudi on udati v usodo. Švaba je bil strokovnjak za vlome v tobakarno, ostala dva sta izvrševala tatvine po selih in trgih in osrečavala s svojimi poseti najraje razne trgovce. Iz izpovedi aretirancev je razvidno, da je bil njihov operacijski teren zelo velik in se je razprostiral od Vinkovcev do Beograda, od Stare Pazove do Novega Sada in do Sombora.

Tekom preiskave in zasliševanja je bilo tudi več komičnih momentov. Zlikovci, ki so skupno kradli in izvrševali vlome, niso vedeli imen drug drugega, temveč so se poznali samo po priimkih. Novosadska policija preiskavo še nadaljuje, ker je prepričana, da ji še niso padli v roke vsi člani te nevarne tolpe.

FILME
sezije 25./26.
o katerih govori cel svet predvaja le
Kino «Dvor»

Lepotica **Marion Davies** nastopa samo še danes 13. in jutri 14. v prekrasnem velefilmu
„Triumf lepote“
Izven programa: «*Novi Pathe Journal*».
LJUBLJANSKI DVOR
Kino Telefon 730.
Predstave: ob delavnikih ob 4., ½ 6., ½ 8. in 9. — Ob nedeljah ob ½ 11., 3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9. uri.

Amateur-fotografu
živahnemu in spretnemu v posnemanju športnih in drugih momentov je dana prilika za razsežno udejstvovanje, eventuelno tudi proti plači. — Prvovrsten aparat in vse drugo za razvijanje slik dobi na razpolago. Naslov se prosi na upravo „Jutra“ pod šifro „Agilen in iniciativen“.

VI BODETE VEROVALI!
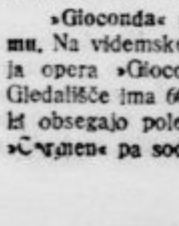
da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a III
„ključ“
traja kakor štirje pari drugih, ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah.

ELITNI KINO Matica
Telefon 124.
Predstave ob: ½5., ½8. in 9.
Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Samo še danes! Samo še danes!
Najlepši in najboljši kino-igralci: **PAUL RICHTER** in **EVA MAY** v razkošnem velefilmu v 6. dejanjih
Krvnik in grofica
Kolosalna režija — Izvrstna igra — Bogati kostimi — Napeta vsebina.
Jutri: Slovito Maciste in Helena Makowska.

Kulturni pregled

Moderna inscenacija na Bledu. Ravnatelj mariborske drame g. Valo Bratina je vprizoril prejšnji teden v Zdraviliškem domu na Bledu Schönherrjevo dramo »Ono« na čisto nov način. Inscenaciji je manjkalo zavesa, ki deli oder od poslušalcev, igralo pa se je tudi brez kulis. Z lučjo in zmiselno aranžiranimi draperijami so bili v navadni koncertni dvorani doseženi nečuveni efekti, ki so sijajno podčrtali vsebino igre. G. Bratina je s tem premagal tehnične ovire na odru. Enak poskus napravi g. Bratina še v nekaterih dvoranah širom Slovenije.

Repertoar gledališča v Celju. Iz Celja nam poročajo: Mestno gledališče je sestavilo za prihodnjo sezono naslednji repertoar: Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Za narodov blagor; Fr. Finžgar: Naša kri (predelana), Veriga; Fedor Gradišnik: Norec; Josip Jurčič: Tugomer; Jurčič-Govekar: Deseti brat; Tiran-Pregelj: Čudežne gosli; Milan Begović: Gospa Walewska; Pecija Petrović: Duše; Ivo Vojnović: Ekvinocij, Smrt majke Jugovićev; Przybyszewski: Zlato runo; Tolstoj: Živi mrtvec; Turgenjev: Tuji kruh; Schiller: Razbojniki; Strindberg: Velika noč; Šamberk: Ulica št. 15; Görner: Maks v škripcih; Halbe: Reka; Hauptmann: Elga; Ibsen: Strahovi; Laufs: Vražja misel; Molière: Georges Daudin; Nestroy: Lumpacij vagabund; Gabrijel Dregely: Če frak dobro pristoja. Če bodo dopuščale razmere, bo skušalo gledališče uprizoriti dve operети, Jesenske manevre ter Parmove Amaconke. Iz prošle sezone se ponove dela: Pereant možje, Scampolo in Veronika Deseniška. Vršila se bodo tudi gostovanja ljubljanskega, mariborskega in zagrebškega gledališča. Sezona se otvori dne 15. septembra z Jurčičevo zgodovinsko tragedijo »Tugomer«.

Narodno gledališče v Sarajevu otvori redno sezono 1925-26 dne 5. septembra z zgodovinsko dramo Branislava Nušića »Nahod«. Tri dni kasneje se vprizori historično delo pisatelja Stjepana Miletića »Tomislav«. Tretja premijera bo spevoigra »Zlatija«, katero je napisal Osman Dijkić, z glasbo opremil Beluš Jungić, avtor »Almase«. Četrta novost bo Nušićev komad »Tako je moralo biti«. Drama je izšla v izdanju Srpske Književne Zadruge in ima štiri dejanja, katere je avtor za Sarajevo predelal in skrčil na tri akte. Meseca septembra se bodo igrale tudi operete, predvsem »Dolarska princezinja« ter Mamzelle Nitouche«. V osobju sarajevske drame so se izvršile nekatere izpremembe. Nanovo so angažirani gg. N. Jovanović, dosedanji prvak splitske drame, D. Velišković, Vujnović, Matić in Vladimir Skrbinšek, ki bo nastopal v operети. Za dramo sta angažirani dami Hercegović in Pogačić; pogodbo je podpisala tudi subreta osiješkega gledališča gdč. Kiševa.

Šentjakobski gledališki oder v Ljubljani ki je uprizoril v sezoni 1924-25 štiri komedije, tri burke, eno tragigrotesko, eno dramo in eno žaloigro ter je gostoval dvakrat v Bohinju, enkrat v Mojstrani, dvakrat v Škofji Loki in enkrat v Novem mestu naznanja, da se otvori njegova gledališka sezona 1925-26 z Novačanovo »Velejo« ali pa s Cankarjevim »Jakobom Rudo«. Dan otvoritve se objavi naknadno.

Meseca avgust in september v Reinhardtovem gledališču na Dunaju. Josefstadsko gledališče na Dunaju ima sedaj na sporedu Nestroyevo komedijo »Unverhofft« ter ponavlja »Sonjkina«, v katerem nastopa igralec Romberg. V septembru se bosta ponavljala dva komada, ki sta polnila blagajno v lanski sezoni: Galsworthyjeva »Družba« (Loyalites) in Werflova drama (Juarez in Maksimilijan«. Kot prva novost pa pride jeseni na vrsto Hauptmannova drama »Samotni ljudje«. To bo uvod v izbran cikel, kateremu bo sledil Shakespearjev cikel. Slednjega bo Reinhardt otvoril s komedijo »Kar hočete«.

Razstava slikarja Ležečnikova v Splitu. Ruski slikar Ležečnikov je otvoril dne 5. avgusta v Splitskem salonu Galić razstavo svojih del. Ležečnikov, ki je sedaj nameščen kot profesor na državni gimnaziji v Vel. Bečkereku, je tudi član bivše imperatorske umetniške galerije v Leningradu.

Nogometno prvenstvo v Rumuniji. V Aradu se je vršil finale za nogometno prvenstvo Rumunije, v katerem je zmagal Kiniszi nad U. C. A. S. P. iz Petroszenyja in dosegel že šestič čast državnega prvaka. Boj je končal s 5 : 1. Zmagovalec je posebno v drugi polovici popolnoma prevladoval.

Mestno gledališče v Curihu otvori novo sezono zadnje dni avgusta z Mozartovo opero »Čarobna piščal«. V projektu je dalje istega skladatelja »Rop iz Seralja« ter »Così fan tutte«. Naštudiran je Donizettijev »Don Pasquale« ter Halevyjeva »Židovka«. Sledil bo Verdijev »Othello«, istega avtorja »Ples v maskah«, nanovo inscenirani »Rigoletto« ter »Aida« in »Falstaff«. Operne novosti, katere zaznamuje letošnji repertoar, so: Andreajev »Casanova«, Bartokova pantomima »Leseni princ«, Gluckova »Alcesta«, Poldinijeva »Svatba v predpustu«, Puccinijev »Gianni Schicci« ter najnovejše delo Wolfa-Ferrarija »Večer ljubezni pri markizi«. Pripravljajo se še: Schoeckov »Don Ranudo«, Weberov »Oberon« v predelavi skladatelja Weingartnerja, »Čarostrelec«, Gounodova »Margareta«, Flotowa »Marta«. Ponavljala se bodo dela Fidelio (Beethoven) Salome (R. Strauss) Wagnerjevi Mojsterski pevci, Tannhäser, Lohengrin in Tristan in Izolda. Zavod je angažiral za redne člane in za gostovanja celo vrsto novih moči in je dobil tudi novega režiserja v osebi dr. Walterja Volfbacha.

O zagrebškem dramatiku Milanu Begoviću piše zopet rimska revija »L' Europa orientale« in sicer se ozira po zadnjih Begovićevih delih. Govori pa podrobno o romanu »Dunja v kovčegu« ter o dramah »Svatbeni let« in »Božji človek«.

»Gioconda« pod vedrim nebom v Vidmu. Na videmskem gradu se te dni uprizarja opera »Gioconda« pod vedrim nebom. Gledališče ima 6000 sedežev, pri predstavah jih obsegajo poleg »Gioconde« še opero »Cyrano« pa sodeluje po 1000 oseb.

Domače vesti

* **Kralj odobril ustanovitev pete armije v Nišu.** Po poročilu z Bleda je kralj odobril predlog vojnega ministra Trifunovića glede ustanovitve nove, pete armijske oblasti v Nišu, ki bo sestavljena iz nadštevilnih čet v ostalih armijah.

* **Minister dr. Krajač častni predsednik Ljubljanskega velesejma.** Minister za trgovino in industrijo, g. dr. Ivan Krajač je prevzel častno predsedstvo V. Ljubljanskega vzorčnega velesejma od 29. avgusta do 8. septembra, pod protektoratom Nj. Vel. kralja. Gospod minister je obljubil, da počasti prireditev s svojo navzočnostjo. Slovenskim pridobitnim krogom je ministrova namera v največje zadoščenje, saj bodo imeli tu priliko, da se gospod minister prepriča ne samo o razvoju naše industrije, trgovine in obrti, marveč tudi o njenih težnjah in o njenem težkem položaju.

* **Nov pomočnik ministra za narodno zdravje.** V ministrstvu za narodno zdravje je imenovan za pomočnika ministra dr. Dušan Ivetić, načelnik administrativnega oddelka tega ministrstva. Dosedanji pomočnik ministra za narodno zdravje, Vlasta Janković, je trajno upokojen ter odlikovan z redom Sv. Save 2. razreda.

* **Diplomatske vesti.** Podpisan je manjši ukaz o razmestitvi diplomatskih uradnikov. Dosedanji generalni konzul v Solunu, Ivan Gerasimović, je premeščen za poslaniškega svetnika na Dunaj, na njegovo mesto pa je imenovan poslaniški svetnik v Pragi, Gjoka Nastasijević. Sekretar našega poslaništva na Dunaju, Pavle Velenski, je premeščen v ministrstvo za zunanje zadeve za tajnika. Sekretar ministrstva za zunanje zadeve in šef kabineta pomočnika ministra, Radoje Ščepanović, je premeščen za vicekonzula v Solun. Za šefa kabineta pomočnika ministra za zunanje zadeve bo najbrže imenovan Bora Antonijević. Za vicekonzula na Reki je imenovan Nikola Nadić, sekretar ministrstva za zunanje zadeve. Bivši šef prestiroa ministrstva za zunanje zadeve za časa Davidovićeve vlade, Franjo Cvjetiša, je imenovan za konzula v Pireju, ostane pa začasno v ministrstvu za zunanje zadeve.

* **Zagrebški nadškof v Beogradu.** Zagrebški nadškof dr. Bauer je posetil včeraj pomočnika ministra za prosveto, dr. Katića in se posvetoval ž njim o raznih cerkveno-šolskih vprašanjih na Hrvatskem.

* **Duhovniške spremembe v mariborski oblasti.** Stolni dekan dr. Ivan Tomažič je postal škofov hišni prelat, dr. Anton Jerovšek ter dekan Ivan Rotner in dr. Kruljec pa častna tajna komornika. Janez Toman, župnik v Vojniku je imenovan za dekana dekanije Nova Cerkev in obenem za škofovega duhovnega svetovalca.

* **Himen.** V Njivicah na otoku Krku se je poročil g. Karel Sirceij z gospico Dano Kališevo. Bilo srečno!

* **Smrtna kosa.** V Veliki vasi pri Krškem je umrla 3. t. m. 44 letna gostilničarka in posestnica ga. Kristina Urbanč, mati 16 otrok. Pokojnica je bila sestra g. Koritnika, lastnika hotela pri Slonu v Ljubljani. Bila je daleč naokrog znana kot blaga mati, dobra žena in skrbna gospodinja. Naj v miru počiva, preostalim naše sožalje!

* **Arhitekt Kregar v Parizu odlikovan.** Mednarodna komisija za oceno gledališke umetnosti je arhitektu prof. Radu Kregarju v Ljubljani prisodila zlato svetinjo.

* **Izpremembe v srednješolski službi.** Na srednjih šolah v Sloveniji so premeščeni: profesor dr. Fran Čadež z ljubljanske realke na II. realno gimnazijo v Ljubljani, profesor Ljudevit Mlakar z ljubljanske realke na moško učiteljišče v Ljubljani, profesor verouka Josip Kardinar s celjske gimnazije na realko v Ljubljani.

* **Kovani denar prihaja.** Dne 17. t. m. prispe v Beograd 10 vagonov novega kovanega denarja po 2 Din, ki se razdeli med Beograd, Zagreb in Ljubljano. Drugi transport kovanih novcev po 2 Din prispe 26 t. m. in je določen za Bosno in Hercegovino. Tretja partija pa pride v Solun in je določena za Niš, Skoplje in Bitolj. Za tem denarjem pridejo komadi po 1 Din in pol Din.

* **Dr. Truhelka — vseučiliščni profesor.** Ravnatelj in kustos sarajevskega muzeja dr. Ćiro Truhelka je imenovan za rednega profesorja na filozofski fakulteti v Skoplju.

* **Izseljeniške knjižnice v inozemstvu.** Izseljeniški komisarijat v Zagrebu je sklenil, da se v vseh naših večjih kolonijah v Ameriki ustanove izseljeniške biblioteke, ki naj bi v prvi vrsti služile ohranitvi nacijonalne zavesti in nacijonalne propagande.

* **Železniška postaja »Aleksa Šantić«.** Vsled prošnje krajevnega odbora udruženja dobrovoljcev iz sela »Baba« je prometni minister odredil da se postaja »Baba« na železniški progi Subotica-Sombor prekrsti v postajo »Aleksa Šantić«.

* **Pouk v elektromonterstvu.** Strokovni učitelj na tehniški srednji šoli v Ljubljani g. F. Mallner ima nalog, da prireja tečaje v elektromonterstvu in pride tudi v elektrarne v Sloveniji, kjer se uporabljajo delovne moči, ki so potrebne širšega strokovnega pouka. Tozadevno se je obrniti na ravnateljstvo tehniške srednje šole v Ljubljani.

* **Meja proti Grški zaprta.** Ministrski svet je sklenil, da se mora z dnem 12. avgusta zapreti naša meja proti Grški, ker se je tamkaj pojavila kuga.

* **Nove tračnice na progi Beograd-Zagreb.** Po odredbi prometnega ministrstva so te dni v prvem rajonu železniške proge Beograd-Zagreb pričeli s polaganjem novih tračnic. Po načrtu se izmenjava tračnic na celi progi izvrši tekom 18 mesecev. Po dovršeni izmenjavi bodo brzovlaki skrajšali čas vožnje od Beograda do Zagreba za dve uri. Pozneje se izmenjajo tračnice tudi na progi Zagreb-Ljubljana.

* **Dan za pogozdovanje.** Ministrstvo za šume in rudnike je v sporazumu z ministrstvom prosvete odredilo »dan za pogozdovanje«, ki se bo v prihodnje redno prirejal vsako spomlad. Pri tej priliki se bodo v vseh naših šolah vršila predavanja o šumarstvu in njegovi vlogi v narodnem gospodarstvu; potem pa se učenci in učenke podajo z učitelji v šolsko okolico, kjer se bodo praktično podučili, kako se sadi drevje.

* **Fakultativna prodaja veleposestev.** Po vesteh z Bleda je kralj podpisal uredbo o fakultativni prodaji veleposestev, ki je v zvezi z amandmanom o tem vprašanju, sprejetem v dvanajstine.

* **Oddaja tobačne zaloge v zakup.** Prejeli smo: V št. 30. in 31. Monopolskega glasnika, ki ga prejemajo vse okrajne uprave finančne kontrole so priobčeni pogoji zakupa tobačne zaloge za dobo od 1. januarja 1926. do 31. decembra 1927. Jamščina v znesku 1% mora biti položena do 26. avgusta 1925. ponudbe pa se prevzemajo do 27. avgusta v Beogradu. Čeprav smo že 11. t. m. uradnega obvestila še vedno ni.

* **Spominske slike dr. Klementa Juga.** Dr. Jugovi rojaki iz Italije in njegovi prijatelji odkrijejo svojemu velikemu kulturnemu delavcu spominsko sliko, v nedeljo, dne 16. t. m. ob 11. uri dopoldne v Aljaževem domu. Slika je delo našega znanega slikarja Božidarja Jakca. — Občudovalci našega največjega planinskega plezalca in modroslovca

* **Koliko je radioaparatov v Jugoslaviji.** Po uradnih podatkih je sedaj v Jugoslaviji 573 radio-aparatov in sicer v Zagrebu 226, v Novem Sadu 133, v Beogradu 126, v Ljubljani 51, v Sarajevu 35, v Splitu 32 in v Skoplju 5.

* **Veliko število učiteljskega naraščaja.** Pišejo nam: V št. 183 vašega cenj. lista je bila objavljena statistika učiteljskega naraščaja, ki naj utemeljuje upokojitev učiteljev s 35. službenimi leti. Hiperprodukcija obstoji le pri ženskem naraščaju. Ta se prav lahko omeji z zatvoritvijo nepotrebnih zasebnih ženskih učiteljišč. Upokojitve nalagajo državi velika bremena — važnost je nujno potrebna. Nasprotno pa je veliko pomanjkanje moškega naraščaja. Na mnogih šolah poučujejo le ženske, tudi kot upraviteljice se množe vedno bolj. Upokojitev učiteljev s 35 leti bi samo pomnožila nezasedena mesta, državo pa po nepotrebnem obremenila.

* **Novi pravilnik o prodaji denaturiranega špirita.** Finančno ministrstvo je predpisalo nov pravilnik o prodaji denaturiranega gorilnega špirita, po katerem se sme prodajati v zaprtih posodah po pol litra. Te posode se morajo napolniti in zatvoriti v tvornicah ali veleprodajalnah špirita. Na steklenicah mora biti označeno ime tvrdke ali veleprodajalne.

* **Železniško skladišče v Trebinju pogorelo.** V Trebinju v Hercegovini je prošlo nedeljo v tamkajšnjem železniškem skladišču izbruhnil požar, ki je povzročil v mestu veliko paniko. Ker v Trebinju ni gasilnega društva in tudi ne potrebnih gasilskih naprav, je skladišče pogorelo do tal. Škoda še ni ugotovljena in tudi vzrok požara ni znan.

* **Iz Rogaške Slatine** nam poročajo: Kakor vsako leto, je tudi letos in sicer že petindvajsetič počastil naše zdravilišče s svojim obiskom dan Frano Bulić, ugledni jugoslovenski arheolog iz Splita. — Do dne 1. avgusta je prispelo v Rogaško Slatino 6020 oseb. Dne 2. avgusta je bilo v Slatini 1310 gostov.

* **Iz vinarske in sadjarske šole v Mariboru** Kmetijsko ministrstvo je odredilo, da se dosedanja Srednja kmetijska šola pretvori v Srednjo kmetijsko šolo za vinarstvo in sadjarstvo v Mariboru, dosedanja Vinarska in sadjarska šola pa v Enoletni tečaj za pouk kmetijskih mladeničev v vinarstvu in sadjarstvu. (Nova zavoda naj bi se kratko imenovala: »Srednja vinarska in sadjarska šola« odnosno »Enoletna vinarska in sadjarska šola«. Op. ur.) — Isto ministrstvo odpošlje g. direktorja Žmavca kot predstavnika Vinarske in sadjarske šole na vinsko razstavo v Šibeniku kot del Jadranske razstave v Splitu. V službi ga zastopa g. profesor Priol.

* **Ne pozabite,** da se vrše dne 15. in 16. t. m. v Ljutomeru velike kasačke dirke, razstava konj itd. Zanimanje za prireditve je vsestransko in pričakovati je, da se jih udeleže številni gostje iz vseh krajev, osobito iz Slovenije. Železniške zveze so ugodne, vozila na dirkališče na razpolago; okrepčila (jedila, pivo in prvovrstno ljutomersko vino) bodo pripravljena, tako da bosta preskrbljena duša in telo. Zato dne 15. in 16. vsi v Ljutomer! — Posebno opozarjamo na to, da odhaja dne 16. t. m. posebni vlak proti Gornji Radgoni iz Ljutomera ob 21.50 uri. Posebni vlak proti Mariboru odhaja iz Ljutomera ob 21.05 ter prihaja v Ormož ob 22.05, kjer ima zvezo proti Čakovcu. V Pragersko prihaja ta vlak ob 23.28, kjer ima zvezo proti Zagrebu in Ljubljani ter dospe končno v Maribor ob 0.35.

* **Kongres radio-amaterjev.** Dne 19. sept. se bo vršil v Zagrebu prvi kongres radio-amaterjev v naši državi. Vsi klubi in amaterji, ki nameravajo prisostvovati kongresu naj čimprej javijo svoj prihod radio-klubu v Zagrebu, Markov trg št. 9. Razstava radio-telefonije se bo vršila od 8. do 20. sept. v prostorih zagrebškega velesejma. Vsi posetniki imajo 50 odstotni popust na državni železnici.

* **Javna licitacija.** Gradbena direkcija razpisuje na dan 16. septembra javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe lesenega mostu čez Savo pri Boh. Bistrici v tiru dež. ceste I. vrste Bled-Bohinjska Bistrica. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa v »Uradnem listu«. 1619

* **Zoper mole** najboljše sredstvo »Tarmol« izdeluje Chemotechna, Ljubljana, Mestni trg štev. 10.

* **Velecenjene dame!** Ali že poznate »Sanoform«?

* **Vlomi na deželi.** V noči na 11. t. m. so vlomili neznani zlikovci v trgovino in delavnico urarja Ferda Motnikarja v Zagorju ob Savi in mu odnesli velike množine srebrnih in zlatih verižic in prstanov ter drugih dragocenosti v skupni vrednosti okoli 100.000 dinarjev. Storilcev doslej še ni bilo mogoče izslediti. — V župnišče v Vel. Laščah sta se splazila v noči dva neznana tatinska individuja ter odnesla dvokrovno uro, srebrno verižico, črno usnjato denarnico z nekaj gotovine, par čevljev, dežnik in več druge drobnarije. Storilca sta po vlomu neznano kam pobegnila.

* **V vlaku okraden.** Železniški poduradnik Josip Cerovec, stanujoč v Kolodvorski ulici, je naznanil na policiji da mu je v vlaku na vožnji od Savskega Marofa do Dobrave, ko je v kupeju utrujen od vožnje nekoliko zadremal, ukradel neznan žepar vso gotovino, ki jo je imel pri sebi.

* **Aretacija velikega defravdanta v Zagrebu.** Zagrebška policija je dobila v nedeljo z Reke brzojavno obvestilo, da je reški trgovec Riccardo Persone poneveril 100.000 lir in pobegnil v Jugoslavijo v smeri proti Ogulinu ali Gospiću. Zagrebška policija je odredila takoj temeljito preiskavo in sicer s polnim uspehom. Personeja so izsledili v Zagrebu v prenočišču Dragutina Kovača v Gajevi ulici. V trenotku, ko je bil aretiran, se je nahajal v družbi nekega italijanskega komunista. Pri zaslševanju je zanikal odločno, da bi izvršil poneverbo, ki mu jo podtika reška policija. Izjavil je, da je prišel dne 7. t. m. z Reke v Jugoslavijo in da je od tega dne potoval po Hrvatski in Slavoniji, kjer je kupoval grah in živino. Persone je bil do nadaljnega obdržan v zaporih policijskega ravnateljstva v Zagrebu.

Iz Ljubljane

u— **Vojni minister v Ljubljani.** Včeraj, ob 5. uri popoldne se je pripeljal v Ljubljano z Bleda, kjer je bil na avdijenci pri kralju, vojni minister general Dušan Trifunović. Na kolodvoru ga je pozdravil komandant Dravske divizije general Stojanović. Vojni minister je nato nadaljeval vožnjo v Beograd.

u— **Občni zbor Glasbene Matice v Ljubljani** se vrši v pondeljek dne 31. avgusta ob 20. uri v pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Dnevni red: Poročila funkcijonarjev in volitev odbora.

u— **Predenica.** Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglas o zatiranju predenice, ki je nabito po mestu.

u— **Poštna direkcija išče za pošto v Sp. Šiški primeren lokal.** Poštna uprava je morala zaradi sodne odpovedi izprazniti poštni lokal v Sp. Šiški in ker ni imela na razpolago drugega primernega prostora, pošto zapreti. Uprava bi pa rada pošto čimprej zopet otvorila in išče drug primeren lokal, ki naj bi ležal ob glavni, to je Celovški cesti in kolikor mogoče sredi Sp. Šiške. Biti mora suh, svetel, zadostno zavarovan proti vlomu in mora meriti okoli 50 do 60 kvadratnih metrov. Najemnina naj ne bo pretirana. Uprava prosi ponudnike naj pred ložijo svoje ponudbe vsaj do 20. avgusta na direkcijo pošte in telegrafa v Ljubljani. Ako dotlej ne ponudi nihče za pošto primernega lokala, bo poštna uprava prisiljena najeti lokal ne glede na lego tam, kjer ga bo pač dobila, samo da bo za pošto primeren.

u— **Na Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani** se vrši vpisovanje v I. letnik od 17. do 21. avgusta od 9. do 12. ure dopoldne v pisarni Gremija trgovcev v Ljubljani v palači Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta 2, I. Za sprejem v I. letnik se zahteva dva razreda srednje ali meščanske šole ali 8 razredov osnovne šole.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 tatvine, 2 prestopka razgrajanja, 1 posest vojaškega orožja, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 1 slučaj nakupovanja srebrnih kron po neznanih storilcih, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prestopka prekoračenja policijske ure in 1 prestopek obrtnega reda. Aretacije so bile izvršene 3 in sicer: 1 radi tatvine 1 radi prekoračenja meje in 1 radi vlačuganja.

u— **Tat v hiši.** Zidarski polir Josip Merlak je dne 11. avgusta zvečer spravil čez noč svoje kolo v Juvanovi gostilni na Kette - Murnovi cesti. Gostilničarka je pustila nevedoma čez noč okno tik glavnega vhoda odprto in to priložnost je opazil neznan nočni oprezovalec. Dolgoprstnež se je splazil skozi okno v hišo, prišel v gostilniško sobo, kjer si je nabasal žepe s cigaretami, našel v miznici tudi več drobiža, naposled pa se posladkal še v kuhinji s šestimi kosi torte. V veži je opazil pred odhodom Merlakovo kolo in ker je videl v ključavnici ključ, je vrata enostavno odprl ter s kolesom neopaženo izginil.

u— **J. N. A. D. «Jadran»** vabi vse svoje člane, ki so absolvirali svoje študije v četrtek dne 13. avgusta ob pol 9. uri zvečer v društveno tajništvo na razgovor o ustanovitvi starešinske organizacije. — Odbor.

u— **Dramatični odsek «Unije»** poziva vse člane(ice), da se gotovo udeleže danes zvečer ob 8. uri v Narodnem domu bralne skušnje. Režiser I.

u— **V soboto vsi na Vič** na orjunaško veselico, ki se vrši na tukajšnjem sokolskem letnem telovadišču ob Tržaški cesti. Naj pridejo vsi, ki se hočejo veseliti; tudi melanholični in zaljubljeni naj pridejo, zanje bo pripravljen v orijentalski kavarni v tihem kotičku opojni kaljan, ki jih povede v kraljestvo vil, palčkov, zadovoljstva in sreče.

u— **Odbor izobraževalnih sekcij «Unije»** vabi vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži danes zvečer ob pol 8. uri v Narodnem domu važnega sestanka. Razgovor o sobotnem izletu v Logatec in prireditvi v Strašišču pri Kranju dne 23. t. m. — Predsednik.

Iz Maribora

a— **Sijajni shodi.** Minulo nedeljo je šel bivši mariborski župan g. Viktor Grčar na deželo nabirat raztresene ude Radićeve stranke, da jih spravi pravočasno pod socijalistično streho. Kakor pa kaže, vročinski dnevi poletja tudi za te lovce niso baš ugodni. Gospoda Grčarja je namreč prišlo poslušat na shod v Selnici ob Dravi komaj — 7 oseb. Bolj brihten je g. Žebot. Ta je peljal poslušalce iz previdnosti kar iz Maribora k Sv. Duhu na Ostrem Vrhu. Sicer poroča sam, da jih je zvlekel s seboj kljub polovični vožnji na železnici samo 150 — seveda bi morali pri luščenju resnice tudi to število šele deliti. «Straži» zadostuje že številka 150 za «tabor» ljudstva. Za pasje dneve vsekakor sijajni shodi.

a— **Zdrava in koristna konkurenca.** Nedavno je otvoril v bivšem Bioskopu na Aleksandrovi cesti vinski trgovec g. Valjak novo restavracijo «Union», v katero je vabil razen s senčnatim vrtom gostilne tudi s tem, da je začel prirejati vrtne koncerte godbe «Drava». Ko je videl ta lep uspeh koncertov restavrater Götz, je tudi on najel «Dravo» za koncertiranje na svojem kostanjevem vrtu pri frančiškanski cerkvi. Svoj senčnat vrt pa bi rad izrabil tudi gostilničar pri znanem Gambrinusu in tako so imeli Mariborčani že tudi pri njem koncert vojaške godbe. Včasih je torej konkurenca prav zdrava in koristna tudi za publiko.

a— **Poskus samomora.** V neki mariborski kavarni je tamošnja dekla predvčerajšnjim zvečer spila večjo množino lizola v namenu, da se usmrti. Prepeljali so jo v bolnico, kjer pa ni hotela povedati, kaj jo je sililo k temu dejanju.

a— **Iz klerikalne veletaktike.** Mariborski klerikalci hočejo na vsak način v nasprotju s katoliškimi načeli obdržati s posvetnimi paradami ljudstvo na svojih vajetih. Za bližnje dni imajo zopet celo vrsto svečanih prireditev v načrtu. Dne 5., 6. in 7. septembra bodo na pr. pompozno slavili 70-letnico do prevrata nemškega katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Mariboru. Na programu je najprej sprejemni večer s komerzom, drugi dan slovesna maša škofa dr. Karlina, nato slavnosten zbor v banki, popoldne pa seveda veselica na Gambrinovem vrtu z razno zabavo. V pondeljek bo vrh tega zlet v Dravsko dolino in k Sv. Duhu. — Za to soboto pa je v časopisju napovedano veliko romanje k očetom frančiškanom. — Isti dan popoldne je veselica katoliškega izobraževalnega društva v Krčevini za zgradbo novega prosvetnega doma. — Naslednji dan odide katoliška omladina z godbo v Slovensko Bistrico, kjer bo koncertirala na Glavnem trgu. Popoldne imajo tam igro. Čisti dobiček odnesejo s seboj v Maribor. — Dan poprej ima Meljsko prosvetno društvo zborovanje. — Drugi dan prične tretja redna skupščina duhovnikov lavantinske škofije v frančiškanskem samostanu in nato duhovne vaje učiteljic s tridnevnim molčanjem v samostanu.

Iz Trbovelj

t— *Opravičenci za pobiranje prispevkov.* Z odlokom dne 31. julija je dovolilo srezko glavarstvo, da smejo pobirati za spomenik v svetovni vojni padlih in preminulih trboveljskih vojakov sledeči nominiranci od Zveze bojevnikov: v vzhodnem okrožju: Karol Kus in Ivan Petje; v zapadnem: Vinko Žužek in Anton Župančič; na Dobrni in Agnes: Feliks Bren in Jožef Blažič; na separaciji Martin Podbregar in France Bevk; na zunanjem obratu: Ivan Miklavčič in France Perme; v delavnici: Anton Bren in Konrad Klun; na Vodi: Fran Staudegger in Leopold Remic; na kolodvoru Miha Zupan, v Trbovljah: Avgust Jordan.

t— *Nesreča v stavbni stroki.* Pri prizidku Kargove pekarne se je zgodilo, da se je porušil betonski strop in potegnil s seboj dva delavca, ki sta betonirala in enega, ki je pripeljal beton. Ta si je zlomil desno roko nad zapestjem in se tudi sicer pobil, ostala dva pa sta odnesla le nedolžne praske in prestala precej strahu.

t— *Novo maksimiranje cen.* Srezko glavarstvo je z odlokom št. 12.112 dne 31. julija poslalo gerentstvu večjo množino po treh razglasov o cenah živilom, katere je obvezano izročiti vsakemu mesarju, gostilničarju in prodajalcu jestvin. Razglase morajo imeti obrtniki razobešene na vidnem, vsakomur dostopnem mestu v svojih lokalih. Z njimi so ukinjene vse dosedaj v ta namen izdane objave. Iz njih posnemamo, da se smatrajo od 1. t. m. dalje do preklica sledeče cene kot primerne: 1 kg črnega kruha Din 6, belega 7, 1 žemlja izpečena 5½ dkg Din 0.50, 11 dkg Din 1., luksuzno pecivo komad Din 0.50, za pečenje prinešenega kruha Din 2.50, 1 kg prvovrstnega mesa Din 16, drugovrstnega 12 in tretjevrstnega 9; 1 kg teletine Din 18, svinjine 20 in telečjih možgan 19; juha z mesom Din 6, svinjska pečenka 10, telečja 8, mali gulaž 3.50, veliki 6; čista juha Din 1, črna kava 2 in bela 3. Razglasi omenjajo obenem tudi kazni za razne načine morebitne goljufije.

Iz Prekmurja

Meščanska šola v Dol. Lendavi. Šolske počitnice se bližajo že koncu, toda, kakor je videti, se v Beltincih zaželjena meščanska šola le ne otvori. Ostane pa meščanska šola v Dol. Lendavi, ki je za davkoplačevalce tukajšnjega sreza vsled oddaljenosti brez pomena.

Vojaški nabori v Prekmurju. Na prošnjo okoliških županov se je vršilo letos rekrutovanje tudi v Beltincih. Fantje so prišli k naboru trezni in snažni, da je bila komisija zelo zadovoljna. Letos so jih vzeli prav malo, tako da je bilo med fanti skoro zavidanje radi sposobnosti. Župani in občinski gerenti se izražajo zelo pohvalno o naborni komisiji, češ, da so gospodje «vrli», kakor pravijo tu po domače. Vidi se pač, da smo v demokratični državi, kjer ni pri vojaštvu one oholosti, ki so jo vedno kazali bivši avstrijski in madžarski oficirji.

Na naslov železniške direkcije v Ljubljani. Železniški mostovi proti Dol. Lendavi so v takem stanju, da objemlje potnike vselej upravičen strah, da se podere ta ali oni steber ali dogodi kaka druga nesreča. Pri vsakem prevozu se čuje škripanje trhlih pontonov. Skrajni čas je že, da se nedostatki na novi progi Ljutomer-Murska Sobota popravijo.

Šolske sestre v Dol. Lendavi. Tu so se naselile šolske sestre iz Št. Petra pri Mariboru. Kupile so hišo trgovca Toplaka, kjer nameravajo otvoriti šolski vrt in gospodinjsko šolo.

Iz Primorja

* *Smrtna kosa.* Umrl je v Trstu umirovljeni carinski nadzornik Martin Porenta. Pokojnik je v boljših časih stalno zahajal v slovensko družbo ter se je vneto udeleževal socijalnega gibanja. Bil je tudi tajnik «Slovenske Čitalnice», ki je zgorela ob požigu Nar. doma.

* *Zagonetna smrt mladega težaka.* Pred kakimi desetimi dnevi je izginil z doma 23 letni težak Matevž Bržek iz Gropade pri Trstu. Bržek je hodil na delo v tržaško prosto luko ter se je vračal zvečer domov. Od 1. avgusta pa se ni več prikazal v Gropado. Ker je prejel težak istega dne plačo, se je domačim izprva zdelo, da se je morebiti zadržal v kakšni gostilni. V nedeljo pa so našli pastirji v nekem jarku blizu Gropade Bržekovo deloma strohnelo truplo. O dogodku obveščeni orožniki so uvedli preiskavo. Ker orožniki niso našli nič denarja in ker je truplo že precej razpadlo, ni mogoče tudi ugotoviti, če je Bržek morda žrtev zločina. Varnostna oblast preiskuje dalje ta skrivnosten dogodek.

* *Strašen konec v mlatilnici.* Prošli teden v soboto se je pripetila v Škrbini na Krasu strašna nesreča. Posestnik Čotor ima mlatilnico, v katero je spuščal snope 20-letni Anton Lozej, brat Čotorjeve žene. Nesrečni mladenič pa je prišel z desnico med nazobčani valjar, ki je potegnil celo truplo v stroj. V par trenutkih je bil Lozej mrtev. Pogreb pokojnika se je vršil v nedeljo ob veliki udeležbi sočustvujočega prebivalstva.

Šah

Nacijonalni turnir v Subotici.

V Subotici se je pričel 3. avgusta nacijonalni turnir Jugoslovenskega šahovskega saveza, čegar zmagovalec dobi naslov jugoslovenskega šahovskega mojstr . Turnirja, ki bo trajal 20 dni, se udeležuje 18 šahistov iz vse države, večinoma najjačji igralci posameznih klubov. Zastopajo Zagreb Rožić in dr. Singer, Beograd Poljakov in Todorović, Ljubljano Ciril Vidmar in Valentinčič, Maribor Pirc in Stupan, Split Pavković, Vojvodino dr. Györgyi, Bošan, Czilag, Tenner, Feuer, Tot, Gerber, Kulčinski in Marković.

Med udeleženci manjkajo naši najjačji amaterji Kramer, Poljanec, Trstenjak, Agapejev Furlani in Jerošov, večinoma, ker jim čas ne dopušča. Vsled njih odsotnosti je jakost turnirja precej zmanjšana, na drugi strani pa bo boj tem interesantnejši, ker bo rezultat — spričo enake kvalitete vseh udeležencev skoro do konca nesiguren.

Stanje po 7. kolu je sledeče: dr. Györgyi Kulčinski in dr. Singer po 4½, Poljakov, Feuer Rožić in C. Vidmar 4, Bošan in Tenner 3½, Csillag, Pirc, Stupan in Marković 3, Greber, Pavković, Velentinčič 2½, Todorović, Tot 2.

Mednarodni turnir v Moskvi. Naše zadnje poročilo o tem šahovskem turnirju, ki se vrši letos v novembru, moramo v toliko izpopolniti, da je naš velemojster dr. Milan Vidmar bil k turnirju povabljen že v juniju s pismom vsesovjetske šahovske sekcije, enako kakor 9 drugih velikih svetovnih mojstrov (med njimi Lasker in Capablanca). Ker se večina njih še ni definitivno izjavila glede udeležbe, so bili vsi ponovno povabljeni od ruskega mojstra Bogoljubova. Dr. Vidmar je v jeseni angažiran z matchom proti Laskerju, in se najbrž radi pomanjkanja časa ne bo mogel udeležiti turnirja v Moskvi.

Izjava

Podpisana Marija Cesar, Ljubljana, Kladezna ul. 8, preklicujem in obžalujem kot neresnično vse, kar sem govorila in trosila o gospodični Heleni Zadnikar.

Ljubljana, 11. avg. 1925.

Marija Cesar.

Izjava

Obžalujem žaljive vesti, ki sem jih izrekel proti g. Kvasu F. ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega preganjanja.

Ferkol Ivan
čevljarski mojster

Vremensko poročilo

Ljubljana, 12. avgusta 1925. Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763·3	19·0	jug	del. obl.	
Ljubljana	14.	759·8	27·2	jug. vzh.	nevihta	
Ljubljana	21.	761·0	20·0	vzhod	več. obl.	
Zagreb	7.	761·2	25·0	jug. vzh.	jas.	
Beograd	7.	761·3	24·0	"	več. jas.	
Dunaj	7.					
Praga	7.					
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 4·57, zahaja ob 19·12, luna vzhaja ob 23·45, zahaja ob 13·50.
Barometer nestanovit, temperatura visoka.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: V severnih Alpah pretežno oblačno z dežjem in hladom. V južnih Alpah jasno in toplo.

Iz življenja in sveta

Zveza vremena s kozmičnimi pojavi

Nov dokaz za to zvezo je našel Francoz J. Gabriel ter ga predložil pariški Akademiji znanosti.

Pri študiju fizikalnih razmer na zemeljski površini je uvidel, da je neka doba, in sicer doba 744 let, po kateri prihajajo solnce, zemlja in mesec skoro v isti medsebojni položaj, kar se tiče solnčne deklinacije, mesečne faze sklona mesečne poti proti ravniku, oddaljenosti zemlje od solnca in od meseca, učinkovanja solnčnih peg ter zemeljskega magnetizma. To pa so baš pojavi, ki se zde, da imajo po dosedanjem znanju vpliv na atmosferične toke, tako da se more pričakovati, da se bodo v tej dobi 744 let ponavljali tudi pomenljivi vremenski pojavi. Podrobnejša analiza kaže, da je pričakovati periodično vračanje nekaterih meteoroloških pojavov že tudi po preteku polovične dobe, t. j. po 372 letih in celo po preteku četrtine najdene perijode, t. j. po 186 letih.

Da razišče upravičenost te domneve, je J. Gabriel pregledal sezname o posebno hudih zimah in izredno toplih poletjih, ker je o drugih meteoroloških pojavih premalo historičnih poročil. In res je našel, da se krute zime in vroča poletja ponavljajo v navedenih dobah. N. pr. huda zima leta 1917. spada v tisto vrsto let, ko so bile prav tako zaznamovane izredno hude zime: l. 801., 988. (po 187 letih), 1359. (po 371 letih), 1544. (po 185 letih), 1917. (po 373 letih).

J. Gabriel navaja še druge take vrste ter sklepa, da je slučajno soglasje izključeno in da je treba priznati, da je vzrok sovisnost med astronomičnim in pozemeljskim ciklom. Opozarja, da moramo pričakovati, ako je njegova domneva prava, v l. 1926. hudo zimo, ki bo odgovarjala kruti zimi leta 1553. (pred 373 leti) in leta 1740. (pred 186 leti).

Ekspedicija k "najnekulturnejšemu narodu na svetu"

Mnogo je še na svetu krajev, ki so nam skoraj popolnoma neznani. Eden takih krajev je puščava Kalahari v Južni Afriki. Prav za prav to ni puščava v navadnem smislu besede, kot na primer Sahara, Gobi, avstralske puščave in druge, kjer ne vidiš na kilometre daleč drugega kot pesek in zopet pesek, vmes pa gole skale in le tu pa tam kako zanikrno rastlino. Ne, puščava Kalahari ni pustinja v tem smislu. Seveda je ponekod prava peščena in skalnata puščava, kot na primer arabska, kjer ne najdeš kapljice vode in mora potnik žalostno poginiti v njej. So pa tudi na kilometre daleč lepi gozdovi, celo pragozdovi, močvirja, stepe in pokrajine z nizkim grmičjem. Pokrajina se vedno menja, in zato ni tako dolgočasna in nevarna kot druge pustinje po svetu.

Puščava Kalahari zato tudi ni popolnoma neobljudena kot bi si vsakdo na prvi hip mislil. Nasprotno, ima še precej prebivalcev, seveda le razmeroma, ako upoštevamo njeno ogromno površino. Vendar razen domačinov, ki jih je nekaj tisoč in pripada zamorskim plemenom, pride le redkokdaj belokožec v te kraje. In če že pride, gotovo ne ostane ondi delj časa, ampak gre hitro dalje. Zato so nam neizmerne planjave in neprodirni gozdovi v notranjosti te pustinje skoraj popolnoma neznani.

V teh pragozdovih in močvirjih prebiva zamorsko pleme, ki ga smatrajo za najbolj nekulturno na svetu. Sedaj se je odpravila iz Newyorka ekspedicija znanstevnikov, dr. C. E. Cadie Granta, dr. H. Johna in dr. P. Höfflerja s spremljevalci, ki so si stavili za nalogo, da proučé te zaostale ljudi.

Po mnenju teh antropologov so pripadniki tega zamorskega plemena najnižje kulturne stopnje na svetu. Njihovo proučavanje ima tudi namen, seznaniti se nekoliko podrobneje z Darwinovo razvojno teorijo, ki jo je opičji proces v Daytonu zopet spravil v ospredje.

Čeprav ne žive ti domačini ravno samo po drevesih, kakor nekateri pripovedujejo, so v vsem svojem početju precej podobni najbolj razvitim opicam. Tudi v svoji zunanjosti so izrazito sorodni tako zvanim človeškim opicam. Je to edino pleme na svetu, ki ni doslej od belokožcev, ki so tu in tam vendarle prišli k njim, sprejelo niti najmanj od višje kulture, ki so jo zanesli med nje.

Na izid te znanstvene ekspedicije je svet zelo radoveden. Temeljito proučavanje življenja teh zaostalih ljudi in njih samih z antropološkega stališča bo važna pridobitev za razvojno teorijo. Lani so našli baš v Južni Afriki, razmeroma ne daleč od puščave Kalahari, v Rodeziji, toliko iskani messing link, to je prehod med opico in človekom. Našli so lobanjo tega bitja, ki je živelo v ondotnih krajih pred mnogimi tisočletji in ima na sebi vse znake najbolj razvite opice in na najnižji stopnji razvoja stoječega človeka. Splošno domnevajo, da je ravno v onih predelih Afrike iskati zibelko človeka.

Ta izraz je treba nekoliko popraviti, ker ni povsem točen. Domnevajo, da je v Južni Afriki najbolj ohranjen prehod med opico in človekom in da je nemara tudi tukaj izvor človeštva. Vendar pa prvotni človek ni ostal v krajih okoli puščave Kalahari, ampak je tekom tisočletij z razvojem razuma kmalu spoznal, da ondi ni prikladen kraj za njegovo bivanje, in se je polagoma jel seliti drugam. Tako se jepočasi človek razširil skoraj po vsem svetu. Boljša okolica je na umstveno hitro se razvijajoče, a telesno vedno bolj nazadujoče bitje zelo ugodno uplivala in ga tekom stoin tisočletij napravila za današnjega popolnega človeka, ako moremo sploh govoriti o popolnosti. V prvotnih krajih so ostali le nekateri prvotni ljudje, ki so se, ako smemo tako govoriti, ravnokar otresli opičje kože in niso duševno mnogo napredovali. Potomci teh prvotnih človeških bitij naj bi bil Bečuanci v puščavi Kalahari. Ostali človeški rod se je izselil proti severu v Azijo, Evropo in tudi, kar je danes že dokazano, v Ameriko. Zato smatrajo, da je iskati zibelko kulturnega človeka drugod, najbrže v Aziji, ali pa, po naziranjih ameriškega polkovnika Fawcetta, v progozdovih Brazilije, kamor se je spomladi odpravil iskat razvaline dvoje tajinstvenih mest, od koder, tako domneva, izvira vsa kultura človeštva.

200 metrov visoki plameni

Pri vrtanju petrolejskega vrelca številka 1 v Ploestiju v Rumuniji, ki je last družbe Franco-American, je te dni naletel jekleni sveder v globočini 1135 metrov na kamenito plast, pol metra debelo in pri tem kresal iskre, ki so vnele tenko plast tera in pline.

Takoj je švignil iz jame plamen, ki se je povzpel še 40 metrov visoko nad odprtino luknje, dim pa segal celo 300 metrov visoko v zrak. Vročina, ki jo je izžareval ta plamen, je bila tako silna, da se nihče ni mogel približati jami več kot do 100 metrov. Več tisoč delavcev je takoj obstopilo luknjo, seveda v primerni razdalji.

Vsled silne vročine so se vnele štiri kmečke hiše v bližini in pogorele do tal. Vsa drevesa so 200 metrov naokoli osmojena in so usahnila. Od leta 1906. ni bilo na tem petrolejskem ozemlju tako velikega jamskega požara. Oblastva napenjajo skupaj s tehničnimi četami raznih petrolejskih družb vse sile, da bi udušile ogenj ali ga vsaj omejile. Med drugim so morali prebivalci takoj zapustiti ogroženo vas v bližini gorečega vrelca.

Ker ogenj le ni hotel ponehati, ampak je celo rastel, je bil o tem obveščen vojni minister, ki je poslal v Moreni nekaj topov, ki naj obstreljujejo jamo. Na ta način jo upajo zasuti in tako požar udušiti. Druge pomoči ni, ker vsled silne vročine ne more nihče blizu. Vse brizgalnice so se izkazale za prešibke. Metati bi morale v žrelo na stotine kubičnih metrov na minuto, da bi ugasnile ogenj. V pondeljek je dospela na lice mesta topniška baterija pod poveljstvom častnika in začela bombardiranje vrelca. Več kilometrov daleč so morali zapustiti ljudje vse hiše, da se ne bi kdo pri obstreljevanju ponesrečil.

Na deset kilometrov daleč je ponoči vsa petrolejska pokrajina krvavordeče razsvetljena. Tudi v torek je divjal požar z vso nebrzdanostjo. Ognjeni zublji so dosegli včasih višino 150 in celo 200 metrov. O veličastnosti pogleda si lahko napravimo sliko, ako pomislimo, da je bila naravnost strašno razsvetljena celo Campina, 20 kilometrov daleč.

"Los Angeles" v zasebnih rokah?

Industrijec John Hammon je te dni predlagal predsedniku Coolidgeu, naj bi država prodala veliki zrakoplov «Los Angeles» družbi, ki jo on snuje. Porabiti ga namerava za prevoz potnikov in blaga.

Predsednik Coolidge ne nasprotuje temu predlogu in je naročil državnim tajnikom Weeksu, Wilbourju in Hooverju, naj ga prouče. Ameriška vlada se že delj časa bavi z mislijo, prodati «Los Angeles» zasebnemu podjetju. Upajo, da se bo dalo sedaj, ko je stavljen konkreten predlog, doseči sporazum med obema strankama.

Državni tajnik Hoover se je že v načelu izrekel za predlog. Po njegovem mnenju bi bilo velike važnosti in državi le v prid, ako se zrakoplov smotreno izrablja, ker bo to več koristilo splošnosti, kot pa če ostane balon last ameriške mornarice le v vojaške svrhe.

Hoover je nadalje rekel, da bi bilo po njegovem mnenju najbolje, ako bi se najprej uvedla redna zračna proga z «Los Angelesom» med New Yorkom, Chicago in St. Louisom. Vsekakor je računati, da sedanja akcija ne bo padla v vodo in da bo imela zadovoljiv uspeh.

Senzacijonalen proces na Francoskem

V francoskem mestecu Aix en Provence se je te dni vršila senzacijonalna razprava proti dvema morilcema, ki sta umorila pred petimi leti neko mladoletno plesalko.

Leta 1920. sta spoznala mladostno plesalko Marchandovo dva apaša iz Marseillea. Marchandova je bila zelo bogata, imela je mnogo draguljev in zlata ter je stanovala skupaj z neko svojo tovarišico, po imenu Smith. Apaša sta sklenila z obema poznanstvo. Prvi, Alfred Polge, znan v apaških krogih pod imenom «Atlet», je vzel za ljubimko Marchandovo, drugi, Aleksander Coulieu, znan pod imenom «Zavihani nos», pa si je izvolil Smithovo. Nekaj časa je četvorica živela v znamenju ljubezni. Ko pa se je zdelo apašem dovolj zaupanja, sta se spravila k plesalkama v stanovanje. Neko noč je Coulieu zadavil Marchandovo, Smithovo bi bila doletela ista usoda s strani njenega «ljubimca», da se ni pravočasno zavedla življenske opasnosti in se umaknila v separiran prostor, kjer je poklicala ljudi na pomoč. Ko so ljudje prišli, pa sta apaša izginila brez sledu. Pobrala sta vse dragocenosti svoje žrtve ter se izgubila v neznano temo.

Štiri leta ju je policija zasledovala brez uspeha. Nihče ni vedel, kam sta namerila svoje korake, kaj počenjata in od česa živita. Slednjič pa je dobila oblast tajno ovadbo, da se oba nahajata v Marseilleu. Detektivi so šli na delo. Našli so ju v nekem nočnem baru, kjer sta brezskrbno sedela in pila v enakovredni družbi. Po aretaciji sta morala v zapor in ko je bila preiskava proti njima zaključena, sta prišla na zatožno klop.

Obravnava je bila zelo burna in polna radovednega občinstva, v prvi vrsti ženstva. Poslušalstvo je ves čas sodelovalo pri razpravi, časih tako glasno, da je bilo treba parkrat sodno dvorano izprazniti. Obtoženca so zagovarjali najboljši francoski branitelji, vendar se jim je posrečilo izrezati samo enega. Polgeja, ki je bil obsojen na dosmrtno prisilno delo v ječi; glavni krivec, morilec Marchandove, Coulieu, je bil obsojen na smrt.

Zavaruite se proti dežju.

Nabavite si nepremočljiv **dežni plašč,** ki jih ima najceneje v zalogi tvrdka

Drago Schwab - Ljubljana

33 dni brez hrane

O štiridesetdanskem postu govori pri nas le naroden pregovor. Junaštvo tega posta pa prenašajo — zajci, ne ljudje. Sedaj poročajo iz Amerike, da je neki profesor v Chicagu poskusil z eksperimentalnim postom in da je vzdržal 33 dni. Junak, ki se je z vso energijo lotil tega poskusa, se piše Frederic Hoezel ter je privatni docent za fiziologijo na vseučilišču v Chicagu.

Hoezel je hotel preizkusiti, kakšne občutke ima človek, če ne vžije nekaj tednov nobene hrane. Beležil je lastna opazovanja vsak dan sproti ter je po 33 dnevnem postu sestavil predavanje, katerega je nedavno čital pred velikim številom zbranega občinstva. Prva dva postna dneva se je počutil Hoezel popolnoma normalno. Med tretjim in sedmim dnevom mu je postala hoja težja, pojavila se je slabost v najrazličnejših stopnjah. Občutek lakote se je pri Hoezlu pojavil šele v tretjem tednu posta. Seveda so prihajali k junaškemu asketu vsak dan tovariši, profesorji z univerze ter so tipali njegovo žilo in pazili, da pacijent ne oslabi preveč. V tretjem tednu, pravi Hoezel, je postala lakota in hrana edino vprašanje, s katerim so se bavili njegovi možgani. Želja po jedi je bila naravnost nepremagljiva. Kljub temu je vztrajal še naprej. Ker so se začele krčiti želodčne mišice, pa ni mogel več spati. Značilno pa je, da ga ni ves čas niti enkrat bolela glava in da je lajšal svoje gladovne občutke s toplo vodo, katero je vžival po kapljicah. Šele po 33 dneh se je odločil, da se povrne k hrani ter je začel polagoma jesti.

Slučaj docenta Hoezla ni nič tako izrednega, da bi mogel izzvati občudovanje. Občudovanja vredna je pač energija, s katero je mož brez kakega globljega povoda vzdržal 33 dni brez hrane. V ostalem pa je znano, da je post v mnogih slučajih zelo potreben in čestokrat tudi edino zdravilno sredstvo, zlasti pri želodčnih, črevesnih in drugih boleznih. So zdravniki, ki lečijo svoje pacijente izključno s postnimi kurami. Pri niih se nihče ne čudi, če bolnik ne zavžije hrane tri, štiri ali celo pet tednov. V tem času se organi odpočijejo, telo se popolnoma izčisti, tkivo zgori. S previdnim povratkom k hrani se bolnik polagoma zopet okrepča in ozdravi. Nam, ki smo navajeni mnogo in dobro jesti, se zdi to sicer čudno, ampak tako je. Kdor ne verjame, naj poskusi in videl bo, da govorimo resnico.

Da, to je župan!

V Schöppenstedtu v Braunschweigu v Nemčiji imajo župana, ki mora biti, ako je res, kar pišejo nemški listi, vzor našim občinskim poglavarjem. Poslušajte, kaj je storil ta dika in vrhovni oče Schöppenstedta:

Pred kratkim so otvorili v tem mestecu novo kopališče z velikim basenom. Župan Baron je imel pri slovesnosti otvoritveni govor. Kot se za take prilike spodobi, je prišel na slavnost v primerni obleki, v fraku, laku in klaku, v belih rokavicah, sploh, bil je slavnostno oblečen. Ostali gostje seveda tudi. To vse ni pa nič posebnega, saj vidiš kaj takega tudi pri nas skoraj vsak teden. Ne vidiš pa župana, ki bi postopal tako, kot je schöppenstedtski.

Ko je župan Baron končal svoj otvoritveni govor, se je v vsem svojem ornatu in z vsemi redovi na junaških prsih pognal v elegantnem skoku s cilindrom naprej na glavo v hladne valove novega kopališča in je kot prvi preplaval široki basen. Nemara je hotel s tem nazorno prepričati povabljene goste in domačine o koristnosti kopanja za ohranitev zdravja. Naš vir nam ne ve povedati, ali so mu ostali mestni očetje, častne dame in devojke in drugi gostje sledili. Če bi bilo kaj čuta dostojnosti v njih, bi to vsekakor morali storiti.

Ves Schöppenstedt je ponosen na svojega župana, ki je tako službeno otvoril občinsko kopališče. Naši župani, vsa čast jim sicer, pa le niso taki kaveljni, kot je schöppenstedtski in se bodo morali še mnogo naučiti od njega, ako bodo hoteli biti kos svoji težavni službi. Kdor zna, pa zna. Naši pa ne znajo. V Ljubljani in tudi drugod po Sloveniji so zadnja leta otvorili že več ljudskih kopališč, pa še nismo slišali, da bi gospod župan kot prvi skočil v vodo v slavnostni obleki s cilindrom naprej.

Nesrečni kovčeg št. 200.

Pred časom so prijeli v Parizu elegantno opravljenega mladeniča lepe zunanjosti Pierra Grosa, ko je hotel odnesti kovčeg bogate Amerikanke miss Bawdy iz Bostona. Imel je smolo, sicer bi bil kovčeg št. 200 ostal v lepi zbirki g. Grosa.

Življenje tega človeka je pravcati roman. Njegov oče je bogat trgovec v obmorskem mestu Cherbourg. Pierre je dovršil pomorsko akademijo in postal častnik. Vsi so mu prerokovali lepo bodočnost. Toda junak se je naveličal vojaščine ter se je nekega lepega dne izgubil. Jezni starši so se mu odrekli, ker to ni bila prva neumnost njih sina. Pierre je šel v Nancy kot navaden težak ter je kmalu premagal s svojo nadarjenostjo g. tovarnarja, pozneje pa tudi srce njegove lepe edinke. 3 mesece pozneje je bil že zet in samostojen tovarnar. A se je tudi te sreče naveličal in je pobegnil mesec pozneje z neko igralko. Naselil se je v Tournouxu in je pričel tam novo obrt izdelovanja vencev — ne za umetnike, temveč za pokopališče. Imel pa je smolo. Baš v novem kraju ni hotel nihče umreti. Venci so se sušili brez odjemalcev.

Pierre je šel v Pariz. Najel si je sobico v skromnem predmestnem hotelu, a ni vedel kako bo plačal: ni imel niti centima. Hotel je stal blizu kolodvora. Pierre se je postavil med nosače, a mu nihče ni hotel zaupati svojega kovčega. Sklenil je zato, da koga okrade in je to skoroda srečno izvršil. Kovčeg je bil poln moderne moške obleke in elegantnih toaletnih potrebščin. Drugega dne je bil Pierre oblečen kakor pravi gizdalin. Ukradel je sedaj dnevno po en kovčeg. Vsak dan je bral tudi liste in našel v njih pogostoma oglas lastnika, ki je ponujal visoko odškodnino za povrnitev ukradenih listin. Tedaj je šel Pierre k svoji žrtvi, ji izročil listnico, češ da jo je našel odprto in brez denarja poleg kolodvora in je prejel obljubljeno nagrado. Na ta način je okradel nesrečneža še drugič. Odnesel je 199 kovčegov, a pri dvestotem je imel smolo. Zdaj je zaplenila policija njegovo zbirko in njega samega dejala pod ključ.

× *Pivo Eskimov.* Etnolog Newall Wardle piše, da mešajo Eskimi za posebno svečane prilike živalsko kri z napol prebavljeno hrano iz želodca pobitih živali in to maso da jo kvasiti. To potem pijejo, ali pa jedo zmrzlo.

× *Sedanje stanje nekdanjega habsburškega imetja v Češkoslovaški.* Po najnovejših informacijah znaša celotna izmera nekdanjega kronskega imetja habsburškega z imetjem članov habsburške rodovine vredna Češkem 91.618 ha, na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji 51.478 ha, torej v vsej republiki 161.183 ha (od tega je 110.228 ha gozdov). Vse to imetje je po mirovnih pogodbah pripadlo češkoslovaški državi brez nagrade, a tako, da bo reparacijska komisija ocenila vrednost in to bo potem pripisano v breme češkoslovaški republiki in v dobro Avstriji in Madžarski na račun vojnih reparacij, ki jih dolgujeta obe državi Češkoslovaški republiki.

× *Pajek vremenski prorok.* Dočim smo se po mestih že davno navadili na tlakomer., kadar hočemo sklepati na vreme, je po deželi še mnogo ljudi, zlasti starejših, ki so prepričani, da je pajek boljši vremenski prorok nego tlakomer. Kadar se pripravlja deževje ali nevihta, se končne nitke, na katerih visi pajčevina, skrčijo. Če so pa te nitke dolge, lahko z gotovostjo računamo, da bo dalje časa lepo vreme. Tudi iz pajkovega početja moremo sklepati, kakšno bo vreme. Dobri opazovalci trdijo, da pajek vsakih štiriindvajset ur nekaj izpreminja na pajčevini; če dela to med šesto in sedmo uro zvečer, je to znamenje, da bo noč jasna in mirna.

Tržaško pismo

Brez «tituluša» ne gre. — Presaditev lepih navad. — «Tituluš» sv. Krišpina. — Redni in izredni novinarski «tituluši». — «Toni karbonér», Goričani in D'Annunzio.

Kadar je takole okoli 30 v senci, je pravzaprav že to dejstvo samo precej utemeljen «tituluš», da človek vrže delo v kot in poišče hladnejši prostor, iz katerega «Bog roko vun moli» v znamenje, da se nahaja tamkaj nekdo, ki opravlja — seveda za poštene denarce — krščansko delo usmiljenja: žejne napojiti. Precej utemeljen, pravim, je ta «tituluš», toda če mu gre človek prav do dna, pa je vendar le preveč enostranski, individualen, in kar se tiče obsega in izdatnosti, precej omejen. Nanaša se, vsaj pri nas v Trstu, na malenkost «male pive» (četrt litra, ne pa 3 desetinke kakor v Ljubljani) ali na četrt brizganca, kar se popije stoje, in potem zopet nazaj v peč. Da bi se tako-le sredi popoldneva vsedel v gostilni za mizo in «izšnopsaval» s prijatelji in znanci pol litrčka za pol litrčkom, ne, te lepe in vse hvale vredne navade žalibog v Trstu še ni in bo pač treba poklicati iz Ljubljane v Trst nekoliko špecijalistov, da jo uvedejo. Stvar ima namreč dve dobre strani. Predvsem imaš tako res «tituluš», da greš v gostilno, ker ne greš, da bi pil, pijančeval, temveč le zato, da se malo razvedriš s «šnopsanjem» v krogu svojih prijateljev, ter piješ le zato, ker si ali dobil ali izgubil. V prvem slučaju moraš piti, ker vendar ne moreš dopuščati, da bi prijatelj plačeval in pil sam, ko si si vendar z dobljeno igro pridobil pravico, da piješ ž njim na njegov račun; v drugem slučaju pa ti ne boš plačeval, da bi tvoj prijatelj sam pil, ti pa poleg njega za svoj denar samo sline požiral. Tako je torej pitje utemeljeno. Poleg pijače pa teče tudi še — beseda, krepka, odločna, ostra beseda, ki brezobzirno obdelava vsakdanje dogodke na političnem, kulturnem in gospodarskem polju, ti izkazuje in dokazuje vso tvojo življensko mizerijo, politično, kulturno in gospodarsko, in vrhovi v lapidarnem stavku.

— Hudič! Niti četrt vina si ne moreš več privoščiti! Jerica, še en firkelc!

Ker bi se tudi pri nas v Trstu dalo najti kaj, proti čemur bi se dalo nekoliko pozabavljati, bi bilo v resnici dobro, da se ta lepa ljubljanska navada prenese v Trst z vsemi svojimi blagodejnimi učinki in posledicami, pri čemer me edino le mori skrb, da bi se stvar v Trstu ne dala tako lahko in zlasti ne tako splošno in res smotreno izvesti, ker je pač neizpodbitno dejstvo, da se ljudstvo rajši oprijema slabih navad kakor dobrih. Mislim pa, da bi ne bilo napačno, če bi se sedaj, ko je dinar precej visok in so tako okoliščine precej ugodne, vsaj napravil poizkus, morda izlet za sondiranje terena, za propagando, morda že za prvo posaditev semena. Pa bi se potem končni ukrepi storili po tem ogledu na licu mesta. V ostalem bi pa v Trstu prihod takih pijonirjev smotrene zavezniške narodnogospodarske politike smatrali brez dvoma za njim, sebi, času in kraju primeren «tituluš». Stvar bi prišla v — tek!

Brez «tituluša» pač ne gre. «Pepi kaligér», ki dela vsako nedeljo popoldne do štirih, ker bi drugače služkinje iz njegovega okoliša morale s pošvedranimi petami romati proti večeru s svojimi «morosi» s «špico ob strani» po Miramarski cesti v rojanski «tingl - tangl», na «barchette» in «montagne russe», ima za ponedeljek «tituluš» sv. Krišpina, ki je, kakor je pisano v zgodbah svetnikov, tudi delal tako, ko je čevljaril na zemlji, in dela tako tudi sedaj v nebesih, kjer raznim sv. Teklam, Zitam in drugim sv. Monikam v nedeljo popravlja sandale, ki so jih razdrsale v tednu, da jih ni sram nebeških gardistov, ki pridejo potem ponje, da jih popeljejo vunkaj pred nebeška vrata, kjer v znani krčmi «Pri zadnjemu grošu» šegavi Kurent razteza svoj «meh». «Pepi kaligér» in sv. Krišpin imata v pondeljek svoj «tituluš», in če vidite v noči od pondeljka na torek v okolišu med ulicama Galatti in Gheza možakarja, ki sedé s ključem v roki, spi na hišnem pragu, bodite prepričani, da je tisti možakar «Pepi kaligér» ali pa sv. Krišpin, ali pa oboje v isti osebi, ker ima «Pepi kaligér» ravno tako hudobro ženo, kakor jo je imel sv. Krišpin, ker mu je, kakor Krišpinova Krišpinu, s kneftro v roki prepovedala delati nove ženske čevlje, češ, ker pri meri zahaja previsoko. Krišpinu je kneftra v ženinih rokah prinesla, nebeško diko in svetništvo, «Pepi kaligér» je pa vsaj vsak torek zjutraj globoko prepričan, da mu na podlagi ponedeljskega «tituluša» ne uide slava in čast njegovega patrona.

Prav poseben «tituluš» je imel te dni novinarski kolega pri «Goriški Straži», Polde Kemperle. Poldetu sicer vsa čast, ker se «ga» ne brani tudi brez «tituluša», kar mu stoji nazorno zapisano na njegovem dobrovoljnem obrazu, toda poleg dveh običajnih «titulušev», vsako sredo in soboto, ko mu «Slovencem zelo naklonjeni» goriški podprefekt Delo Suni redno zapleni list, ga je te dni zadela izredna čast, da se je nahajal tudi med tistimi srečnimi zločinci, na katere se nanaša za petindvajsetletnico vladanja kralja Viktorja Emanuela III. izdana amnestija. Poldetu, ki je bil menda kar trikrat po vrsti obsojen na več mesecev zapora zaradi hujskanja proti državni oblasti ali nekaj podobnega, je bilo odpuščeno vse in je ustavljeno celo tudi še novo sodno postopanje proti njemu, ki še ni bilo dokončano. — Dragi moji, tak «tituluš», na katerega je Polde z vso pravico lahko ponosen, je gotovo vreden vsega upoštevanja zlasti v novinarskih krogih, vsled česar predlagam, da si ga tovariši ob primerni priliki primerno «usvojé»!

Poldetovim običajnim dvotedenskim «titulušem» podoben, ali samo enotedenski «tituluš» imajo kolegi pri tržaških «Novicah» in «Istrski Riječi». Oba lista, ki izhajata po enkrat na teden, sta redno zaplenjena. «Novičarji» pa so bili prošli teden še toliko srečnejši, da se jim je «tituluš» podvojil, ker so po prvi zaplembi priredili drugo izdajo in jim je oblast tudi to zaplenila. Ker oblast ni povedala vzroka zaplembe, imajo za praznovanje toliko časa, dokler ne izvedo, zakaj so jih priščipnili.

Tako, vidite, imamo tudi tu pri nas

Gospodarstvo

Naš uvoz luksuznega blaga

Draginja in nepotrebni izdatki.

Dandanes tarna ves svet in ne najmanj naši ljudje, da je draginja neznosna in da nihče več ne more izhajati s svojimi prejemki. To je vse res. Res pa je tudi, da so ljudje v veliki meri sami krivi, da težko izhajajo s svojimi dohodki. Koliko stvari nakupujemo, ki so pravzaprav popolnoma odveč, trikrat odveč pa posebno sedaj, v času splošne gospodarske krize, ko vse stopa pod težo davčnih in drugih bremen. V prvi vrsti prihaja v tem pogledu v poštev luksuzno blago, za katerega mečemo težke milijone skozi okno, nimamo pa od njega mnogo haska. Da je temu res tako, nas pouči, ako se malce poglobimo v številke, ki jih izkazujejo statistike o uvozni carini za zadnji dve leti.

Po statističnih podatkih naše direkcije carin smo samo meseca junija t. l. plačali za uvozno carino na luksuzno blago 897.492 Din v zlatu ali 9,872.412 navadnih srebrnih dinarjev. Ta znesek je relativno majhen mesečni dohodek od carin na uvoženo luksuzno blago. V mesecu maju smo uvozili veliko več luksuznih predmetov. Zato je bila tudi uvozna carina veliko večja, namreč 1 milijon 484.069 zlatih ali 16.324.762 Din v srebru. To je lep dohodek za državo. Toda da bi bil ta dohodek upravičen, bi morali iz naše kraljevine istočasno izvoziti več milijard zdrave valute.

Leta 1923. smo uvozili v Jugoslavijo 153.938 kg svile. Za to količino smo plačali inozemstvu 109,364.960 Din. Lani je prišlo k nam preko meje 182.264 kg svilenih izdelkov, zaradi porasta dinarja pa nas je to stalo nekaj manj, namreč «le» 103,473.287 Din. Lani smo plačali inozemstvu samo za krzno 15½ milijoni dinarjev in skoraj ravno toliko (14 milijonov 960.781) za razno rezbarsko in filigransko delo iz lesa. Nakup raznega nakita iz žlahnih kovin nas je stal leta 1923. 6,796.887 Din, lani pa 7 milijonov 334.995 Din. Za razne pozlačene, posrebrene in poniklijane predmete iz navadne kovine, ki smo jih uvozili leta 1924., smo plačali inozemstvu 26 milijonov 647.793 Din.

Predlanskim je prišlo v našo kraljevino 40.926 ur, za katere smo izdali 6 milijonov 799.570 Din, lani pa 14.422.880. Za glavnike, gumbe, lasnice in drugo podobno drobnarijo iz kosti ali kavčuka je dobilo inozemstvo od nas leta 1924. 10,037.512 Din.

Dasi smo poljedelska država in proizvaja naša zemlja skoraj vse, kar potrebujemo in tudi kar si želimo, smo uvozili leta 1923. iz drugih držav za 1,802.060 Din raznega cvetja in zelenja za okras. Predlanskim smo izdali za raznе delikatese, kakor sir, sardine, salame itd. 36,392.772, lani pa z ozirom na skok našega denarja še več, namreč 39,586.811 Din. Za razne pijače smo potrošili leta 1924. 4,068.578 Din.

Tekom predlanskega leta smo uvozili iz inozemstva 151.766 kg raznih otroških igrač v vrednosti 10.842.817 Din, lani pa za nad 12 milijonov.

Kar se tiče lepotil, je prišlo leta 1923. preko mej k nam 344.337 kg raznega pudra, karmina, mazil in dišav, lani pa skoraj še enkrat toliko, namreč 627.899 kilogramov. To nas je stalo «samo» nekaj nad 22 milijonov dinarjev, dočim smo predlanskim izdali za 344 ton lepotil 17½ milijonov.

Ako primerjamo te številke s celotnim uvozom, ki je lani znašal 8 milijard 309,635.472 Din, in izvozom, ki je leta 1924. dosegel 8,048.843.930 Din, potem ni težko priti do zaključka, ki se nam vsiljuje iz teh suhoparnih številk. Tako vidimo prav dobro, koliko bi lahko prihranili in porabili denar za druge, vse prej kot nepotrebne izdatke, ako bi le malo pomislili, za kaj vse trošimo denar. Prihranili bi si mnogo stotin milijonov dinarjev na leto, in od tega bi tudi res nekaj imeli.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Notirale so danes: pšenica: baška 282.50 do 285, za avgust 286 — 290, september 290 do 295, oktober 295 — 300, ladja Tisa 289, sremska 76 — 77 kg, 277.50 — 280. Promet 35 vagonov. Turščica: baška 187.50 do 190, za avgust - september 190, ladja Donava 197.50, banatska 205. Promet 66 vagonov. Oves: baški, par. Subotica, 30 vag., 170. Moka: baška, «0» 450, «6» 300—305. Promet 18 vagonov. Tendenca nespremenjena.

Zagrebški živinski sejem (12. avgusta.) Dogon je bil danes nekaj manjši kot prejšnji teden. Telet ni bilo mnogo. Domačih svinj je bilo nekaj partij; sremskih za klavnico je bilo dovolj, živih pa ne. Po daljšem presledku se je danes pojavilo tudi bosansko govedo. Cene goveda je porasla za povprečno 50 par, telet pa celo za 1 dinar pri kilogramu, domačim svinjam za 50 par, ostale cene so ostale v bistvu nespremenjene. Prodajala so se za kg žive teže v dinarjih: Goveda: voli I. vrste 10 — 12, II. 7.50 — 9, III. 6 — 7, bosanski II. 6.50 — 8, III. 4 — 5.50, krave 6.50 — 7.50, II. 5 — 6, III. 3.75 — 4; junice I. 6.50 — 7.50, II. 5.50 do 6.50; junci 7.50 — 9; teleta, živa 10 do 12, zaklana 13 — 14. Svinje, domače za meso 13.50 — 14.50, debele 18.50 — 20, srem ske, zaklane 20 — 22; prašiči do 1 leta 12 do 13, nad 1 leto 14 — 16. Konji, tovorni, težki, Ia, 7000 — 8000, lahki 3500 — 4000, kmečki 2000 — 3000, lahki 2000 — 3000, težki 3000 — 4000 za komad, klavni 1.50 do 2 Din za kg, žrebeta, do 1 leta 1500 do 3200, do 3 let 2000 — 4000, do 4 let 3400 — 5200 za komad. Krma, za stot: detelja, navadna 100, lucerna 100 — 120, seno I. 50 — 70, II. 45 — 50, otava 100, slama 40 — 70.

Dunajska blagovna borza (11. avgusta.) Promet je bil danes v znamenju čim večje rezerviranosti vseh kupovalcev. Prišlo je le do malenkostnih zaključkov. Notirali so v šilingih za stot vštevši blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 40.50 do 41.50, madžarska s Potisja 44.50 — 45, nova 42 — 42.50; rž: domača 32.50 — 33, madžarska 33 — 33.50, peštanska 33—33.50; ječmen: domači 38 — 45, slovaški 44—52; turščica 31.50 — 32.50; oves: domači 33 do 34, severnoameriški 36 — 37; seno 11—14; slama 6.50 — 11.50.

= **Predor skozi Ivanj planino.** Po vesteh iz Beograda je izdalo prometno ministrsivo naredbo, da se prihodnji teden začne vrtati predor pod Ivanj planino na železniški progi Sarajevo-Gruž, preko katere vozijo sedaj vlaki zelo počasi zaradi prehudega strmca in so morali položiti zobčasto progo. Ta predor bo dolg približno tri kilometre. — Želeti bi bilo, da ne bi bila pri tem železniška uprava pretesnosrčna in da bi računala s tem, da bo prej ali slej morala postati glavna bosanska železnica normalnotirna ter da bi zato vrtala predor v zadostni širini za bodočo normalnotirno progo. Če se že napravi nekaj dobrega, kar je vsekakor v tem primeru, naj se ne bi gledalo na par stotisočev več ali manj.

= **Olajšave za izvoz rude.** Prometno ministrstvo je odobrilo 25% popust od normalne tarife za izvoz rude domačega izvora.

= **»Fojnica« d. d. v Bosni.** Z ozirom na tendencijozni članek »Jutarnjega lista« v Zagrebu glede gorenje družbe ugotavljamo, da je veliki sud v Sarajevu razveljavil sklep trgovskega sodišča v Sarajevu, s katerim so bili člani nadzorstvenega sveta te družbe obsojeni na en mesec zapora. S tem so dobili slovenski člani te družbe, med njimi tudi gg. Ivan Dernič in dr. Rekar, popolno zadoščenje. Vsa sumničenja, izvirajoča iz političnih in gospodarskih nasprotstev, so s tem ovržena.

= **Pristaniška dela.** V kratkem se bo začelo razširjenje in podaljšanje luke v Gružu, takoj potem pa v Cavtatu in Zeleniki v Boki Kotorski. Kasneje pride na vrsto ureditev pristanišča v Ulcinju. To vse je že zelo potrebno.

= **Cene na debelo meseca julija t. l.** Upliv nove carinske tarife se je v preteklem mesecu v cenah zelo občutil. Meseca junija povišane postavke niso dvignile cen v taki meri, ker je stopila nova carinska tarifa v veljavo šele 20. junija in je veljala torej samo deset dni tega meseca. V juliju pa so po indeksnih številkah o gibanju cen v trgovini na debelo poskočile cene za 5% v industrijskih proizvodih. Le slabe kupčije v sedanji mrtvi seziji so dovedle do tega, da cene industrijskih produktov niso poskočile še bolj. Z druge strani se pričakuje nove trgovinske pogodbe. Tudi zaradi tega niso poskočile cene v trgovini na debelo sorazmerno s povišanimi tarifnimi postavkami za uvozno carino. Cene poljskim pridelkom pa kažejo nasprotno precejšnji padec cen, ki so v nekaterih predmetih padle celo za 14%. Padla je cena nove pšenice, moke, otrobov, krmil itd. Ta padec cen je največ v zvezi s porastom dinarja, proizvajatelj pa ne more prodajati blaga po svetovnih cenah tudi zaradi izvoznih carin.

= **Konkurz.** Otvorjen je konkurz na vso premično imovino Vase Lazića v Novi Gradiški. Likvidacijski narok je določen za 25. septembra 1925.

= **Popust prevoznin na liško-dalmatinski progi.** Pri otvoritvi nove liško-dalmatinske železnice je izjavil prometni minister Radojević, da je znižal prevoznine na tej progi in jih s tem izenačil s sušaško tarifo. Na ta način namerava omogočiti našim privrednikom, da bi se čim izdatneje poslaževali nove železnice. Ker ta popust še do danes ni stopil v veljavo in je z druge strani zelo važen, so se obrnili merodajni gospodarski krogi do prometnega ministra s prošnjo, naj čimprej uveljavi že odobreno naredbo o tem popustu. Nujnost je zelo potrebna že z ozirom na predstoječo vinsko kampanjo v Dalmaciji, za katero morajo trgovci iz notranjosti dežele že sedaj pošiljati potrebno posodo v Dalmacijo.

= **Prodaja stare pocinkane pločevine in gumijevih odpadkov.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe za nakup stare pocinkane pločevine in gumijevih odpadkov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

= **Češkoslovaška-rumunska trgovska zbornica.** V Bukarešti se po vesteh rumunskega časopisja snuje češkoslovaško-rumunska trgovska zbornica.

= **Mednarodni sejem v Solunu.** Za mednarodni sejem, ki se bo otvoril v Solunu 18. oktobra t. l., so interesentom prospekti v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo na razpolago.

= **Zveza dalmatinskih obrtnikov.** Združenje obrtnikov v Splitu snuje sedaj Zvezo obrtnikov za vso Dalmacijo. Ta nova organizacija dalmatinskih obrtnikov namerava potem stopiti v Zvezo hrvatskih obrtnikov v Zagrebu.

= **Dobave.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe glede prevzema vezave ene knjige, glede dobave 50 m³ hrastovega rezanega lesa (plohi) in glede dobave ruberoida; do 28. avgusta glede dobave smirkovih brusilnih plošč in glede dobave konopnenih vrvi; do 31. avgusta glede dobave sanitetnega materiala in obvez. (Pogoji itd. na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije.) — Vršili se bosta naslednji ofertalni licitaciji pri direkciji državnih železnic v Subotici: dne 2. septembra glede dobave gumijevih cevi in 4. septembra glede dobave žebljev, vijakov in žice. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

= **Letošnja produkcija sladkorja v Italiji.** Po najnovejših podatkih je določeno za letošnjo sladkorno kampanjo v Italiji 55.000 hektarjev zemlje za repne nasade, kar pomenja za 60% manj kot lani. To je polovica one površine, ki je potrebna za normalno porabo sladkorja v Italiji. Ker se je preveč zakasnila setev repe, ni mogoče nadati se obilne letine, čeprav se njive obdelujejo popolnoma v redu. Repa je vsekakor letos boljša kot lani in ni načeta po škodljivcih. Letina bo kvalitativno boljša kot leta 1924. Računajo na poldrugi milijon stotov sladkorja, t. j. za 60% manj kot lani ali za 54% manj, kot se porabi v državi. Zaradi uvoza sladkorja iz inozemstva po nižji ceni kot je domača, imajo tovarne še 1,700.000 stotov neprodanega blaga na razpolago. Tako bo imela letos na jesen Italija okrog 3,200.000 stotov sladkorja na prodaj, in ravno toliko ga porabijo doma.

= **Nemško bolgarstva tvornica vagonov.** S sodelovanjem saksonskih industrijcev se je spremenila bolgarska tvornica vagonov in strojev v Drenovu v Prvo nemško bolgarsko tvornico vagonov na Balkanu. V tvornici bodo nastavljeni nemški inženjerji.

= **Promet med Reko in Sušakom.** Po obvestilu prometnega ministrstva direktni promet med postajama Reka (ali Reka loco SHS) in Sušakom preko obalnega tira za sedaj še ni mogoč. Stranke, ki želijo odpremiti pošiljke s Sušaka v Reko ali obratno, morajo označiti v tovornem listu smer pota: via Bakar.

= **Zaključitev železniških konvencij z Grčijo.** Tekom tega meseca se bodo sestali v Solunu grški in naši delegati, da končno urede promet z jugoslovensko svobodno cono v Solunu.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke pomenijo povpraševanja, druge ponudbe in v oklepaju kupčijske zaključke). — **Vrednote:** 7% inv. pos. 75—0, 4½% zastavni listi Kranjske deželne 25—0, 4½% zadolžnice Kranjske deželne 25—0; Celjska posojilnica 201—201 (201), Ljubljanska kreditna 230—245, Merkantilna 100—105, Praštediona 842—0, Slavenska 64—67, Kreditni zavod 167—185, Strojne 95—127, Trbovlje 342—350, Vevče 108—0, Stavbna 165—180. — **Blago** les: testoni, monte, fco meja 520—0; trami 13-16, 7-12 m, fco meja 340—0; hrastove vozovne deščice, 43 mm do 2.65 m, fco meja 1300—0; bukova drva, fco nakl. post., 4 vag. 18.40—18.40 (18.40); — poljski pridelki: pšenica, domača, fco Ljubljana 275—0, slavonska, par. Ljubljana 80 q, 300—300, (300); turščica, poličkvantin, par. Ljubljana 20 q, 265—265 (265), slavonska par. Ljubl. 1 vagon 227.50—227.50 (227.50); oves, slavonski, par. Ljubljana 0—210; ječmen, 62-63, par. Ljubljana 0—230; otrobi, pšenični, b/n fco Postojna trans 3 vag. 190—190, (190); laneno seme, Ia, fco Ljubljana 530—0.

ZAGREB. Tendenca je bila danes v bančnih papirjih še precej prijazna. Jugo se je tekom borze poravila od 97 na 99. Kreditna je porastla od 113 na 115, završila pa je proti koncu sestanka s čvrstim denarjem ob tečaju 114. Praštediona je zabeležila nadaljni porast za 3 dinarjev in je zaključila 845. Drugi bančni papirji so obdržali svojo višino. — Od industrijskih papirjev je zabeležiti nekaj večji promet v Eksploataciji, ki je trgovala po 54—56. Dubrovačka in Slavonija sta trgovali ob nespremenjenih tečajih. — Dinar je ostal v Curihu v primeri z včerajšnjim dnem nespremenjen. Zato je bila tudi na našem tržišču tendenca danes enaka. Zaključni tečaji so v glavnem obdržali svojo včerajšnjo višino. Blaga je bilo dovolj na tržišču. Kot kupec je nastopila danes Narodna banka. Promet je bil srednji in je znašal vsega skupaj 9.1 milijona dinarjev. — Notirale so danes devize: Amsterdam 2240—2260, Dunaj 7.805—7.905, Berlin 1327—1337, Bukarešta 29.25—30.25, Italija izplačilo 200.40—202.80, London izplačilo 270.025—272.025, Newyork ček 55.50—56.15, Pariz 262—266, Praga 164.75—166.75, Švica 1082.50—1090.50 dolar 54.70—55.30, lire 201.80—204.20.

BEOGRAD. Notirale so devize: Dunaj 7.86—7.88, Berlin 1328—1330, Bruselj 251—252, Budimpešta 786—788, Bukarešta 28.50—28.80, Italija 201.50—201.75, London 271.25—271.40, Newyork 55.25—55.855, Pariz 261—262.50, Praga 165.55—166.70, Švica 1086—1086.50.

CURIH. Beograd 9.225, Berlin 1.2260, Newyork 515, London 25.0225, Pariz 24.07, Milan 18.60, Praga 15.25, Budimpešta 0.007255, Bukarešta 2.70, Varšava 93.50, Dunaj 72.55, Sofija 3.75.

DUNAJ. Beograd 12.705 — 12.745, Berlin 168.73 — 169.33, Budimpešta 99.615—100.015 Bukarešta 3.68 — 3.70, London 34.46—34.56 Milan 25.56 — 25.68, Newyork 709.05 do 711.55, Pariz 33.10 — 33.26, Praga 21.005 do 21.085, Sofija 5.11 — 5.15, Varšava 127.75 — 128.25, Curih 137.71 — 138.21.

PRAGA. Beograd 60.50, Berlin 804.25, Curih 656.375, London 163.95, Milan 121.75, Newyork 33.75, Pariz 157.875, Budimpešta 4.66625, Dunaj 475.625.

BERLIN. Beograd 7.515, London 20.378, Newyork 4.195, Milan 15.13, Pariz 19.62, Praga 12.427, Curih 81.43, Dunaj 59.065.

LONDON. (Ob 12.) Beograd-Zagreb 272, Dunaj 34.52, Berlin 20.40, Budimpešta 346.000 Italija 134.56, Newyork 485.84, Pariz 103.98 Praga 163.80, Sofija 670, Švica 25.02.

NEWYORK (ob 18. uri.) Beograd-Zagreb 1.795, Dunaj 0.014125, Berlin 23.81, Italija 3.62, London 4.85, Pariz 4.6775, Praga 2.9625 Švica 19.42.

---

svoje «tituluše», ki si slede v precej rednih rokih, za kar pa gre zasluga več našim dobrim oblastim, kot pa nam samim. Mi sami pač še nimamo dovolj prakse v tem pogledu. Zato nas tu doli prav izredno veseli, da ste tam zunaj dobili nov tiskovni zakon, ki vam bo, kakor kaže, zelo pomnožilo število «tituluševa», pa se bomo potem kot dobri zavezniki skušali ravnati po vašem zgledu, kajti da bi posnemali «Pépita kaligérja», vendar ne gre, še manj pa, da bi se ravnali po «Tónitu karbonérju», ki praznuje samo obletnico tistega dne, ko je bil pošteno «karigiran» in je teh obletnic vsako leto, izvzemši prestopno, ravno 365, ker je pošteno «nakrcan» vsak večer.

Lahi so v tem pogledu vse drugi ljudje. Tako ima n. pr. D'Annunzio za vsako priliko svoj «tituluš». Ker so v nedeljo, 9. t. m. praznovali v Gorici po vsej Italiji razbobnano **devetletnico** osvoboditve izpod avstrijskega jarma — drugje praznujejo običajno **desetletnice**, v Gorici pa je šlo menda le za «tituluš», pa so si izbrali tega, ker drugega primernega ni bilo, da so zopet nekoliko poživili pod videmsko moro izdihujoči goriški patrijotizem — in ker D'Annunzio ni sodeloval pri tisti, pozneje po kobaridski katastrofi nekoliko pokvarjeni osvoboditvi in torej tudi ni mogel sodelovati pri praznovanju devet letnice, je našel drug «tituluš» za tisti dan — sedemletnico svojega poleta nad Dunaj. Pa je brzojavil tržaškemu zbornemu poveljniku generalu Vaccariju, da ga tisti dan s hidroplanom poseti v — Miramaru pri Trstu. Ali je moralo priti kaj vmes, kajti general Vaccari je bil v nedeljo pri slavnosti v Gorici, D'Annunzio pa je praznoval sedemletnico poleta nad Dunaj zelo skromno, prav po tretjeredniško, v znani «usvojeni» vili Vittoriale v Gardonu ob Gardskem jezeru v najožjem krogu svojih ganimedskih slug Danteja in Virgilija in onih štirih zornih devic, ki strežejo njegovi duši in telesu podnevi in ponoči, vsaka posebej ali pa tudi vse štiri obenem, goloroke do pasu in bosonoge do vratu, kakor nimfe ob pesmi žuborečih studencih na gori Parnasu. Dnevna kronika sicer molči o stvari in zabeležuje le dejstvo, da so v zadnjem hipu ugotovili na letalu, ki naj bi bilo rabilo pesniku - junaku pri tem poletu, majhen nedostatek, vsled česar je bil polet odpovedan; vendar pa je več kot gotovo, da je tudi ob tej priliki kanila kapljica iz pesnikovega — peresa in razlila v pesem proslave Pesnika, Domovine in Svobode!

Živio «tituluš»! Ožejalo me je!

—n.

Sport

Zvezdne kolesarske dirke

Preteklo nedeljo se je vršila zvezdna kolesarska dirka s skupnim ciljem v Celju. Startalo je 12 klubov s približno 50 dirkači, ki jih je občinstvo po Celju navdušeno pozdravljalo. Opoldne se je vršil po mestu obhod kolesarjev z godbo, saveznimi in podsaveznimi funkcijonarji itd. Pri skupnem obedu so se vrstili navdušeni govori saveznega predsednika g. Weilerja iz Zagreba, podsaveznega zastopnika g. Menige, dalje starošte slovenskih kolesarjev, g. Gorjanca, ki so navduševali mlajšo generacijo na vztrajnost in delo. *G. Gorjanc je imel v rokah tudi organizacijo dirke, ki jo je izvedel odlično.* Kolesarski sport ima v njem enega najagilnejših in najvztrajnejših delavcev. V nastopnem rezultati:

Primorje (Ljubljana) (73 km). 1. Hvala Gorazd 2.13.21⅕, 2. Glavič Hinko 2.13.21⅘, 3. Kosmatin Ivan 2.13.56.415.

Kol. Ilirija (Ljubljana) (73 km). 1. Solar Josip 2.14.40⅘, 2. Jontes 2.22.40, 3. Prah Viljem 2.25.19.

Sava (Ljubljana) (73 km). 1. Zanoškar Srečko 2.18.19⅖, 2. Slamič Herman 2.31.39⅘, 3. Ciuha 2.36.58.

Disk (Domžale) (60 km). 1. Flis 1.58.7, 2. Pirnat 2.06.57, 3. Peterka 2.09.42.

Najboljši čas dneva:

1. Hvala Gorazd, Primorje, 2. Glavič Hinko, 3. Kosmatin Ivan, Primorje.

Perun Maribor) (60 km). 1. Gustinčič Justin 2.07.31, 2. Sivic Ivan 2.16.25⅕.

Zvonček (Ptuj) (60 km). 1. Antončič Josip 2.32.06, 2. Kovačič Josip 2.32.41.

Orao (Zagreb) (100 km). 1. Kranjc Ivan 3.31.25, 2. Zorman 3.54.48.415.

Sokol (Zagreb) (100 km). 1. Osrečki 3.42.39⅘, 2. Šoštarič 3.52.12⅘, 3. Kosi 3.54.44.⅘.

Motoklub (Zagreb) (100 km). 1. Banek 3.29.26.

Železničari (Zagreb) (100 km). 1. Ceriko 3.48.10⅘, 2. Radkaje 4.00.—.

Zvezda (Karlovac) (100 km). 1. Sončič 3.43.15⅕, 2. Prahić 3.57.40⅘.

Pristaviti je treba, da so ljubljanski klubi startali iz Ljubljane, domžalski iz Domžal, mariborski in ptujski iz Maribora, zagrebški in Karlovški pa iz Zagreba. Prireditev je tudi letos ohranila tradicijonalen sloves in uspela nad vse pričakovanje.

Službene objave LNP

Seja u. o. z dne 11. avgusta 1925.

Vzame se na znanje poročilo g. podsav. kapetana glede moštva za nedeljsko tekmo proti reprezentanci ZNP.

Konstituirajo se odbori LNP sledeče: u. o.: preds. g. Jaklič, podpolk. v p., podpreds.: g. prof. St. Sila, I. tajnik g. Kuret, II. tajnik g. Boštjančič, blagajnik g. Buljevič, odborniki gg.: Bednjanič, Zajc, Cimperman, Betetto, Lukežič, Kepec, Planinšek, Barl. — P. o.: preds. g. prof. St. Sila, I. tajnik g. Boštjančič, blagajnik g. Buljevič — nadalje gg.: Bednjanič, Barl, Dorčec. Kaz. o.: preds. g. prof. Sila, tajnik Boštjančič, nadalje gg.: Pogorelc, Kos, Bregant Matjašič, Šircelj.

Pozivajo se vsi klubi LNP, da takoj sporočo svoj naslove LNP. Dopisi naj se naslovljajo sledeče: LNP, Ljubljana VII, Zabertova ul. 269 — v roke g. Kmetca. Za dopise, adresirane na drug naslov, tajništvo ne odgovarja, ako bodo ostali nerešeni.

Opozarja se klube LNP, da morajo odslej njih moštva pred in po vsaki tekmi pozdravljati s trikratnim «Zdravo».

Pozivlja se klube, da oddajo vse zaprošene predmete v smislu dopisa, ki so ga prejeli od razstavljalnega odbora za sportno razstavo, pri tvrdki J. Gorec, Ljubljana, Dunajska cesta.

Pričetek tekme za pokal Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki se vrši v nedeljo dne 16. t. m. v Ljubljani na igrišču SK Ilirije, se določi za 17. Vrhovni reditelj g. Cimperman. Blagajniki gg. Buljevič, Zajc, Matjašič, Biljeterji gg. Bregant, Lukežič, Deržaj, Kepec, Kos. Reditelji gg. Pogorelc, Bednjanič, Šircelj, Dorčec, Boštjančič. Vsi imenovani gg. se morajo najmanj pol ure (ob 16.30) javiti pri vrhovnem reditelju, odnosno pri gg. blagajnikih. Tajnik I.

Nemška lahkoatletska prvenstva

Minulo soboto in nedeljo so se, kakor smo že kratko zabeležili, vršila v berlinskem stadiju lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Nemčije. Bojem je posebno drugi dan prisostvovala ogromna množica 20 tisoč gledalcev. Rezultati so prav povoljni. Zanimivo je, da je famozni Houben, ki je slovel kot najboljši sprinter Nemčije, že v predtekih na 100 m odpadel iz nadaljne konkurence. Pozneje sploh ni več startal. Podrobni rezultati so sledeči:

Prvi dan: 100 m: 1. Corts 10.6; *110 m z zaprekami:* 1. Trossbach 14.9 (nemški rekord!) *800 m:* dr. Peltzer 1:55.2; *5000 m:* Frandsen 15:20.2; *stafeta 5×1000:* Sp. K. Zehlendorf 887:44.5; *Met diska z obema rokama:* Hänchen 75.70 m. *Skok v višino:* Skocginski 1.88 m. *Skok v daljavo:* Dobermann 7.15 m.

Drugi dan: 200 m: Schüller 22; *400 m:* Schmidt 49; *1500 m:* dr. Peltzer 4:00.2; *10.000 m:* Wachmuth 32:54; *400 m z zaprekami:* Trossbach 55; *stafeta 4×100:* Berliner Sp. K. 42.2 (nemški rekord!). *Skok s palico:* Reeg 3.60; *met kopja z eno roko:* dr. Lüdecke 55.71 m. *Met kopja z obema rokama:* dr. Lüdecke 93.77 m. *Met kroglje z eno roko:* Brechemacher 13.81 m; *met kroglje z obema rokama:* Brechemacher 24.63 m.

Francija : Švica 75:57 v lahki atletiki.

Za preteklo soboto in nedeljo določena meddržavna lahkoatletska tekmovanja med Francozi in Švicarji so prinesla veliko premoč Francozov, ki so z lepo diferenco točk odnesli zmago. Posamezni rezultati so sledeči:

100 m: Mourlon (F.) 11; *400 m:* Tenneveux (F.) 49; *110 m z zaprekami:* Sempe (F.) 15; *200 m:* Mourlon (F.) 22. *800 m:* Martin (S.) 1:53.2. *1500 m:* Pele (F.) 4:01; *5000 m:* Guillemont (F.) 15:56; *skok v višino:* Lewden (F.) 1.80 m; *skok v daljavo:* Pineon (F.) 6.81 m; *skok s palico:* Deglame (S.) 3.50 m; *met kroglje:* Depaoli (F.) 14.04 m; *Met diska:* Guggenheim (S.) 40.93 m; *met kopja:* Deglame (S.) 58 m; *stafeta 4×100:* Švica 44.6. Francija kot prva diskvalificirana. *Olim. stafeta:* Švica 3:23.4.

Tekme za kraljev pokal. V nedeljo 16. t. m. se prične tekme nogometnih podsavezov za zlati kraljevi pokal, največjo trofejo našega nacijonalnega sporta. Zagrebški in ljubljanski podsavez se sestaneta v Ljubljani, beograjski in osiješki v Osijeku, splitski in sarajevski v Splitu. Subotica ostane v I. kolu brez protivnika ter igra šele v drugem kolu. Tekma Ljubljana:Zagreb se vrši na igrišču Ilirije, pričetek je določen za 17. Računa se na to, da bo prisostvoval tekmi tudi Nj. Vel. kralj Aleksander. Podsavez je storil za njegov sprejem vse potrebne korake. Sestava obeh reprezentančnih moštev doslej še ni definitivno določena. Vsekakor bo srečanje Ljubljane z lanskoletnim zmagovalcem, ki ima tudi letos najugodnejše izglede na končno zmago, posebno važna in zanimiva sportna kakor družabna prireditev.

Juniorske pokalne tekme. Na praznik 15. t. m. se vrši zaključna tekma za juniorski pokal SK Ilirije. Finalista sta Ilirija in Reka. Kot predigra se vrši odločilna tekma za utešno darilo medklubskega odbora, v kateri se srečata Mars in Krakovo. Obe tekmi se bosta vršili na igrišču Ilirije, in sicer predigra ob 16., juniorski finale ob 17.30.

ASK Primorje kol. sekcija priredi v soboto dne 15. t. m. kolesarske cestne dirke v proslavo klubove 5-letnice s sledečim sporedom: 1. jubilejna dirka na progi Ljubljana—Krka—Stična—Ljubljana—Kranj—Mengeš—Ljubljana km 145. Start na Kongresnem trgu ob 6, prehod kontrole pred Zvezdo ob 8., cilj pri km 1.200 na Dunajski cesti približno ob 10. 2. Istočasno se vrši ob ½10. start junlorjev na km 10, novincev na 6 km in dam na 3 km. Danes (13. t. m.) ob 20. se zaključijo prijave. ASK Primorje vabi vse člane na sestanek 13. avg. ob 20., sodnike pa ob 21. v restavracijo «Zvezdo». — Načelnik.

Jugoslovenski savezni turnir. Običajni vsakoletni jugoslovenski savezni šahovski turnir je letos pričel v pondeljek, 3. t. m. v Subotici. Na turnirju so zastopani najodličnejši igralci vodilnih šahovskih klubov v državi. Slovenci so zastopani po 2 članih «Ljubljanskega šahovskega kluba» (Cirilu Vidmarju in Alojziju Valentinčiču) ter po 2 članih «Mariborskega šah. kluba» (Bogomiru Stupanu ter V. Pircu). Na točnejša generalija ostalih igralcev se še povrnemo. V naslednjem potek in izidi 1. kola: Ljubljančan Vidmar Ciril porazi Pulvinskega; Rožič (Zagreb) izgubi vsled grobe napake proti Greberju, Babković premaga Todorovića, a Poljakov Slovenca Valentinčiča. Istotako se posreči dr. Gvergyju upropastiti mariborskega Stupana v sijajnem štilu. Zagrebški prvak dr. Singer užene Markovića v par potezah, a Tenner Totha, medtem ko zmaga Fener nad Slovencem Pircem (Zagrebčani so ga izkrpucali v «Birtzu»!), a Bošan Csy laga.

Narodno gospodarsko pismo

Novinarjeva narodno-gospodarska načela. — Krušni boj v Italiji. — Tržaški in ljubljanski kruh. — Uspešno narodno gospodarstvo. — Umetnosti narodnega gospodarstva.

Trst, 9. avgusta.

Sicer sem bil vedno trdnega, dasiravno, kar rad priznam, popolnoma napačnega prepričanja, da naj se z gospodarstvom ukvarja tisti, ki ima s čim gospodariti, pri čemer je poklicni novinar eo ipso že de principio popolnoma izključen, pa me vendar tupatam, ko čitam kako tako stvar, prime muha, da bi «posegel vmes». Seveda pa pri tem «nepoklicanem» vmešavanju nikakor ne gre za to, da bi se kazal svetu kot kak gospodarski, odnosno narodno-gospodarski strokovnjak, ker je ta čislani in samo po sebi umevno zelo zaželjeni naslov dostopen vobče samo tistim, ki so dobro podkovani v — žepu in so vsaj bratranci ali nečaki kakega ministra, čigar listnica je vsaj v drugem kolenu v sorodstvu z narodnim gospodarstvom, ali pa ravnatelja kake boljše banke ali trdnejše čifutske delniške družbe. Ker sem bil pri izbiranju svojega sorodstva toliko nespreten, da nisem upošteval teh odločujočih okoliščin in pa svoje novinarske bodočnosti, mi sedaj ne preostaja drugo, nego da se takole bolj po furtimaško tupatam vrinem v izključujoče zaključeni krog na, rodnih gospodarjev. Pri tem početju pa me seveda ne vodi misel, da bi hotel prispevati k ugodnejši ter narodu, državi in splošnosti koristonosnejši rešitvi tega ali onega narodno-gospodarskega vprašanja, temveč edino le želja, ki jo goji vsak pošteni, samozavestni, o svojih zmožnostih in sposobnostih uverjeni prostovoljni ali neprostovoljni izključenec, namreč, da če že ne sodelujem, vsaj delam — zgago!

Po tem za boljše spoznanje položaja vsekakor potrebnem uvodu, naj skočim takoj «in medias res».

Te dni smo imeli v Trstu in po vsej Italiji — krušni boj. Rimska vlada se je namreč postavila na stališče, da se mora Italija, ki porabi na leto okoli 75 milijonov kvintalov pšenice, od katerih jih je letos pridelala okoli 62 milijonov, popolnoma osvoboditi uvoza iz inozemstva, in je v ta namen uvedla carino na uvoz pšenice, in sicer 7.5 zlate lire (okoli 39 papirnatih lir) za kvintal. S to carino hoče zaščititi domačo proizvodnjo in jo toliko dvigniti, da bo zadostovala za vse domače potrebe. Posledica tega ukrepa je bila, da so nemudoma poskočile cene pšenici in dosledno tudi moki ter so peki napovedali podražitev kruha. V Trstu so ga hoteli podražiti za 40 stotink pri kilogramu, pa so se, ker so se Delavske konsumne zadruge uprle takemu povišku in zvišale ceno samo za 30 stotink, končno le vdali in pristali na povišek 30 stotink. Tako imamo v Trstu sedaj «navadni» kruh po L 2.50, «beli» po L 2.70, rženi po L 2.90, kilogram, žemljice pa po 20 stotink.

Če primerjam tržaški kruh z ljubljanskim, moram reči, da je tržaški «navadni», ki naj bi odgovarjal ljubljanskemu «črnemu», toliko lepši in boljši, kolikor se da enkrat zavpiti, da je tržaški «navadni» morebiti celo boljši kot ljubljanski «beli» in da tržaški «beli» odgovarja ljubljanskemu luksuznemu pecivu. Pa primerjajte potem cene! V Ljubljani stane «črni» in «rženi» 6 Din. t. j. L 3.—, «beli» pa 7 Din, t. j. L 3.50. In Jugoslavija je agrarna država, ki pridela toliko pšenice, da skoraj ne ve, kam ž njo. Vkljub temu pa imamo, dasiravno je lira znatno padla, vkljub uvedbi carine na uvoz pšenice in vkljub temu, da se bo moralo uvoziti okoli 15 milijonov kvintalov, v Trstu in po vsej Italiji boljši in cenejši kruh kot pa v Ljubljani in vobče v Jugoslaviji. In pred sedanjim poviškom je bil v Trstu «navadni» kruh po L 2.20 (4.40 Din), «beli» pa po L 2.40 (4.80 Din) kilogram.

Pred seboj imam slučajno «Jutrovo» tržno poročilo **novosadske** blagovne borze od 4. t. m. Baška pšenica za avgust je bila po 267.5 Din (L 134.—), sremska pa po 255 Din (L 128.—) kvintal. V «Secolu» pa čitam tržne cene v **Milanu** od 5. t. m.: domača pšenica L 200.— do 203.— (Din 400.— do 406.—) merkantilna L 188.— do 193.— (376 do 386 Din), benečanska L 195.— do 198.— (390 do 396 Din); moka št. «00» L 300.— do 310.— (600 do 620 Din), št. «0» L 290.— do 295.— (580 do 590 Din), št. «1» L 250.— do 255.— (500 do 510 dinarjev). Na **ljubljanski** borzi je bila 4. t. m. baška pšenica par. Ljubljana po 320 Din (L 160.—), hrvatska pa po 270 Din (L 135.—). In vendar taka razlika v krušni kakovosti in ceni med Ljubljano in Trstom, med Jugoslavijo in Italijo! **A lira pada, dinar pa raste!**

Blagor si ga narodnim gospodarjem!

In glejte, bilo je takole nekako pred mesecem dni, ko so strašili po Trstu zastopniki velikih jugoslovenskih mlinov. Pa se je zgodilo, da je neki tak zastopnik izvohal poln parnik avstralske ali argentinske pšenice v Benetkah. Kupil je vso in jo plačal tono po 160 angleških šilingov, kar je po tedanjem tečaju znašalo 224 Din za kvintal. V Novem Sadu je bila pšenica tedaj po 320 dinarjev. Če se pomisli, da je bilo na parniku okoli 5000 ton, torej 50.000 kvintalov, in da je šla morda polovica razlike v ceni za prevoz, je lahko izračunati, da je dotični mlin napravil s to kupčijo okoli dveh milijonov dinarjev dobička. Moke pa seveda ni prodajal niti za eno paro ceneje, pač pa najbrž še dražje, ker je cena pšenici potem še nekoliko zrastla.

Je pač res treba, da je človek narodno-gospodarski strokovnjak, da zna prav ceniti tako velikopotezne, narodnemu gospodarstvu z zakrivljenim nosom tako dobičkanosne posle, ki prihajajo v prid seveda tudi splošnosti, ali le toliko, kolikor je soudeležna pri tistih steklenicah šampanca, ki se ponijejo «izven običaja» na račun takih poslov.

In veste kaj se bo zgodilo sedaj?

V Jugoslaviji, pravijo, je bila letos silno dobra žetev in bo pšenice za izvoz, da se bo kar trlo. Predvsem se bo seveda skušalo izvažati v Italijo. Toda če primerjamo sedanje cene, v Novem Sadu L 134.—, oziroma 128.—, v Milanu pa L 200.—, oziroma 188.—, in prištejemo L 39.— italijanske uvozne carine, se zvišajo s tem novosadske cene na L 173.—, oziroma 167.— in če preudarimo, da je med pariteto Novi Sad in Ljubljana razlika okoli 40 Din (L 20.—), bo razlika med Novim Sadom in Milanom znašala najmanje dvakrat toliko, s čimer bi baška, oziroma sremska pšenica stala v Milanu najmanje L 213.—, oziroma 207.— in bi bila dražja od domače. In če dinar še zraste, bo razlika še večja. Lahi se bodo pač premislili, preden bodo šli kupovat pšenico v Jugoslavijo pod takimi izgledi, ker jo dobe, kakor se vidi zgoraj, drugje ceneje. Če pa bo vzlic temu prihajala jugoslovenska pšenica v Italijo, pa bomo zopet imeli priliko, da bomo občudovali čudež, da bo kruh iz jugoslovenske pšenice v Italiji cenejši kot pa v Jugoslaviji, kakor je hrana iz jugoslovenskega mesa cenejša v Trstu kot pa v Ljubljani.

Take so pač umetnosti narodnega gospodarstva! Ne vem, ali bi rekel žalibog, ali hvala Bogu, da jih ne razumem!

Dopisi

LITIJA. Na naš zadnji dopis nam je odgovorila «brihtna klerikalna glava» v «Slovencu». Dopisnik je to pot osmešil samega sebe in dokazal s svojim dopisom, da mu je težko šteti čez pet. Klerikalne polomije iz litijskega okraja govore, da so naši glasovi narasli vsepovsod, o čemur pričajo tudi zmage, Tigrovsko razpoloženi g. Hinko dela sprehode, ker ga muči vprašanje nove polomije. Dobro vemo, da g. Hinko za občino Hotič prav nič ne pomeni in zato se smejimo njegovi izjavi. Barko, katero ste potopili, ne boste več dvignili, klerikalni čolnič s Hinkom vred bo splaval po Savi. Nič ne pomaga, čeprav g. Hinko še enkrat na piše pesem o klerikalnih uspehih v litijskem okraju.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V Laškem obstoja Okrajna posojilnica in hranilnica, ki so jo imeli poprej v rokah Nemci. Vodili so jo slabo in je bila dvakrat na robu propada. Pred dobrimi tremi leti so prevzeli posojilnico naši ljudje pod vodstvom gospodov Roša, Osolina, Dergana itd. in zavod se je pričel lepo razvijati. Poravnana in plačana so vsa vojna posojila, rezervni sklad se je povečal od 14 K (toliko je znašal pod vodstvom Fretzeta) na okroglo milijon kron. Da Okrajna posojilnica in hranilnica dela v prid okraja, in osobito v prid kmeta, kaže okolnost, da ima sedaj 346 kmetov iz celega okraja izposojene večje in manjše zneske. Posojilnica dovoljuje tudi kmetom posojila proti nižjim obrestim, kakor na pr. trgovcem. Ker pa dela posojilnica za kmete, jo moramo tudi mi kmetje podpirati na ta način, da nalagamo v njo svoje prihranke. To storimo tem lažje, ker nam daje okrajna posojilnica boljše obresti kakor druge hranilnice. Pomagali bomo s tem sebi in svojim tovarišem kmetom, kadar bomo v sili in rabili denar. Torej kmetje in drugi! Prihranke nalagajmo v Okrajno hranilnico in posojilnico v Laškem!

KOZJE. V morje dolgočasja je padla kaplja veselja. V nedeljo nas je posetilo pilštajnsko dijaštvo s Finžgarjevo dramo «Razvalina življenja». Obisk je bil razmeroma dober, čeprav bi bil lahko boljši. V naši kotlini pač še vedno gospodarita jeza in sovraštvo. Igralci so izborno rešili svoje vloge. Kozjani že dolgo nismo videli tako lepe predstave ter se iskreno zahvaljujemo režiserju g. Ulagi iz Rimskih Toplic za krasen užitek. Dne 15. avgusta pa nas obiščejo gasilci. Naše društvo proslavi tega dne 50-letnico svojega obstoja z razvitjem novega prapora. Da bi vsaj še več kapljic veselja padlo v naše dolgočasno morje. Pa kaj hočemo? Tudi 15. avgust bo minil, nakar pričnemo znova presti dolgčas.

SLOVENSKA BISTRICA. Obesil se je znani tesar Anton Breznik mlajši iz Ložnice. Vzrok ni znan. — Pri javnem nastopu in veselici našega Sokola v soboto dne 15. avgusta na dvoru hotela Beograd v Slovenski Bistrici, sodeluje priznana železničarska godba iz Zidanega mosta. Upamo, da nas bodo okoličani posetili v obilnem številu.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo uprizori v nedeljo dne 23. avgusta ob pol 4. uri popoldne v društvenem domu pri Mali Nedelji Tolstega rusko narodno dramo «Moč teme». Iz prijaznosti režira igro in igra glavno vlogo Nikite visokošolec Bratko Kreft iz Sv. Jurja ob Ščavnici. Po igri prosta zabava, pri kateri sodeluje društvena godba na pihala. Vabimo vse sosedno in domače občinstvo, da se udeleži prireditve v obilnem številu. 1634

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik: Andrej Rožem
Tisk «Narodne tiskarne» v Ljubljani

„Jutrov" roman
LUCIFER
katerega skozinskoz napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotavanjem vsak hip presenečenja, ki mu že sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi „Jutra" v Ljubljani.
Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za — — svoje domače knjižnice. — —
Bolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezana stane Din 55. Broširana pa Din 45

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—

Obrt

Vulkanizira
vse vrste gumija parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani, Rimska cesta 11. 270

Pekarna v Mariboru
se odda v najem. Ize se pri podružnici «Jutra» v Mariboru. 19178

Za 150 Din
Vam naredi krasno obleko Franc Burjak Ljubljana, Ilanska cesta 44, graven Mokarjeve gostilne. Sporočite, pridem na dom. 19107

Službe (dobe)

Potnika
išče takoj tvrdka «Singer» (šivalni stroji). Ljubljana, Selenburgova ulica št. 3. Vprašati je v petek dopoldne v trgovini Istotam. 19037

Žagovodjo
ki je vešč vseh poslov na žagi in skladišču, starejšo moč, se sprejme na parni žagi V. Scagnetti v Ljubljani. Nastop 1. septembra. 18878

Gospodično
ki igra gosli ali klavir, išče za damsko kapelo proti dobri plači Slavko Šuškaj, kapelnik, kavarna «Evropa» v Mariboru. 19175

Praktikanta
sprejme denarni zavod v Ljubljani. Lastnoročne ponudbe z navedbo prednikov in dosedanjih služb na poštni predal št. 4. 19133

Mizarja
sprejme za vodstvo mizarske obrti v zvezi s tapetnikom, v velikem industrijskem kraju Slovenije, sprejmem. Ponudbe na pisarno Florenini v Trbovljah 19182

Pletilke
sprejme tovarna nogavic Franzl, Privoz 10. Zglasiti se je v ponedeljek ali torek dopoldne. 19087

Poštno pomočnico
se sprejme pri pošti in telegrafu na deželi. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «85». 18841

Kuharico
ki bi opravljala tudi ostala ženska dela, se sprejme takoj k majhni družini v Ljubljani. — Pogoje z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na naslov: Dr Razinožnik, Loš. 19130

Gospodično
izur. dekle, zmožno nemške pisave in kuhanja, prijetne zunanjosti, dobro, vestno in pošteno, sprejme sodnijsko ločen brez lastne krivde posestnik in trgovec z otroki v Ljubljani. Pismene ponudbe pod «Vedno 9138» na upravo «Jutra». 19181

Išče se gospodično
starejšo moč, ki obvlada popolnoma samostojno knjigovodstvo, z znanjem nemške in slovenske korespondence v govoru in pisavi, s prvovrstnimi referencami, za Solun. One z znanjem francoskega jezika imajo prednost. — Ponudbe pod «Knjigovodkinja» na upravo «Jutra». 19119

Dojiljo
za stalno ali teno, ki bi prišla vsaj trikrat na dan dojit moje petmesečno dete, sprejmem takoj. Naslov v upr. «Jutra». 19083

Potnika
poštenega in agilnega, išče tvornica čokolade za Slovenijo. Produkt je prvovrsten in že vpeljan. Pri primerni agilnosti sijajni dohodki provizij. Trgovsko naobraženi imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval in referencami pod značko «Agilnost in treznost 5000» na upravo «Jutra». 19101

Uradnika
sposobnega za gospodarsko in informacijsko pisarno, se sprejme. Verziran mora biti v vseh pisarniških poslih in zmožen voditi pisarno v odsotnosti gospodarja vsaj deloma samostojno. Prednost imajo oni, ki znajo več jezikov in so tudi v knjigovodstvu izvežbani. — Prosilcu se zasigura poleg primerne mesečne plače tudi procentualni delež na donosu pisarne. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» obenem s prepisi spričeval in curiculum vitae z navedbo reference ter zahtevkom plače do 20. avgusta t. l. 19097

Gospodinjo
mlajšo in samostojno, se sprejme s 1. ali 15. septembrom za gospoda-samca v Novem Sadu. Komodno stanovanje; plača do 1000 Din mesečno in vsa oskrba — Ponudbe s fotografijo je poslati na upravo «Jutra» pod «Bačka». 19089

Potnika
poštenega in agilnega, išče tvornica čokolade za Slovenijo. Produkt je prvovrsten in že vpeljan. Pri primerni agilnosti sijajni dohodki provizij. Trgovsko naobraženi imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval in referencami pod značko «Agilnost in treznost 5000» na upravo «Jutra». 19101

Učenko
sprejme modna konfekcijska trgovina v Ljubljani. Naslov pove uprava «Jutra» 19108

Skladiščnika
vestnega, marljivega in delavnega s primerno izobrazbo, se sprejme takoj v Celju. Ponudbe z zahtevano plačo se nasloviti na upravo «Jutra» pod značko «Skladiščnik». 19095

Nadzorovatelja
izvežbanega v gozdnih delih, tako: podiranja in vlačenja lesa, se sprejme. — Ponudbe na poštni predal št. 74, Celje. 19091

Prodajalko
z lepo postavo, primerno za pomerjanje modelov, se takoj sprejme. Zglasiti se je pri «Elite», konfekcijska trgovina, Prešernova ul. 9. 19063

Službe (iščejo)

Trgovski pomočnik
vešč špecerije in manufakture, išče službe v mestu ali na deželi. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Marljiv 16». 19080

Dve šivilji
iščeta mesta v trgovini ali k šivilji, ki dela za trgovino. Sprejmeta delo tudi na dom. Naslov pove upr. «Jutra». 19102

Prodajalka
mešane stroke, z dobrim spričevalom, ki je bila več let voditeljica podružnice, išče službe, najraje v podružnici v mestu ali trgu. Cenj. ponudbe pod šifro «Dobra moč» na upravo «Jutra». 19121

Gospa
stara 30 let, trgovsko in gospodinjsko naobražena, ki govori slov., nemško in italijansko, vešča šivanja, želi mesta gospodinje, pomočnice, družabnice, bolničarke, prodajalke ali blagajničarke. Sprejme vsako mesto, ki bi ji omogočalo pošteno eksistenco. Cenjene ponudbe prosi na upravo «Jutra» pod «Vdova 9540». 19105

15letni mladenič
iz dobre hiše, z veseljem do mizarske obrti, želi vstopiti kot vajenec samo pri dobrem mizarju izven Ljubljane. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Mizar-ki vajenec». 19107

Dekle
s petrazredno ljudsko šolo, izurjena v šivanju, gre kot učenka v trgovino. Naslov pove upr. «Jutra». 19127

Gospodična
vešča vseh pisarniških del, išče kakršnekoli službe proti majhni plači. Ponudbe pod «Marljiva 9534» na upr. «Jutra». 19070

Lesni manipulant
z dobro vpeljano prakso, išče službe, ali vstopi kot družabnik k lesnemu ali k drugemu dobičkanosnemu podjetju s primernim kapitalom. Naslov pove uprava «Jutra». 19075

Lesni strokovnjak
vešč v vseh panogah lesne trgovine in industrije, vodja parne žage, vešč nakupovanja, manipulacije, prejemanja vseh vrst lesa, z dolgoletno prakso, z dobrimi spričevali, poročen, želi stalne službe. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Lesni strokovnjak». 19071

Deklica
stara 15 let, pridna in poštena, želi mesta učenke pri modistinji. Naslov pove uprava «Jutra». 19078

Dekle
izurjeno v šivanju, išče lahke službe. Gre tudi v trgovino ali kamorkoli. — Naslov pove uprava «Jutra» 19126

Prodam

Amaterji!
Kupujte vse foto-potrebščine v edini specijalni trgovini Foto-materijal Janko Pogačnik, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 4. 341/II

Dva skobelnika
in več drugega mizarskega orodja se proda v Zidarjevi ulici 133, Novi Vodmat. 18420

Drva
hrastova in bukova, odpadke od parketov, dostavlja po znižani ceni na dom parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana — za gorenjskim kolodvorom. 17645

Avto
znamke «Puch» III 18 HP, popolnoma v dobrem stanju, z novo prenarejeno karosserijo, 2sedežen, novo pnevmatiko in 3 zračnimi cevmi pripraven za vsako obrt, posebno za potnike, pošto, peke itd. se zaradi preselitve ugodno proda. Naslov pove upr. «Jutra». 19099

Motorno kolo
s priklopnim vozom, 9—12 PH, angleške znamke Rudy-Standart, jako dobro ohranjeno, se proda. Cenjene ponudbe pod «Motorno kolo 5» na upravo «Jutra». 19104

Moško kolo
dobro ohranjeno, se poceni proda v Novem Vodmatu 17 19061

Tri postelje
iz tvrdega lesa, brez žimnic, se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 19067

Dva kosa blaga
za moške obleke, se proda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Obleka». 19077

Zapravljivček
nov, lahek, z 2 sedežema, proda Ivan Lah, kovač v Lescah. Cena po dogovoru. 19122

Prodam:
oder za pred okno (Fensterpodium), nekaj antikvitet in močan zaboj. Naslov v upr. «Jutra». 19154

Pridelki

Jabolka
v vagonski množini kupi Jos. I. Rožič, Maribor, Lajtersberg 330, Aleksandrova cesta 19180

Kupim

Jesenov les
sedanje sečnje, 3—4 vagone, od 30 cm in od 3 m naprej, se kupi proti takojšnji dobavi. — Hrastov rezan les od 3—10 m, od 45—120 mm, dva vagona, se takoj kupi. — Istotam se kupi bukov okrogel les od 25 cm naprej. Najnižje ponudbe pod «Nujna dobava» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 19166

Večjo količino desk
za izdelovanje zabojev, 13, 18, 24 in 26 mm, ozko in široko blago, kupim. — Ponudbe pod šifro «Takojšnje plačilo» na podružnico «Jutra» v Mariboru 19167

Linolej
ca 6 m², rabljen, kupim. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Linolej». 19183

Pult
2—2½ m dolg, rabljen za delikatesno trgovino, kupim. Ponudbe na naslov: Tovtadijac in drug, Rožna dolina, Cesta XIII/1 pri Ljubljani. 19184

Pisarniško opremo
kompletno, še rabljeno, s pisalnim strojem in manjšo blagajno, ki služi lahko tudi za shrambo knjig, se kupi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Oprema». 19098

Lesene prazne sode
rabljene, od mineralnega in jedilnega olja, kupujemo vsako količino franko oddajna postaja. Ponudbe je poslati na naslov: «Zora», Ljubljana. 19093

Avto
2—4sedežen, najrajši novejše tipe «Ford», kupim. Naslov pove uprava «Jutra» 19069

Polhove kože
in vse druge, kupuje vedno D. Zdravič, Ljubljana, Florijanska ulica štev. 1. 254

Posest

Pozor!
Gostilna na račun, mesarija, kleparska delavnica in vodna žaga se odda v najem posameznim reflektantom. Proda se tudi posestvo. Pojasnila daje Franc Grebenc, posestnik onkraj Save, pošta Trbovlje 1. 18753

Trgovski lokal
išče v sredini mesta, za trgovino z železnino. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Železnina». 17926

Lepo posestvo
16 oralov vsega skupaj — hiša in gospodarsko poslopje novo zidano in z opeko krito, takoj proda Marija Majer, Ceršak, pošta št. Ilj, Slov. gorice. 19172

Hiša
z več stanovanji, skoraj nova, vredna 600.000 Din, v ljubljanski okolici, se proda za 200.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 19024

Lokali

Gostilno
v bližini mesta ali na deželi se išče v najem. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «2000». 18702

Trgovina
z manufakturo na zelo prometni točki v Ljubljani, se radi družinskih razmer le resnemu kupcu proda. Dopise na upravo «Jutra» pod «Ugodni pogoji» 19131

Stanovanja

Posebno sobo
v sredini mesta, se išče od 15. avgusta dalje za mirnega gospoda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «155». 19031

Prazno sobo
čisto in solnčno, s posebnim vhodom in elektriko, event. s predsobo, najraje v bližini parka ali glavnega kolodvora v Ljubljani, išče pri mirni stranki inženjer. Ponudbe pod šifro «Lastna oprema 999» na podružnico «Jutra» v Celju 19020

Dijakinja
išče stanovanje in hrano pri boljši družini. Če mogoče s klavirjem, v bližini učiteljišča. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «N 50». 19008

Več stanovanj
odda, ozir. zamenja «Posredovalec», Sv. Petra c. št. 23/I. 18861

Gospoda
se sprejme na stanovanje blizu državnega kolodvora. Naslov pove uprava «Jutra» 19118

Za stanovanje
2—3 sob, kuhinje in pritiklin plača mirna družina do 1000 Din mesečno. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Takoj ali november 9544». 19102

Elegantno sobo
separirano, v sredini mesta iščem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 9546». 19103

Za dijake
ostr. dijakinje, se odda več stanovanj. Pojasnila daje ga. Likar, Poljanska c. 37. 19084

Dijakinje
se sprejmejo na dobro domačo hrano in stanovanje. Naslov pove uprava «Jutra» 19078

Veliko sobo
opremljeno, z elektr. razsvetljavo, se odda. Naslov pove uprava «Jutra». 19079

Stanovanje
išče mirna stranka 2 oseb. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Stanovanje 2». 19082

Dva dijaka
se sprejmeta na hrano in stanovanje v bližini Obrtne šole. Naslov pove uprava «Jutra». 19066

Dopisi

Mlad trgovec
inteligenten, želi takojšnjega ustnega dogovora, ozir. znanja z gospodično prijetne zunanjosti. — Pisma je oddati v upr. «Jutra» pod «P. B. 36». 19101

Française cherche
leçons — sous «Française» «Jutro». 19106

Glasba

Harmoniko
dobro ohranjeno, gramatično, proda Gasilno društvo v Vevčah. 19077

Koncertne citre
dobro ohranjene, prodam. Naslov pove uprava «Jutra» 19007

Živali

Domače zajce
belgijske pasme (velikan), 2 samca 1½ leta stara, Angora (svilo-zajce) belodlake 2—4 mesece stare, proda Homer, gojitelj domačih zajcev v Mariboru, Krekova ulica 1. 19170

Konja
popolnoma zdravega, v starosti 5—6 let, se kupi. Pripelje naj se na ogled tvrdki «Zora», Kralja Petra trg 2. 19092

Volčji pes
čistokrven, še ne dve leti star, dober čuvaj, se zelo ugodno proda. Ogleda se na Poljski cesti št. 15 (vila Luisa) od 12. do 2. ure. 16683

Razno

Paviljone
na velesejmu sprejme v dekoracijo Rud. Sever, Gosposvetska 6 (v bližini mesarja Slamiča). 18021

Za iseskati kupim večji jelov gozdni kompleks.
Išem izkušenega in vestnega tesača za nakupovalca lesa za okolico Celje, Gornji grad, Kamnik, Kranj. Ponudbe pod «Eksport lesa» na upr. «Jutra». 19076

Izključivo zastopstvo
za Notranjsko prevzame prot. tvrdka. Edino resne detajlirane ponudbe do 15. t. m. na upravo «Jutra» pod «Prot. tvrdka 1922». 18866

Pohištvo
vzamem v najem. Naslov pove upr. «Jutra». 19074

Stenice!
Obl. kons. zavod za pokončavanje mrčesa sporoča, da je dospelo prvovrstno sredstvo proti stenicam. — «Pana», Ljubljana, Poljanska cesta 12. 19117

V 24 urah
se izvrši vsako predtiskanje ročnih del. Raznovrstni novi vzorci. Cenj. damam in učiteljicam ročnih del se priporoča O. Fröhlich, Gradaška ulica 8/I. 19129

Najugodneje
kupuje in prodaja graščine, veleposestva, km. posestva, vile, gostilniške, trgovske in stanovanjske hiše, vodne moči ter preskrbuje posojila «Agrarni biro» — dipl. agr. Jamnik, Ljubljana, Selenburgova 7/I, nasproti glavne pošte. 253

Opozarjamo

vse interesente, da je pri pismenih vprašanjih, ki naj jih upravništvo pismeno reši, brezpogojno priložiti poštnino in manipulacijsko pristojbino v znesku Din 2·—. Posebno opozarjamo na to one stranke, ki žele, da se jim po pošti pošlje naslove od malih oglasov.

Vsa vprašanja in prošnje glede naslovov od „malih oglasov" bodo romale v koš, ako ne bo priloženih

Din 2·—

VEZAVO KNJIG
ZAPISNIKOV
in vsa druga knjigoveška dela
izvršuje lično, trpežno in po konkurenčnih cenah
KNJIGOVEZNICA
DELNIŠKE TISKARNE
D. D. V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta štev. 16

Joseph Delteil:

Petero čutov

Roman. 4

Drugič si je izbrala skrivališče ob bregu Fresquela. Razposajena otročad, skrita med trsjem, je plavala v umazani vodi z robcem okoli beder. Brez sramu, zavedajoč se, da jih ne vidi človeško oko, so si kazali svoja mršava otroška telesa, ki so bila, kot da jim je geometrija začrtala obris. Po močvirju se je razlegal glasni njih smeh, ko so se brezsramno in deviško-nedolžno podili po vodi in se lovili s svojimi suhljatimi rokami...

Eleonora je vsa rdeča in kakor v snu nemo opazovala izza grma nečedni prizor...

Sanjala je. Sanjala o laboratoriju, o svojem očetu. Čudni oče njen! Mož 54 let, bledoličen, brezstiden, bradat. Bolezen na jetrih mu je rumeno pobarvala obraz. Njegova glava je kepa voska, iz katere poganjajo lišaji.

Bil je profesor kemije na univerzi v Toulousu, pa so ga odpoklicali zavoljo krvosramnosti. Poskušal je obnoviti izumrli rod Centavrov ter je v ta namen spolno združeval ženske s konji.

Vrnil se je domov na Črno farmo in je v tragikomični osamelosti na skrivaj služil svojim poželjenjem. Sanjal je, kako bi ustvaril novo človeško raso, ki bi tvorila prehod med človekom in opico. Eno krilo farme je preuredil v laboratorij. Vsakovrstne ključavnice in neizmerna opreznost so ga varovale pred ljudsko radovednostjo, pred zakonom. Ugrabil je nekje dve divji ženščini in par opic. Dan za dnevom je preživel tu sredi med retortami in človeškimi opicami, v družbi svoje utopije par vznemirljivih upa in brezupja polnih ur. Res, veličastni so bili njegovi poskusi kljub vsej odvratnosti, ki jih je obdajala. Globoka vera je gorela v tem možu z zmršeno brado in okornimi rokami, in njegovo delo je ožarjal soj idealizma.

Nekega dne ga je Eleonora presenetila pri poslu. Bila je v bližini laboratorija in je pogledala. Skozi luknjo v ključavnici je videla veliko opico, ki se je med tulenjem brezstidno vzpenjala na zoprno babšo. Eleonora je gledala, kri ji je zalivala lica in v očeh jo je dušilo. Gledala je dolgo, toliko časa, da se je oznojena opica zmagoslavno in zadovoljno s krikom spolne nasičenosti splazila se zakonskega ležišča...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Naenkrat gosi zagagajo. Eleonora plane iz sna, naga kakor kopajoča se otročad. Dvigne se in pomiri razburjeno perutnino. Uravna si zmršene lase in uredi vročične misli. Nato pobegne z vrbovo piščalko v ustih v divjem diru, da si v travi umiri razdejane živce...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Pogosto leže kar sredi polja. Solnce pripeka, gosi pulijo ostri osat ter se valjajo med mlakužnim trsjem. Zdaj pa zdaj plane skozi zrak lastovka in prereže sinjo tišino. Veter odnaša na svojih dolgih razpaljenih krilih vlago z močvirja. Eleonora je zleknjena na trebuhu in čita iz knjige. Sama s svojim samotnim srcem se tukaj lahko brezskrbno udaja plamenečim mislim pod žarom žgočega solnca, ki pali rdečo peso in obledelo repo.

Eleonora zatisne oči. Trobojne mravlje ji ležejo na veke. Zvedavo jih odpre. Tam v dalji čepe onemogli Naurouški griči liki kurtizane pod težo nebeškega svoda. Proga svežih platan se utrujeno sklanja na bleščečo cesto... Zaripli vozniki udarjajo po konjih, ki vlečejo težke z vinom obložene tovore. Mož v srajci kosi v bližini travo. Še bliže se valjajo v blatu trije prešiči in krulijo v solnčni dan. Gosi dremajo in sanjajo bogvekaj...

Eleonora spi. Legla je vznak, ni je sram. Rdeča mravlja ji spleza na palec, odtam po stopalu na nogo in dalje do stegna, do srca. Eleonora spava in ni ji mar, kaj se godi po svetu; spava, in neskončne črede gosi, gosi, ki bi jih niti Mac Orlan ne zametaval, se okorno zibljejo v svoji masti sredi Evrope nekje, in gagajo od veselja na ves glas!...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ko je izpolnila štirinajsto leto, so Eleonoro poslali v sévignéjski kolegij v Toulouse. Njen oče je tako ostal sam in ni se mu bilo več bati, da bi ga kdo motil pri njegovih črnošolskih poskusih. Kasneje je poslušala predavanja na univerzi, ki ji je podelila medicinsko diplomo. V Toulousu se je oprijela sporta, vseh sportnih panog. Igrala je celo v internacijonalnih rugby-tekmah. Tudi boks je poznala in švedsko gimnastiko.

Potem ji je umrl oče, ugrizla ga je opica. Eleonora je odšla v Pariz. Bila je učenka velikega kirurga Bacquota, ki je občudoval mladostno drznost njenega iznajditeljskega genija. Kmalu nato jo vidimo v Pasteurjevem inštitutu, kjer si s slovitim odkritjem intrakardijskega cepiva namah pribori slavo. Njen glas se razširi po vsej Evropi, po celem svetu. Celo pravljice so že jele krožiti o njej.

Danes, ob izbruhu kuge v Parizu, je Eleonora, nekdanja gosja pastirica, sedaj ravnateljica Pasteurjevega inštituta, stara 35 let.

III.

Vkrcavanje sveta.

Kuga je zajela svet takorekoč z enim zamahom. Skokoma in korakoma, po suhem in po vodi, ob železniških progah in podmorskih kablih, na krovih parnikov in na krilih aeroplanov se je vtihotapila na deželo, v Nemčijo, v Newyork, Sydney, Yokohamo, Peru, v Zapadno Afriko in na Kitajsko.

Eden izmed podravnateljev pogrebnega zavoda na Seneiski prefekturi jo je s kovčegom prinesel svojemu nečaku Teoduiu de Carpentras. Neka deklina jo je z drugimi dobrotami ostavila znanemu toulouškemu tenorju, ki se je za par dni mudil v Parizu. André Lhote jo je slučajno srečal na Montparnassu. Rotonda je je bila polna. Filip Soupault, ki se je odpravljal na poročno potovanje, jo je nič zlega sluteč odnesel na Portugalsko. V Italijo se je izmuznila preko Modane, v Španijo skozi Irun. 12. maja nekako je opustošila Barcelono. Družba «Paquet» jo je prepeljala v Alžir in «Pomorska plovidba» na Japonsko (obe brezplačno). Madame Mandel je ž njo osrečila pokrajino ob Amurju. Diplomatska prtljaga se je izkazala kot izvandredno uspešna rajširjevalna inštitucija, za kar gre hvala Jeanu Giraudouxu. Claire Goll jo je prevedla na nemščino in gospod Machin v papeško narečje. André Gide jo je predstavil sodnemu dvoru, Sonia jo je iztaknila v sanjah. Valéry Larbaud — bog, kam on ni uvažal? Pojavila se je nepričakovano v Saigonu, v Taanarivi in na hawajskem otočju. Lastavke so jo razširile v Južni Ameriki, kamele po Sahari. Kaj, da se je širila tudi brezžično? V isti uri so jo zaznali v Nauenu, v Sainte-Assisi, na massassuchetski stanici. Neki paimpolski ribič jo je uvozil na Novo Fundlandijo, neka concarneaujska jadrnica pa jo je med sardinami poslala Islandiji v dar.

Čuda čudovito! Izkazalo se je kmalu, da je epidemija na Islandiji brez moči. Ne samo, da se ni razširila, nego je v par urah docela zamrla.

Ljudstva so se naenkrat izpreobrnila k veri. Vsem je postalo jasno, da je edini mraz kužnim mikrobam opasen sovražnik. Armada mističnih propovednikov je naraščala od trenutka do trenutka. Po vseh mestih na celem svetu so se pojavljali možje vseh plemen in povzdigovali do neba sneg in led. Ugled tečaja je rastel v neizmernost. Kakor je epidemija množila vrste svojih žrtev, tako je v prebivalstva naraščala vera. Ustanavljalo si je sekte, bratovščine, udruženja, zveze, ki so si napisale kot edino točko programa: potovanje na tečaj. Velikanski aeroplani so se dvigali nad Newyork, Peking, Moskvo, Dakar, Carigrad in pisali z belimi črkami v nebeški svod občo formulo: Potujmo na tečaj! Na drugi strani pa so se vsa mednarodna obrambna sredstva proti epidemiji, ki je osvajala svet v blaznem tempu, izkazala kot jalova. Udruženja učenjakov, medicinske akademije so delale s polno paro, pa so se slednjič morale ukloniti. Navdušenost za tečaj je objela tudi arzenale in vlade. Kakor v srednjem veku za križarske vojne, tako so se v vseh petih delih sveta ljudje mrzlično pripravljali za potovanje — na severni tečaj.

Tuintam so vzrasli iz tal mnogoštevilni preroki, kakor v Melbournu in Castelnaudaryju, v Pernambucu, v Mukdenu in Argenteuilu. Neobriti in bosonogi so se pojavljali na nabrežjih ob pristaniščih, na trdnjavskih utrdbah, po cerkvah, borzah in na pokopališčih ter pridigali o pokori in o severnem tečaju. Rodovi v Osrednji Afriki so se, kakor bi trenil, izpreobrnili h krščanstvu, dočim so Luccanci na vrat na nos ostavili svoje Madone in jeli častiti amulete. Strah je najboljše sredstvo k izpreobnjenju. Politiki vseh dežel so si nadeli redovniške kute. Na vseh kontinentih so ustanovili Marijine družbe, ki naj bi s svojo sramežljivo nedolžnostjo izprosile usmiljenja od boga. Devištvo in led sta postala človeštvu najboljš češčena talismana. Te družbe so bujno klile zlasti po južnih deželah, okoli Sredozemskega morja, v Kongu, v Cayenni in v Indiji.

* * *

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem zavarovalni družbi Assicurazioni Generali v Ljubljani, ki mi je brez pridržka izplačala polno zavarovalnino po mojem pok. soprogu, dasi se je zavarovanje izvršilo šele pred par meseci.

Škofja Loka, 10. avgusta 1925.

Angela Zitherl.

Zaštitni znak.

Žeblji za podkve

marke „KRUNA" so najboljši!

„Mustad"

jugoslavenska tvornica čavala te željezne i čeličnе robe d. d.

KARLOVAC.

VINO

domači pridelek 21., 22. in 24. letnik

proda

ED. SUPPANZ, Pristava.

Bencin, olje.

Delavnica za popravila avtomobilov in motociklov.

Izposojevanje koles in popravila. Pneumatike, vsi deli in opreme najceneje pri

„EXPRESS" d. z o. z.

LJUBLJANA, Vegova ulica štev. 8.

Sprejme se trgovski vajenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, ne pod 15 let star, močan, zdrav, za takoj pri **Alojzu Peče,** trgovina z meš. blagom, Črna pri Prevaljah.

L. Mikuš 14-a

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic

Stari dežniki se nanovo prepletejo.

Naprodaj je več stavbišč

v izmeri 340 do 955 m² v bližini hiše južne železnice na Dunajski cesti. Lepa lega z razgledom na planine; stavbišča so oddaljena 70 m od Dunajske ceste, suha in peščena, kar poceni zidavo. V neposredni bližini vodovod, in elektrika. Svet za ceste je že odračunan. Cene po dogovoru. 4285-

Pojasnila daje: **I. M.** Škofja ulica 9 I. nadstropje desno.

Elektrotehnične tvornice ŠKODOVIH ZAVODOV v Plzni

Zastopstvo za Jugoslavijo: Ljubljana, Selenburgova ul. št. 7, hiša Jadranske banke.

Dobavljajo:

najsolidnejše in najcenejše elektro-motorje, turbogeneratorje in vse ostale električne stroje.

Grade:

električne centrale, električne železnice, cukrarne, pivovarne, rudniške naprave itd.

Obračajte se v vseh primerih na pisarno v Ljubljani. Poset inženirja je brezplačno na razpolago.

RAZGLAS.

Radi družinskih razmer **se proda** na prostovoljni javni dražbi, popolnoma nova

trgovska hiša

s čednimi prostornimi stanovanji, z obsežnim zelenjadnim vrtom 3 min. od postajališča Loka pri Zidanem mostu in 5 km od žel. križišča Zidani most, je blizu cerkve, ob cesti, dovoz z vseh krajev lep. Dražba se vrši pri občinskem uradu Loka pri Zidanem mostu dne **31. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne,** kjer se tudi izvejo vsi pogoji in dajo pojasnila.

Izklicna cena je 200.000 Din.

Kdor hoče spoznati

mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči

A. Melik: Jugoslavija

Zemljepisni pregled. II. del.

Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljša izdaja 67 Din 50 p.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov!

Cyclamen

Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din

Agitator

Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din

Izdala jih je

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Priporočamo knjigo: Stojanovič A., **Kumanovska bitka.** Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prešernova ulica 54

Razpis.

Županstvo občine Device Marije v Polju odda popravilo stare in zgradbo prizidka ljudske šole v Devici Mariji v Polju.

Zapečatene ponudbe, ki se sprejemajo le od stavbenikov, je vložiti najpozneje do 23. t. m. do 10. dopoldne v občinski pisarni.

Načrti, proračun ter pogoji so na razpolago v občinski pisarni od 17. t. m. proti povračilu Din 200·— za režijske stroške.

Gerentstvo si izrecno pridržuje pravico oddati zgradbo kateremukoli ponudniku, ne da bi se moralo ozirati na najnižjo ponudbo.

Županstvo občine Devica Marija v Polju.

ZAHVALA.

Za mnogobrojno in odkrito sočutje povodom prerane izgube našega ljubljenega soproga, papana, brata, bratranca, nečaka in svaka, gospoda

Viktorja Deisingerja

za poklonitev vencev in šopkov ter za številno spremstvo na njegovi zadnji poti se vsem, zlasti pa društvu trgovskih potnikov za pretresljive žalostinke, tem potom najglobokejše zahvaljujemo.

V Ljubljani, dve 11. avgusta 1925.

Žalujoča soproga, hčerka in ostali sorodniki.

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE TISKARSKA DELA V VSAKI MNOŽINI IN SICER URADNE TISKOVINE CENIKE KUVERTE RAČUNE HRANILNE IN ZADRUŽNE KNJIŽICE POROČNA NAZNANILA VABILA CIRKULARJE VSTOPNICE ETIKETE MRTVAŠKA NAZNANILA LAVITKE IN ČASOPISE IN VSA V TISKARSKO STROKO SPADAJOČA DELA OKUSNO IN CENO SPREJEMA TUDI NARODNA KNJIGARNA PREŠERNOVA ULICA ŠTEVILKA 7 TELEFON ŠTEV. 309

LJUBLJANA KNAFLJEVA UL. 5

«Jutrov» roman

LUCIFER

katerega skoraj vsaka napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca, ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu še sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

Dolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!

Vezana stane . . . . 55 Din

Broširana pa . . . . 45 Din

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica Din 50,000.000·— Rezervni zaklad okoli: Din 10,000.000.—

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA

PODRUŽNICE:

Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, agencija Logatec

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana

Telefon štev. 261, 413, 502, 503 in 504. 59-a

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.